

DATED
NEWS
DELIVER BY
SATURDAY
MARCH 8

LAIKS

WEEKLY NEWS
PERIODICAL
POSTAGE PAID
AT LARGO, FL
AND ADDITIONAL
MAILING OFFICE
(USPS 301-500)
ISSN 1089-8832

Published 48 times per year except the first week of May, the last week in June, the second week in September, the last week in December

Published weekly by: Latvian Newspaper "Laiks", Inc., 114 4th Ave NW, Largo, FL 33770

POSTMASTER: Send address change to: "Laiks", 114 4th Ave NW, Largo, FL 33770

Phone: 727-953-6313; Fax: 727 286 8543; E-mail: rasma@laiks.us

Lasiet tīmeklī!
www.laiks.us

Volume LXV Nr. 10 (5660)

2014. gada 8. marts – 14. marts

Rīdzinieki piketā pie Krievijas vēstniecības

2. martā pie Krievijas vēstniecības Rīgā pulcējās vairāki cilvēki, protestējot pret Krievijas parlamenta 1. marta lēmumu atļaut Krievijai ievest savu karaspēku Ukrainas teritorijā.

Protestētāji izkliedza saukļus un turēja rokās dažādus plakātus: „Nē Krievijas agresijai Ukrainā”, „Par demokrātiju”, „Rokas nost no Ukrainas!”, „Nē kaņam!”, „Putins – fašists” u.c. Plakāti bija latviešu, krievu, angļu un vācu valodā.

NATO valstu pūliņi ir vērsti uz to, lai Krieviju vestu atpakaļ pie sarunām un saprātīgas rīcības. NATO pozīcija Ukrainas jautājumā ir ļoti nopietna – organizācija ir devusi vērtējumu Krievijas rīcībai un piedāvājusi iespējamus risinājumus.

Latvijas ārlietu ministrs **Edgars Rinkēvičs**, piedaloties ārkārtas ES Ārlietu padomē Briselē, atkārtoti pauda stingru atbalstu Ukrainas teritoriālajai integritātei un uzsvēra, ka jeb-

// FOTO: G. Staprēns

// FOTO: G. Staprēns

Latvijas pastāvīgā pārstāvja NATO **Māra Riekstiņa** ieskatā Krievijas un Ukrainas iespējumu vēl neapšaubāmi ir iespējams atrisināt diplomātiskiem līdzekļiem. Galvenie

kuņi solī, kas veicina Ukrainas sabiedrības šķelšanu vai valsts teritoriālās integritātes apšaubīšanu, ir kategoriski nosodāmi. Latvija sagaida, ka Ukrainas teritoriālā integritāte tiks pil-

M. ŠTAUVERS Ukrainas atbalstam

Arī Montrealas latviešu sabiedrībā Krievijas bruņoto spēku iebrukums Ukrainā radījis pamatotu satraukumu. Pēc Trīsvienības draudzes kartējā dievkalpojuma 2. martā Latviešu centrā montrealieši nāca klajā ar savu deklarāciju, Proti:

“We, members of the Latvian community in Montreal, gathered in The Latvian Community Center of Montreal on March 2, 2014, strongly condemn the invasion of Republic of Ukraine on March 1, 2014, by the armed forces of

Russia on false pretences. This act violates the International Law and threatens also the other independent states west of Russia. Vladimir Putin's action of an invasion of an independent state is a war crime and an action against human rights for which he should be charged at the International Court in La Hague, Netherlands.”

Pulcējušies izteica vēlmi, lai šo deklarāciju Ukrainas vēstniecībai Kanadā nodotu mūsu goda konsuls Roberts Klaiše.

// FOTO: G. Staprēns

nīgi respektēta. Sanāksmes laikā Rinkēvičs aicināja ES dalībvalstis dot skaidru signālu – nekavējoties noslēgt ES un Ukrainas Asociācijas līgumu, tiklīdz Ukraina būs tam gatava. Tāpat nepieciešams paātrināt darbu vizu liberalizācijā ar Ukrainu.

Lai pārrunātu situāciju Uk-

rainā un Krievijas reakciju uz to, ārlietu ministrs **Edgars Rinkēvičs** 2. martā atsevišķi tikās ar ASV vēstnieku Latvijā M. Pekalu, Krievijas vēstnieku Latvijā A. Vešņakovu un Lielbritānijas vēstniecības Latvijā pagaidu pilnvaroto lietvedi R. Koizumi. Saskaņā ar 1994. gada Budapeštas memorandu par drošības garantijām Ukrainai

sakarā ar tās pievienošanu līgumam par kodolieroču neizplatīšanu Krievija, ASV un Lielbritānija garantē Ukrainas neatkarību, integritāti un drošību. Tikšanās laikā E. Rinkēvičs Krievijas vēstniekam stingri pauda Latvijas principiālo nostāju par nepieciešamību ievērot Ukrainas teritoriālo integritāti.

(Vairāk lasiet 9. un 11. lpp.)

Latvian newspaper

LAIKSFrequency: WKLY EXC 1ST WK - MAY; LAST WK - JUN;
2nd WK - SEPT; LAST WK - DEC**Latviešu nedēļas laikraksts**Iznāk sestdienās, 48 reizes gadā
Redakcija Rīgā, Ausekļa ielā 14-2, Rīga, LV-1010, Latvija.
Tālr. +371 67326761, fax +371 67326784,
e-pasts - redakcija@laiks.us
mājaslapa - www.laiks.usAbonēšanas maksa ASV dolāros: 1 gadam US \$ 144.00;
6 mēn. US \$ 83.00; 3 mēn. US \$ 50.00.Neizlietotus manuskriptus un fotoattēlus redakcija neuzglabā.
Redakcijai ir tiesības iesūtītos materiālus izmantot arī saīsinātus.
Laikrakstā iespējams, ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos
rakstos izteiktās domas ar redakcijas viedokli par pašu jautājumu
var arī nesaskanēt.

Par reklāmas vai sludinājuma saturu atbild reklamdevējs.

Redaktore: Ligita KovtunaTĀLR.: +371 67326761, +371 29439423, fakss: + 371 67326784
e-pasts: ligita@laiks.us
Rīgā, Ausekļa ielā 14-2, LV-1010**Administrātore ASV:** Rasma AdamsTālr.: 727 953 6313, fakss: 727 286 8543 e-pasts: rasma@laiks.us,
114 4th Ave NW, Largo, FL33770**Kanadas ziņas:** Mārtiņš Štauers: tālr.: 514-639-8722,
e-pasts: stauvers@yahoo.ca, 104-3000 Notre Dame Street,
Lachine, QC, H8S 2H1**Reklāma laikrakstā Laiks un mājaslapā www.laiks.us**ASV - Tālr. 727-953-6313, fax. 727-286-8543,
e-pasts - LaiksDSR@aol.com

596 MIDDLESEX AVE, METUCHEN, NJ 08840

Rīgā - Ausekļa ielā 14-2, Rīga, LV-1010, Latvija.

Tālr. +371 67326761, fax +371 67326784,
e-pasts - redakcija@laiks.us**LAIKS**596 Middlesex Ave
Metuchen, NJ 08840
laiksdsr@aol.com

Lūdzu, maksāt ASV dolāros uz "Laiks" Inc. vārda

Abonējiet laikrakstu LAIKS, neizejot no mājām – lietojiet
[www.laiks.us!](http://www.laiks.us)"LAIKA" abonements maksā: 3 mēnešiem.....ASV \$ 50.00
6 mēnešiem.....ASV \$ 83.00
1 gadam.....ASV \$ 144.00Floridas iedzīvotāju ievēribai! Lūdzu pievienojiet 7% Floridas
nodokli par laikraksta abonēšanu!

Gada abonenti saņems bez maksas:

- sešus JAUNO LAIKS pielikumus;

Laiks pa gaisa pastu Amerikā

Gadā ASV \$235.00.....6 mēneši \$130.00

Laiks pa gaisa pastu Latvijā

Gadā ASV \$235.00.....6 mēneši \$130.00

Laiks pa gaisa pastu Kanadā

Gadā ASV \$260.00.....6 mēneši \$140.00

Laiks pa gaisa pastu citur ārzemēs

Gadā ASV \$330.00.....6 mēneši \$175.00

JAUNO LAIKS abonements sešas avīzes

Gadā.....ASV \$30.00

Kanadā gadā.....ASV \$35.00

Ārpus ASV LAIKU var pasūtīt tikai pa gaisa pastu.

Ar šo nosūtu Jums

US \$ _____ par _____ mēn./ _____ gadu

Ja abonementu nevēlaties atjaunot, lūdzu, norādiet iemeslu

Uzvārds, vārds: _____

Adrese: _____

zip: _____

LASĪTĀJU BALSIS**Ziedojums Zolitūdes traģēdijai**Decembrī *Baltic Financial Services* naudas pārsūtīšanas uzņēmums piedāvāja pārsūtīt naudu 21. novembra Zolitūdes traģēdijai. Uz Amerikas Latviešu apvienības un lietpratēju ieteikumiem, izmantojām ziedot.lv,lai saziētos līdzekļus nodotu tālāk attiecīgai sadalīšanai. Pārrunās ar Ilzi Ošani no ziedot.lv, ieteikums bija šo summu ievietot kopējā fondā "Atbalsts 21. novembra traģēdijā cietušajiem", un tā arī darījām. Tika savākti un nosūtīti 422,97 EUR, kuņus nodevām ziedot.lv. Patei-camies ziedotājiem! BFS komisiju par sūtījumiem neņēma. Ziedojumu 21. novembra Zolitūdes traģēdijai atskaiti var skatīties viņu mājaslapā nodaļā: <http://www.ziedot.lv/lv/report/1762/2162>.JURIS BĻODNIEKS,
*Baltic Financial Services, Inc.***Vēlreiz par Goda konsulu tikšanos**

No kreisās: Dr. Uldis Bērziņš (Origona), Kārlis Šteinmanis (Ohaijo), Daris Dēliņš (NY), Jānis Bolis (Rodailenda), Līga Hoy (Ziemeļkalifornija) LR vēstnieks Andris Razāns, Dr. Juris Bunķis (Dienvidkalifornija), Tālis Kolbergs (Alaska), Steven Payan (Teksasa), Tālis Sēja (Masačūseta), Roberts Blumbergs (Ilinoja), Jānis Medveckis (Pensilvānija)

No redakcijas. Atvainojamies Goda konsulei Ligai Hoy par kļūmi viņas vārda rakstībā (*Laika* Nr. 7)!**Riga Ven Travel Inc.**IEPRIECINI SAVU SIRSNĪŅU
AR INTERESANTU CEĻOJUMU!
Mēs varam palīdzēt!

Zvaniet - INESE ZAKIS

Tālr.: 727-623-4666

6301 D Pelican Creek Crossing

St. Petersburg, Florida 33707

E-pasts: rigaven@aol.com**LNO Ģildes
labdarības koncerts
piektdien, 21. martā,
plkst. 7:30 p.m.
Igaņu namā
243 East 34th St.
NYC, NY**Piedalās basbaritons Rihards Mačanovskis, LNO solists, saņēmis Paula Saksa atzinības balvu. Dons Bazilio „Seviljas bārdzini”, Kolēns „Bohēma”, Eskamijlo „Karmenā”, Fazolts „Reinas zeltā”, Leporello „Donā Žuanā”, basa partija Verdi „Rekvīemā”, Pēteris „Vilkaču mantinieci”, u.c.; pie klavierēm *Djordje Stevan Nesic*, Džuljarda (*Juilliard*) mūzikas skolas pedagogs.

Ieejas karte \$25.- ar iepriekšēju pieteikšanos, pie durvīm – \$30.-, Studentiem \$15.-, bērniem un skolēniem līdz 16 gadu vecumam ieeja brīva. Labvēļu ieejas karte \$50.-

Lūdzu, samaksāt pirms 18. marta vai pieteikties pa tālr. 516-319-9491; ajap@yahoo.com

Sestdien, 22. martā, plkst. 4:00 p.m. Pavasara atkušņa koncerts un balle Priedainē, 1017 Hwy 33 East, Freehold, NJ

Komponista Uģa Prauliņa darbus dzied St. Louis kamerkoris

ASTRĪDA STAHNKE

Ar greizsirdīgu lepnumu, gandrīz katrā LAIKA izdevumā lasu par koncertiem, ko sniedz slavenības no Latvijas dažādās Amerikas pilsētās, bet kuŗas ir tālu projām, tādēļ šejienes latviešiem grūti sasniedzamas. Bet pagājušā svētdienā braucu tikai 10 jūdzes pāri Misisipi upei uz St. Louis, lai dzirdētu pilsētas kamerkori (*St. Louis Chamber Chorus*), a *capella* un diriģenta Dr. Philip Barnes īpatno koncerta programmu "The Ancients Speak: Latin".

Abas programmas daļas atklāja ar komponista Uģa Prauliņa kompozīcijām: (1) *Odi Et Amo* un (2) *Iam Ver Egelido* latīņu valodā.

Dr. Philip Barnes riko sešus tematiski aranžētus koncertus gadā, sakopojot dažādas kompozīcijas par vienu un to pašu temu un noliekot blakus dažādu laikmetu, tautu un valodu komponistus. Tā, piemēram, svētdienas koncertā, *Odi Et Amo*, Catullus elegisko divrindu dzejoli, dzirdējam Uģa Prauliņa, Džeikoba Hendla (*Jacob Handl*, 1550-1591), un Karla Orfa (*Carl Orff*, 1895-1982) ļoti atšķirīgās kompozīcijās.

Dr. Barnes pirms katra darba virknējuma sniedza īsu paskaidrojumu, šādi ne vien iepriecina, bet arī izglītojot korim

uzticīgo publiku. Pilnīgāki erudīti apraksti (ar attēliem) par katru komponistu ir lasāmi programmas brošūrā. Starpbrīdī, kā parasti, iespējams nopirkt kompaktdiskus. Koncerti tiek arī pārraidīti pa vietējo radio, tā kā nekas mūsu tehnoloģiju pasaulē gluži nepazūd, tomēr nekas nevar atvietot fizisko klātbūtni...

Programmas otrajā daļā dzirdējam Prauliņa pirmatskaņojumu (*world premiere*) *Iam Ver Egelidosi*: "Tagad pavasaris nes atpakaļ siltumu", ko St. Louis *Post-Dispatch* kritiķe Sarah Miller raksturojusi kā ļoti komplicētu darbu. "Tas sākas un beidzas ar čukstiem, it kā pavasara vēju, kas progresējoši attīstās un sajaucas ar roka ritmiem, liturģiju un citām mūzikālām frazēm." Kritiķe izceļ īpatno mūzikas un Katula dzijas savienojumu kā grūti izpildāmu, bet ko Prauliņš un šis koris sava īpatnā diriģenta vadībā spēja veikt ļoti skaisti un precīzi: "It's hard to imagine anyone but SLCC artistic director Philip Barnes putting this program together." Aizrautīgi aplausi liecināja par publikas sajūsmu.

Kā kritiķe, tā diriģents izcēla "the distinguished Latvian composer" Prauliņa kungu kā sva-

rīgu "balsi", ar kuŗu prieks sadarboties. Šis bija otrais SLCC koncerts, kur dzirdējam Prauliņa kompozīcijas. (Jauno darbu *Dr. Barnes* bija speciāli pasūtījis; tā ir anonīma ziedotāja dāvana.)

St. Louis kamerkoris šogad darbojas jau 58. sezonu un ir atzīts par labāko kori pilsētā. Ar Sentluisas latviešiem šim koncertam nebija nekādas saistības; tomēr reiz bija, tas notika 1987. gadā, kad Rīgas kamerkoris *Ave Sol* Imanta Kokara vadībā kā pirmais brīvības stars pārskrēja pāri Amerikai un šai skrējienā spontāni iesaistījās šejienes latviešu biedrība. Ticības un prieka pilni nolēmām rīkot koncertu Sentluisas Šeldona akustiski slavenajā koncertzālē. (*Ja izgāzīsies, tad vismaz ar godu!*) Bet neizgāzāties. Zāli pildīja vietējie un tuvākā apkārtnē dzīvojošie latvieši, kā arī vispārējā amerikāņu publika. St. Louis kamerkoris mums atvēlēja savu biedru un labvēļu sarakstu un atļāva reklamās lietot savu vārdu kā atbalstītājus. Brīvas reklāmas izsludināja vietējā klasiskā radio stacija un avīzes. 4. jūlija vētrainā pēcpusdienā sanāca ap 400 cilvēku. Šis 1987. gada koncerts ir iegājis pilsētas vēsturē un mūsu atmiņās kā lieli svētki. Turpinājam rīkot

koncertus turpmāko gadu desmitu, līdz lietas mainījās, un vairs nespējam izpildīt jaunās prasības un noteikumus.

Bet ar *Ave Sol* un citiem koncertiem panācām to, ka Latvijas vārdu atdalījām no *soviet*, un Latvija vismaz augstās kultūras

to būtu bijis neiespējami veikt. Pricējamies, ka latviešu mūziķu slava nu turpinās šeit spīdēt bez mūsu palīdzības; tomēr, kaut reti, katrs koncerts pārvēršas svētkos, uz kuŗiem pošamies ar lielu prieku un lepnumu.

Paldies Prauliņa kungam, kas,

Komponists Uģis Prauliņš

cilvēkiem šajā apkaimē kļuva brīva un neatkarīga. Katrs mūsu koncerts un katrs mākslinieks šeit tika sirsnīgi gaidīts un bagātīgi uzņemts. Bez vietējo atbalsta latviešu mazajai saimei

spodrinot savu mākslu un Latvijas vārdu, iemantojis šis pilsētas mūzikas mīlotāju sirdis! Mēs ceram dzirdēt vēl vairāk nākamajās koncert sezonās! To arī apsoliņa diriģents.

Skaists koncerts Latviešu biedrības namā St. Pētersburgā

SKAIDRĪTE PRINCE

22. februāra pēcpusdienā šis notikums ar dziedātājas Aleksandras Ritumas koncertu mūsu sabiedrībai deva patiesu iepriecinājumu, īpaši tāpēc, ka esam vērojuši viņas izaugsmi mākslā gadu no gada. Dievs Aleksandru apveltījis ar izcilu talantu, kuŗu viņa citīgā un neatlaidīgā darbā skolojusi, vispirms iegūstot teicamus sasniegumus klavieru spēles mākslā un turpmākos gados pievērsoties bals studijām. Ar savu ērģeļu spēles prasmi Aleksandra skaisti papildina mūsu draudzes dievkalpojumus. Māksliniece lielāko pacilājumu rod dziedāšanā, un viņas sasniegumus dzirdējam šajā koncertā, kad balss dotības atraisījās visā krāšņumā ar labu elpas kontroli, izlīdzinātu dziedājumu un iejūtu. Dzirdējam Mocarta, Pučini, Masnē un Debisī operu ārijas, un R. Šūmaņa, A. Žilinska un J. Ozoliņa dziesmas, kā arī ārijas no Dž. Menoti un *Lerner & Loewe* dziesmu spēlēm, visu oriģinālvalodā. Mūsu saimē tapusi māksliniece, kuŗa varbūt dažiem klausītājiem sagādāja pārsteigumu, klausoties viņas niansētajā dziedājumā, balsij atraisoties grūtās pasāžās ar prasīgu vokālo tehniku, piemēram, no klusināta toņa kāpinājumu dodot līdz vispēcīgākajam un atpakaļ klu-

Pianists Vladimirs Hohlovs un soliste Aleksandra Rituma pēc koncerta // FOTO: Gunārs Liepiņš

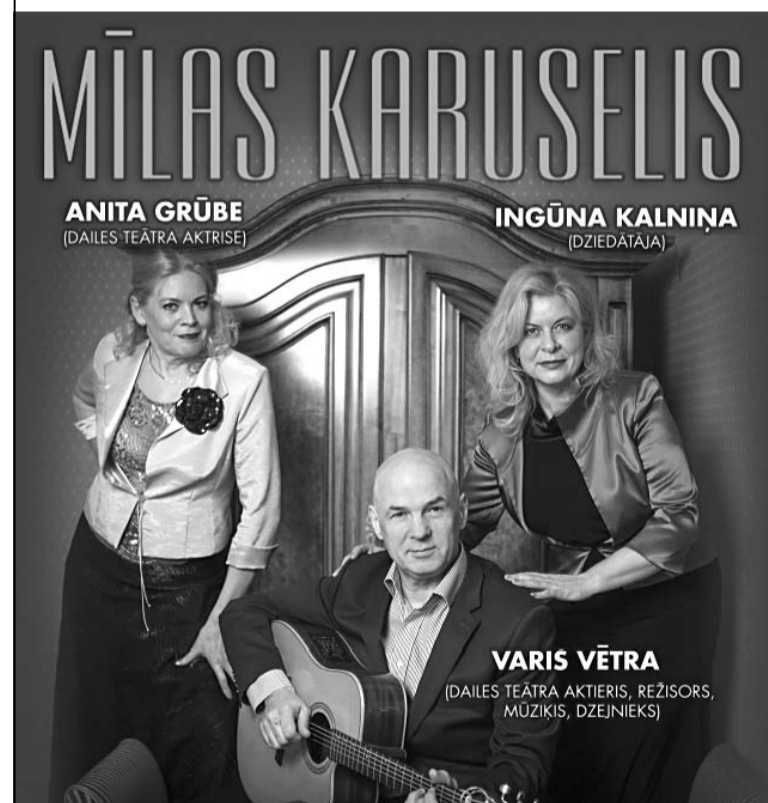
sinātā nobeigumā.

Lielisks pianists ir Vladimirs Hohlovs, kuŗš pavada ar lielu iejūtu, dodot klausītājiem saliedētu, spodrinātu priekšnesumu. Klausītāji, kājās piecēlušies, māksliniekus apveltīja bagātiem aplausiem, un vairāki devās ar ziediem apsveikt Aleksandru un Vladimiru. Šis bija

ists mākslas baudījums!

Ar Dieva svētību vēlām Aleksandrai nepagurt, kāpjot grūtajā mākslas kalnā. Gaidīsim nākamā koncertu atkal šeit un varbūt pat kādā attālākā latviešu vidē. Noslēdzot šo skaisto notikumu, 65 klausītāji baudīja vīnu, saldus kumosīņus un par visu vairāk – labsajūtu un prieku.

Trīs no Rīgas – Mīlas karuselis

KONCERTI AMERIKĀ UN KANADĀ

piektdien, 25. aprīlī – Mineapole (atb. Maija Zaeska)
sestdien, 26. aprīlī – Milvokos (atb. Andris Magurs)
svētdien, 27. aprīlī – Čikāgā (atb. Armands Birkens)
sestdien, 3. maijā – Klīvlendē (atb. Zigurds Reineks)
svētdien, 4. maijā – Kalamazū (atb. Maira Bundža)
sestdien, 10. maijā – Otavā (atb. Uģis Lāma)
trešdien, 14. maijā – Toronto (atb. Vizma Maksīņa)

LAIKA 65. GADSKĀRTU GAIDOT

DIEVS, TAVA ZEME DEG!

Atsauksmes pēc koncerta

Vairāk kā 2300 cilvēku noklausās Laika rīkotās lūgšanas pirmatskaņojumu.
VOICE OF AMERICA lūgšanu uzņem skaņu lentē

Sestdien, 10. martā Bruklinas mūzikas akadēmijā „Laika” rīkotais Bruno Skultes uz Andreja Egliša vārdiem jaunkomponētās lūgšanas „Dievs, Tava zeme deg!” pirmatskaņojums bija pulcējis vairāk kā 2300 klausītāju no Ņujorkas un tās apkārtnes. Šis lielākais latviešu sarīkojums, kāds jebkad noticis šajā zemē, un tā saturs bija ne vien izcils mūzikas kultūras parādījums, bet arī sauciens brīvā pasaulē par latviešu tautas traģēdiju. Valoda, ko lūgšana runāja ikvienā klausītājā, bija stiprinājums un ticības apliecinājums nākotnei, atsaucība, ko tā guva, parādīja tās stiprās saknes, kas cieši jo cieši mūs visus saista domās, cerībās un centienos – brīvību latviešu tautai!

Voice of America uzvedumu uzņēma skaņu platēs saviem raidījumiem. Pēc kopiju izgatavošanas „Laiks” cer, ka būs iespējams nokārtot skaņu lentes sagādi atskaņošanai latviešu kopām un biedrībām nevien Savienotās Valstīs un Kanādā, bet arī citās zemēs.

Jau vairāk kā stundu pirms noteiktā uzveduma sākuma uz Bruklinas mūzikas akadēmiju pag. sestdienas vakarā plūda latviešu straumes, šķita, bija kā kādreiz dzimtenes dievnāmā, kā kādos lielos svētkos. Vairāk kā divdesmit trīs simti bija nākuši kopā šajā „Laika” rīkotajā „Dievs, Tava zeme deg!” uzvedumā ar Andreja Egliša pravietiskās lūgšanas vārdiem, kam Bruno Skulte devis jaunu mūzikālu ietēru. Nemaz jau nerunājot par Amerikas krastu, arī visā trimdas posmā šim notikumam apmeklētāju skaita ziņā nevarēs sameklēt līdzīgu. Un tas

vien jau pierāda, ka mūsu cīņas griba arī svešajā krastā nav zudusi un mazinājusies, nav zudušas siržu saites un alkas pēc latviskās dvēseles izpaudumiem, kas šajā uzvedumā guva jaunu stiprinājumu un pacēlumu kopējā pārdzīvošanas spēkā!

Ar katru brīdi pildās krēslu rindas plašā nama parketā, balkonā, ložās. Skats pārslid telpai un apstājas pie ziedu puduriem skatuves priekšā, kur kvēlo sarkanais ar balto. No skatuves abām malām draudzīgi sasauca karogi – Amerikas zvaigžņotais un Latvijas sarkanbaltsarkanais. Un šai saskaņai liecinājumu dod arī apmeklētāji, kuŗu vidū ir gan šejienes latvieši, gan veci, gan jauni, gan arī tādi, kuŗu šūpulis kārts citos krastos, citu tautu vidū vai kas sauli ieraudzījuši šajā krastā, bet kuŗus visus sien kopīga apziņa – piederība brīvai cilvēcei, kristīgai pasaulei.

Viesus pie ieejas sagaida sarīkojuma saimnieks „Laika” izdevējs Helmars Rudzītis ar dzīvesbiedri. Ierodas Latvijas sūtnis J. Feldmans. *Latvian Relief* prezidents H. Lielnors, ASV latviešu apvienības valdes locekļi, garīdznieki, zinātnieki, sabiedriskie darbinieki, latviešu māte un latviešu tēvs, jaunatne ar tēvu zemes mīlestībā degošām acīm.

Viesu pulkā lietuviešu un igauņu pārstāvji un reprezentanti no luterāņu pasaules apvienības – Lundkvists, Koksa (*Miss Cox*) un citi. Eiropas brīvības komiteju pārstāv baltiešu lietu vadītāja Hola (*Miss Hall*).

Plašā zāle un abi balkoni pārpildīti līdz pēdējai vietai. Paveņas sarkanbrūnā priekšskara samts, un lielās auditorijas priekšā no-

stājas sūtnis J. Feldmans.

„Atklājot šo tik svarīgo notikumu Amerikas latviešu sadzīvē,” – viņš sāka, – „ir jāliecina, ka šāds sarīkojums šai zemē vēl ir nebijis, kas no jauna mūs vieno kopīgiem mērķiem un uzdevumiem svešumā. Šovakar ar latviešu lūgšanu „Dievs, Tava zeme deg” mēs solidarizējamies ar visu kristīgo pasauli, parādot latviešu sāpes un ciešanas, parādam arī visas kristīgās Pasaules traģēdiju. Par šo tik ārkārtīgi svarīgo notikumu latviešu kultūras dzīvē lai mūsu kopīga pateicība tā rīkotājiem un izpildītājiem! Ir prieks vērot to straujumu, ar kādu pēdējā laikā attīstās šīs zemes latviešu sabiedriskā dzīve. Vienības un kopīgas darba gribas demonstrējums jau bija ASV latviešu apvienības dibināšanas kongress Vašingtonā, kam tagad atkal piebiedrojas šis izcilais notikums latviešu kultūras dzīvē.”

Pačas skatuves aizkars, atskan aplausi. Uz skatuves labi pazīstamie, kaut ilgi neredzēti paziņas – dubultkvartets „Tēvija”, kas dzied jau divdesmit gadus, bet Amerikas krastā dzirdēts tikai Bostonā. Visi viņi baltos tautas tērpos.

Dziesma skan pēc dziesmas, pacilātība un aplausi aug, „Tēviju” nomaina doc. H. Štrausa spēlēta latviska klavieru mūzika. Aizriņķušas pirmās četrdesmit piecas minūtes. Starpbrīdis.

Un par jaunu veras priekšskars, kuŗa fonā pāri visai skatuvei šaujas milzīga sarkanbaltsarkanā karoga stari. Tas prof. Liberta veidojums. Krāsainu ainu veido tautu dēli un tautas meitas – kori: Ņujorkas latviešu draudzes jauktais un Daugavas Vanagu vīru koris. Priekšā Džuljarda mūzikas augstskolas orķestranti, orķestris

ar koncertmeistari Normu Auziņu. Skatuves kreisajā pusē solisti – H. Vlašeka. H. Lūse. V. Stotts. A. Priednieks-Kavara. Milda Zilava sāk skandēt Andreja Egliša ugunīgos vārdus – uzvedumam veltītā prologa rindas. Kaut kur aiz skatuves šai brīdī asas adatas sāk griezt mīksta vaska plāti. Tur strādā *Voice of America* darbinieki, lai šo lūgšanu par tautu un tēvu zemi, par cilvēces brīvību varētu klausīties latvieši dzimtenē, lai arī viņi gūtu stiprinājumu, ka mūsu tautas nelaimi brīvā pasaule nav aizmirsi.

Klausītāju pulks sakustas un brāzmaini aplausiem sveicina komponistu, diriģentu Bruno Skulti, kuŗa dvēseles degsme Andreja Egliša lūgšanu ietērupusi skaņās. Komponiststver diriģenta zizli, orķestrī atskan pirmie lūgšanas akordi.

Karš iet pār Latviju, – runā orķestris. Mēs lūdzamies – dzied koris. Dievs, piešķir brīvību Latvijai! – skan dziedājums ar paceltu skatu uz debesīm. Dziedātāji uz skatuves ar klausītājiem zālē satiekas kopīgā pārdzīvojumā. Plašā telpa pildās lūgšanas vārdiem.

Kad lūgšana ir beigusies, šķiet tikai tad ļaūzu pulks it kā atkal sāk elpot, bet skatuve klājas ziediem. Ir sarkani un balti, balti un sarkani. Diriģenta rokas jau pilnas, pilnas rokas ziediem arī solistiem, skan suminājumi dziedātājiem.

„Tas bija vareni!” – pēc uzveduma saka sūtnis J. Feldmans. – „Un tas pierāda, ko karstā ticībā Latvijai ar kopīgu darbu var sasniegt.”

„Lieliski, trūkst vārdu paldies rīkotājiem un izpildītājiem, teic *Latvian Relief* prezidents H. Lielnors.

„Šis uzvedums bija kaut kas latviešu dzīvē vēl nepiedzīvots,

tas bija kas vairāk par lūgšanu, esmu iepriecināts no visas, visas sirds,” – piebilst prelāts E. Stukels.

Kādā draugu pulkā redz komponistu un „Dziesmu Vairoga” koŗa diriģentu A. Kalnāju no Mičiganas. Viņš saka: „Tas bija grandiozi, brīžiem pat negribējas ticēt, ka mēs še kaut ko tik lielisku iespējam. Esmu laimīgs, ka mans garais brauciens no Kalamazū tika algots ar tik skaistu brīdi.”

„Gribētu pateikt to visizjustāko paldies kā rīkotājiem, kā autoriem, tā izpildītājiem, kas tik daudz laika un pūļu devuši, lai mēs varētu būt šī vakara dalībnieki. Tas neapšaubāmi deva jaunus spēkus un ticību kopīgiem nākotnes soļiem.” – saka bij. sabiedrisko lietu ministrs Alfrēds Bērziņš.

Arī tie mūsu tautas draugi, kas runā citās valodās, bet šai vakarā klausījās latviskās lūgšanas skaņās, liekas, no Bruklinas mūzikas nama šķīrās pacilātām sirdīm. „Patika”, – bija spriedums, ko deva Eiropas brīvības komitejas baltiešu lietu kārtotāja Holla.

Bet šai vakarā jau nebija tikai Ņujorkieši. Bija latviešu ļaudis no Ņudžersijas, Bostonas, Baltimoras, Filadelfijas, pat kāda neliela grupa no tālās Teksasas.

Ko tad pēc uzveduma saka pats uzveduma mūzikas autors un diriģents Bruno Skulte? – „Man nav ko teikt” – viņš atzinās. „Esmu noguris, noguris, noguris...”

Lūgšanas vārdi izskanējuši. Lai tas būtu jauns spēka avots gājumam uz priekšu par Latviju, par brīvību, par kristietību.

—ds—

No „Laiks” 1951. gada
14. marta nr.

JĀNIS
RUDZĪTIS

Skaidrības pārdomas par ievērojamu notikumu vēstule Laikam no Zviedrijas

Ari es biju kritis maldos, ka pasaule sarāvusies gaužām maza, jo vai gan, piemēram, priekš gadiem 20 kāds Eiropā būtu nobijies no pirmā šāviena Korejā. Un vēstules, kas pāri jūrām un okeāniem atlido pa gaisu, tāpat rada māneklīgo šķitumu, ka Amerika atrodas tepat kaut kur aiz pakšņa, bet Austrālija un Jaunzēlande, teiksim, dažus kvartālus tālāk. – Taču avīzes nenāk tik ātri kā vēstules, un par to, kas notiek viņpus okeāna, dažkārt var uzzināt tikai *post factum*.

Nupat man priekšā četras nedēļas veci *Laika* numuri ar rakstiem un fotoreportāžu par gaidāmo Bruno Skultes – Andreja Egliša lūgšanas „Dievs, Tava zeme deg!” pirmatskaņojumu Bruklinā. Tas viss man atkal iedvēš bijību pasaules plašumam. Līdz 10. martam palikusi tieši viena nedēļa, bet es varu būt tikpat mierīgs, cik

mierīgs ir katrs, kas kaut ko vēlas, bet skaidri zina, cik šī vēlēšanās tukša. Pasaule ir daudz plašāka, nekā mānās gaisa pasta vēstule vai bailes no kaŗa. Manā rīcībā nav lidmašīnas, kas līdz 10. martam mani nogādātu Bruklinas mūzikas akadēmijas namā, par biļešu rezervēšanu rūpes liekas.

Skaidri samierinādamies ar to, kas būs pēc nedēļas, vērsos atpakaļ uz to, kas bija priekš nepilniem 6 gadiem. Pulciņš latviešu bija sagaidījis Vācijas kapitulāciju kādā Dieva un angļu aizmirstā Holšteinas ciemā. Toreiz mēs bijām tik bagāti, ka 100 markas zaudēt džokera spēlē likās tīrais nieks. Jo kur tad lai citur šo naudu liktu? Makšķerniekiem zivis pie saliektās šujamās adatas ķērās bez reišmarkām, un arī skābenes un zaķkāposti bija plūcami par brīvu. Cita nekā daudz ko ēst mums

nebija, kaut ciema veikalā klātu tūkstošniekus galdā, bet vācu zemnieki bija cieši noslēgušies, lai atvairītu savus bezmērķīgi klītošos karavīrus, kas lūdza tikai glāzi ūdens. Bads bendēja mūsu nervus, mēs plēsāmies par sīkumiem, bet bija starp mums visādu ideju apsēsti karstgalvi. Tur bija arī Bruno Skulte, kas šaudījās apkārt ar mūžam plecos uzmetu mēteli, jo viņa bikšu dibens savu laiku gandrīz jau bija beidzis kalpot. Viņš nosita stundas džokērdams, viņš darīja to pašu, ko visi citi, bet bieži viņam padusē pasitās arī pirmo divi cēlienu librets „Vilkaču mantinieci”, ko bija veidojusi visos apstākļos brīnumenerģiskā Tonija Kalve.

Laikam gan Bruno Skulte toreiz visvairāk nokāvās ar domām par šo operu, bet šad tad tās pārtrauca citas ieceres.

„Ziniet, ko es gribētu,” reiz viņš pēkšņi teica, – „es gribētu komponēt Andreja Egliša kantāti „Dievs, Tava zeme deg!” Es to iedomājos daudz, daudz citādāk, nekā tā skan ar Garūtas mūziku. Tas taču ir teksts, kas prasa pavisam sevišķu grandiozitāti...” – Laikam tas bija sīkais iedīgļis visam, kas 10. martā skanēs Bruklinā, un varu derēt, ka toreiz gan komponists nedomāja, ka sava darba pirmatskaņojumam pēc nepilniem sešiem gadiem viņam vajadzēs pacelt zizli aiz okeāna.

Un vēl kaut kas neparasts noticis šai gadījumā. – Nesen viens no maniem amata brāļiem Eiropā bija zēlojies, ka vajadzētu atgriezties Dombrovska tēvam, vajadzētu rasties mecenātiem. Un lai nu kāds vēl saka, ka tādu nav! Lūgšanas pirmatskaņojums notiek ar latviešu izdevēja gādību. Man nav ne

jausmas, cik pūļu tas prasa, ja var to atļauties, bet man skaidrs, ka viņš gribējis darīt un izdarījis kaut ko tādu, kas trimdas kultūras vēsturē ieies kā pirmreizīgs notikums. Gribētos arī būt tik pārdrošam un teikt, ka viņš nav vienīgais starp latviešu privātpersonām, komitejām, padomēm utt. Nav viņš uz līdzīgiem sarīkojumiem izņēmis patentu. Kas būs nākošais? Varbūt pūles, kas aiziet par tādām lietām, nemaz nav mazāk lietderīgi izmantotas, kā tās, ko patērē par propagandas brošūrām. Jo ar šīm brošūrām vien laikam savu dzīvību atgūt nevarēsīm. Vajadzēs jau tepat svešumā propagandēt arī trimdinieka radošā gara vērtības. Vajag tikai gribēt, vajag saprast, ka garīgā darba nodrošināšana iekļaujama mūsu vitālajās interesēs.

No „Laiks” 1951. gada
14. marta nr.

EDGARS
ZARIŅŠ

(Turpināts no Nr. 9)

Vēdeles nometnes pamatskola

Latviešu pamatskolu Vēdelē nodibināja 1946. gada augustā, kad nometnē bija ieradusies pietiekoši daudz latviešu bērnu un bija atrasti skolotāji. Mūsu māte Alīde Zariņa bija viena no skolotājām. Viņa nebija strādājusi par skolotāju kopš laulībām 1930. gadā, bet viņai bija skolotājas izglītība. Par laimi, viņa mācīja jaunākajās klasēs. Man viņa nevienu priekšmetu nemācīja, bet man, kā skolotājas dēlam, tomēr bija jārada priekšzīme savā klasē, ko viņa man vienmēr atgādināja.

Mamma, būdama skolotāja, savus dēlus skoloja visus kara gadus, lai kur arī mēs bijām. Viņas skološana mājās un mana mācīšanās vācu skolās deva man iespēju iestāties Vēdeles nometnes

Eduarda Virzas Straumēniem. Es nezināju, ka latviešu valodā ir tik daudz garumzīmju un mikstinājumu. Toreiz nebija datora sistēmas valodas pārbaudītāja. Tomēr dabūju četri ar minusu.

Ģeografijā bija 33 eksāmena biļetes, katrā biļetē bija pieci jautājumi. Tas nozīmēja, ka bija jāatkārto 165 jautājumi, jo neviens nezināja, kuŗu biļeti izvilks. Ģeografija man vienmēr ir patīkusi, tāpēc es par to neraizējos. Atceros, ka viens no jautājumiem man bija, kas ir Islandes galvaspilsēta. Reikjavika.

Eksāmeni bija beigušies, kad sākās baumas, ka abi klases populārākie skolnieki „Vilks” Vilnis Kilēvics un Brigita Skubiņa nevarēs skolu beigt. Viņi esot pieķerti pieaugušo ballītē. Tomēr Vilnis un Brigita skolu pabeidza kopā ar mums visiem. Mamma man nekad nepateica, vai viņi bija noķerti un viņiem piedeva, vai tās bija bijušas tikai baumas.

gads bija sācies jau divus mēnešus agrāk. Mūs uzņēma, un līdz ar to es noķēru savu vecāko māšicu Maiju Levu Zariņu, lai gan viņa bija vienu gadu vecāka par mani.

Manā pirmajā ģimnazijas gadā (1947./48.) katru dienu braucām no Vēdeles nometnes uz Pinebergas nometni un atpakaļ. Tas nozīmēja celties agri, aiziet uz Vēdeles

Dīpītis vai dievputniņš

turpinājās divus gadus. Dzīvoju pats uz savu roku, izņemot reizes, kad kaut ko vajadzēja, kā veļas mazgāšanu, naudu vai citu palīdzību. Taisni tāpat kā tad, kad mūsu dēls bija prom no mājas Mičiganas Universitātē. Es gan nezinu, vai mūsu dēls bija tikpat slīpēts kā es. Mamma gribēja, lai es mācos spēlēt klavieres. Mūzika man

viņus pārcēla uz DP nometni Emdenē (*Emden*).

Pinebergas DP nometne, Pinebergas ģimnazija un Baltijas Universitāte bija kādreizējās Vācijas gaisu spēku kazarmās pie Pinebergas pilsētas. Šīs kazarmas bija modernas, jo tās bija pabeigtas tikai 1938. gadā, un nometne bija celta par godu Vācijas gaisa spēku

Šeit ir redzama astotās ēkas aizmugure. Astotajā ēkā dzīvoja ģimnazisti. Pirmā stāvā zēni, otrā meitenes. 2003. gadā šis dārziņu laukums ir bruģēta automašīnu stāvētieta

pilsētas centru, braukt ar autobusu un no autobusa pieturas pa šoseju iet uz Pinebergas nometni. Vakarā tas pats ceļš atpakaļ. Pēc stundām mēs skolā varējām izpildīt mājasdarbus, bet turpat arī bija pingponga galds. Es vēl šodien nevaru saprast, kāpēc man pasliktinājās atzīmes. Vārbūt tāpēc, ka mamma šai skolā nebija skolotāja un man bija jāuzvar Andris, kuŗš atkal bija labāks spēlētājs. Dažreiz mūsu sacensības nonāca pat līdz dūrēm, arī tad es biju zaudētājs un dabūju melnu aci.

Reizēs, kad mēs nokavējām pēdējo vakara autobusu uz Vēdeli un mans krusttēvs Valentīns Zariņš, kuŗa ģimene dzīvoja Pinebergas nometnē, nevarēja mūs pa nakti izguldīt, bija jāiet mājās pāri laukiem un caur mežu. Zināmos gadalaikos gājiens bija patīkams, jo mežos bija ogas un sēnes, ko mēs salasijām.

Ģimnazija Pinebergas DP nometnē

1948. gadā dīpīšu izceļošana uz ASV, Kanadu un Austrāliju bija nopietni sākusies. *IRO* (*International Refugee Organization*), kas bija pārņēmusi DP nometņu administrāciju, sāka likvidēt un apvienot nometnes. Pinebergas nometnē nodibināja apvienoto ziemeļu Šlezvīgas-Holšteinas ģimnaziju ar zēnu un meiteņu internātu astotajā bloka ēkā.

Arī es sāku dzīvot internātā un biju projām no ģimenes. Tā tas

Pinebergas nometnes vārti 1948. gadā

Nometnes vārti ar sardzes māju 2003. gadā

nekad nav bijusi sirdslieta, un tāpēc es klavieru stundu naudu izlietoju, vedot meitenes uz kino. Paps, mamma un brāļi Silvis un Juris turpināja dzīvot Vēdeles nometnē līdz 1949. gada vidum, kad Vēdeles nometni slēdza un

virspavēlniekam maršalam Ģerīngam. Trīs gadus pēc kara beigām nometnes apkārtnē vēl vienmēr varēja atrast zenītartilērijas atliekas.

(Turpinājums sekos)

1947. gada izlaiduma klase ar klases audzinātāju. 1. rindā – V. Sirmā, B. Skubiņa un I. Pinne. 2. rindā – es, skolotājs J. Hagenfelds un A. Cīrulis. 3. rindā – J. Verners, V. Kilēvics un Ž. Sirmāis

skolas septītajā klasē un pamatskolu pabeigt 1947. gadā, tādā veidā nezaudējot kara gadus.

No pamatskolas laika ir palikušas tikai pāris atmiņas, un tās visas ir saistītas ar skolas beigšanu un eksāmeniem. Pamatskolu beidzot, mums bija pieci eksāmeni: rakstiski un mutiski, latviešu valodā un matemātikā un mutisks eksāmens ģeografijā. Latviešu valoda man vienmēr ir bijis grūtākais priekšmets. Es nekad nevarēju dabūt labu atzīmi diktātos, tāpēc izvēlējos rakstīt par

Interesanti, ko nozīmēja pabeigt pamatskolu. Sāku vienmēr valkāt garās bikses un grāmatas nēsāt portfeli, nevis mugursomā. Tēvs man uzdāvināja savu veco portfeli. Nekas, ka tas bija lietots, es to kā pāvs nesu uz ģimnaziju. Vēdeles nometnē ģimnazijas nebija. Tuvākā bija Pinebergas DP nometnē, astoņus kilometrus tālu, ja brauc ar autobusu, vai piecus kilometrus pa laukiem un mežu, ejot kājām. Mēs ar Andri Cīruli nolēmām tūlīt tur turpināt, lai gan Pinebergas ģimnazijas mācību

No Vecmokām līdz Čikāgai jeb lielākais pasaku meistars – dzīve rakstniekam Kārlim Ķezberam būtu 100

INGUNA DAUKSTE-SILASPROGE

Tālus ceļus izstaigājis ne viens vien trimdnieks. Mūžs kā garš dzīpars pasaulē aizvijies arī rakstniekam Kārlim Ķezberam, kuram 2. martā svinama simt gadu atcere. Dzimis 1914. gada 2. martā Tukuma apriņķa Vecmoku pagasta „Roņos” kā kalpa Indriķa Ķezbera un viņa sievas Marijas (dzim. Kronbergs) vienīgais dēls. Mācījies Tukumā, Rīgas 14. pamatskolā un V. Olava komercskolā Rīgā. Par sevi teicis: „Esmu vienu vasaru ganījis lielpulka zosis, otru – cūkas, un četras – govīs. Kas par laimīgu, skaistu laiku! Atskatoties sīkie prieki palielinās, bēdas – sīkums vien. [...] Cauri zaļajiem laukiem, pļāvām un uzkalniem vijās lielceļš. Pavediens, pie kā turēties, ja grib kur nokļūt. Pavediens gaitām, pavediens domām.”

Latvijas gadi saistīti ar Tukuma pusi un Rīgu, Pārdaugavu, kas radusi paliekošu vietu literārajā jaunradē. „Rīga kļuva par manu tēvu un māti un no manis izveidoja to cilvēku, kāds nu esmu iznācis.” Šis laiks saistās ar pirmo braucienu uz Tukumu, pastmarku krāšanas aizsākumu, pirmoreiz skatīto jūru, kas paliek spilgtā atmiņā visu mūžu. „No jūras ainām atmiņā visdzīvākās palikušas divas. Pirmā, kad kā bērns plātām, izbrīna pilnām acīm skatījos uz vietu, kur tumšzilie ūdeņi sastopas ar debesīm un viļņi – tik jautri un priecīgi. Otrā – kad piekraste bija pelēka, dūmakaina un jūra – kā pelēka villainē satinusies raudošā sieva.” Vairākas vasaras pavadītas Kurzemes jūrmalā Kaltenē pie Rojas, jūras vilinājums atklājas grāmatā neizdotajā romānā „Jūra runā” (*Daugavas Vēstnesis*, 1943-1944), kuŗa manuskripts, izdevējam Rasiņam dodoties bēgļu gaitās uz Zviedriju, nogrimis Baltijas jūrā.

Jau bērnībā Kārlis Ķezbers iepazīna grāmatas un draugos ar tām palika visa mūža garumā. Dzīvojot Rīgā, pēc Nordeķu skautu pulciņa vadītāja, vēlākā vēsturnieka Edgara Dunsdorfa ierosmes, pievērsās žurnālistikai (pirmā literārā publikācija-feletons skautu žurnālā *Ugunskurs* 1928), vēlāk publicējās laikrakstos *Kurzemes Vārds*, *Tukuma Ziņas*, *Zemgale*, svešumā: *Tēvzeme*, *Daugavas Vanagu Mēnešraksts*, *Laiks*, *Latvija Amerikā*, *Treji Vārti*, *Tilts*. 1943.-1944. gadā Kārlis Ķezbers bija laikraksta *Daugavas Vēstnesis* Rīgas nodaļas vadītājs.

1944. gadā Kārlis Ķezbers ar ģimeni devās bēgļu gaitās. Pēc dažādiem pārdzīvojamiem un klišānas no vienas pilsētas uz citu, nonācis latviešu bēgļu nometnē Hanavā, iesaistījās latviešu laikraksta *Tēvzeme* darbā, kopā ar Limbažu grāmatnieku Jūliju Paucīti un grafiķi Hariju Gricēviču Hanavā nodibināja apgādu *Gaismas pils*, izdeva rakstu krājumu „Kalve” (1947). 1949. gadā Kārlis Ķezbers ar ģimeni izceļoja uz Ameriku; nonāca Džeksonvilē, Ilinojā, tad Sentluisā, Misūri, viņa tā laika ikdiena un darba

gaitas atklājas īsprozas darbos. Apstākļiem stabilizējoties, pamazām varēja atgriezties pie rakstīšanas. Dienišķo maizi viņš pelnīja *Armour & Company* inženieru uzņēmumā, strādājot par grāmatvedi, vēlāk atvēra grāmatnīcu, dāvanu un filatēlijas veikalu Milvoki ielā, kas darbojās 22 gadus un izveidojās par latviešu tikšanās vietu. Neklātienē studēja tautsaimniecību Lasala universitātē un ieguva diplomu tautsaimniecībā. Kārlis Ķezbers aktīvi iesaistījās Čikāgas latviešu sabiedriskajā un kultūras dzīvē, Latviešu Preses biedrībā, piedalījās rakstnieku un referātu vakaros, bija Kanadā izdotā latviešu laikraksta *Latvija Amerikā* Čikāgas redaktors (1962-1965), laikrakstā *Laiks* ar pseudonimu *Kārlis Ezermalietis* publicēja seriālu „Prērijas pamalē”.

Vērtētāji atzīmējuši Kārļa Ķezbera īsajai prozai raksturīgo meistarību: stingrās formas veidotājs, ass situāciju un personu tvērējs. Īpatnēja ir Ķezbera alegorija: dzīvnieki izsaka un pārstāv cilvēciskas domas un sabiedriski politiskas grupas. Grāmatās atspoguļojas 20. gs. vēsture. Romānā „**Dēkaiņi un milētāji**” (1988) aprakstītas rakstnieka senču cīņas un ciešanas 1905. gadā un Pirmā pasaules kara laikā. Romānā „**Alkazars**” (1979) vēstīts par latviešu kaŗavīru varonību Volchovā un Kurzemē. Tie ir atmiņā pēc daudziem gadiem atsaukti notikumi, bijušie kaŗotāji. Attēlojot notikumus, kas risinājušies dažādās vietās un laikos, romāns tos nerāda hronoloģiskā secībā, bet tā, kā tie uznirst grāmatas galveno personu atmiņās, dažreiz saraustīti, kāda arī ir kara laika dzīve; centrā – latviešu tautas traģiskie likteņi. „Viss romāns ir varonības augstā dziesma. Tomēr netrūkst tajā arī humora un ironijas” (Magdalēna Rozentāle). Grāmatā „**Mainas hercogiste**” (1960) parādītas gan būsānas, gan nebūsānas bēgļu (DP) nometnē pēc Otrā pasaules kara, kad katrs no šiem cilvēkiem zaudējis ne tikai ierasto vidi, nodarbošanos un mājas, ģimenes locekļus, ģimene vairs nav stabila vērtība. Kārlis Ķezbers: „... raibs pūlis, visi „bijušie”: kādreizējie direktori, prefekti, kaŗavīri, zemes kopēji, strādnieki. Zaļajās DP biksēs „tērpti”, viņi tagad daudz viens no otra neatšķirās.”

Kultūrvēsturiska vērtība ir atmiņu grāmata „**Mana Roma un Meka**” (1976), tā līdzīgi mozaikai izgaismo Rīgu. Tās ir atmiņu impresijas, kur savirknējušies spilgtākie iespaidi. Nodaļa „Rakstu raksti” ir impresijas un vērojumi par latviešu literātiem. Te ir arī Pārdaugavas kultūrvēstures, topografiskais zīmējums, kāds vairs tur retā vietā saskatāms, jo šī pilsētas daļa ļoti mainījies. Kriminālromāns „**Rumba**” (1983), kas rakstīts ar vieglu humora pieskaņu, ir viens no retajiem trimdas darbiem šajā nozarē. Romānā „**Skābārzu nams**”

(1983) tēlota trimdas dzīves mozaika, reizē arī kultūrvēsturisks laikmeta atspulgs. Romāna galvenais temats ir trimdas sabiedrība; plašāk tēloti mākslinieki, dzejnieki, rakstnieki, dēkaiņi.

Kārlis Ķezbers

Kārlis Rabācs recenziju par romānu nodēvējis – „Kāda latviešu pagasta portrets”. Nenopietnāajā kriminālromānā „**Kamielis Antarktīdā**” (2000) satīriskā veidā tēlotas trīs paaudzes. Cilvēku dzīve ir tik dažāda un daudzveidīga, īpaši jau trimdas sadzīvē; tas ienāk rakstnieka darbos, „lai gaistu vienmūļība, var līdzēt humors,” uzskata rakstnieks.

Īsprozas krājumos „**Daktera Applebija kalpi**” (1965) un „**Mantojums**” (1971) rakstnieks ir dzīves notikumu vērotājs, galvenokārt „ieskatās” Amerikas iecelotāju, latviešu likteņos pirmajos iecelšanās gados. Jānis Klīdzējs atzīmējis rakstnieka īsās formas meistarību. Autors vēro dzīvi redzīgām acīm un iejūtu, saklausīdams tēlos arī sirdsapziņas balsi, morālas apziņas impulsus un ilgas pēc augstākas cilvēcības. Ķezbers šeit parādās kā stāstnieks, ko aizrauj dzīves īpatnība un dažādo ainu virknešanās un pat liktenība. Kaut raksturi var būt traģiski un nožēlojami, autors neparāda smagu pesimismu. Viņa stāsti ir ar smaidu un smīnu.

Stāstu un noveļu krājums „**Rīgas mozaika**” (1961) ir kā atmiņu impresija, jo atmiņās rakstnieks var atgriezties tur, kur tik ļoti vēlas, atgriezties todien notikumos, cilvēkos, izjūtās. Pēc tam publicēts atmiņu stāsts romāna formā „**Sapnis par rozi**” (1964). Vērmanes dārzā, kur „sastopas pelēkā istenība un skaidrākie sapņi”, romāna varonis – jauns, vēl neatzīsts dzejnieks, satiek savu liktenīgo mīlestību. Romānā ievērojamu vietu rakstnieks piešķir savdabīgās, jaunās, vēl topošās Rīgas gleznotāju, rakstnieku un žurnālistu sabiedrības tēlojumam, rādot tās materiālo

pieticību, pat trūkumu no vienas puses, un apbrīnojamu smalkjūtību un izpalīdzību no otras puses. Romāns sarakstīts pirmajā personā, tā pietuvinot romāna galveno personu lasītājam. Va-

tikai dzīvnieki – kaķi, suņi, lāči un citi, cilvēkiem te maza loma. Pasaka bērniem „**Takšelis Makšelis**” (1978) vēsti par suņuka Makšēļa raibajiem piedzīvojumiem mežmalas saimniecībā Silājos, cirkā un meža biežoknī paslēptā Brīnumuizā, ko cilvēki nespēj atrast. „**Nordeķieši**” (1964) ir romāns jaunatnei par Rīgas nomales zēnu piedzīvojumiem. „**Usmas zēnu dēkas**” (1954) ir stāsts par zēniem, kas meklē Sakšu Morica norakto kaŗa kasi. 1981. gadā izdota Kārļa Ķezbera darbu izlase „**Nordeķu skauts**”. Dēku stāsts jauniešiem „**Kurzemes hercoga dālderis**” (1982), kuŗa notikumi norisinās nevis hercoga Jēkaba laikā, bet tagadnē kāda latviešu salidojuma laikā; tas dramatisēts un iestudēts Toronto.

Magdalēna Rozentāle akcentējusi Kārļa Ķezbera stila īpatnības: reāls tēlojums, labi zīmēti raksturi, asprātīgi dialogi, prātnieciskas pārdomas par dzīves risi un ļaudīm. Ilze Liepiņa atzinusi, ka „šūpulī viņam liktas asa novērotāja un uzmanīga klausītāja dāvanas. Dzimis laukos, viņš ir tuvs dabai, kuŗas skaistums un neželība vēlāk attēlots rakstītā vārdā.” Rakstnieka literārajās darbos daudz jauneklīgas pārgalvības un nelielkūlota mākslas prieka, ieliksmojot gan mazos, gan lielos. Bijusi iecerē, bijuši uzmetumi romānam „**Sidrābene**” par ģenerāli Jāni Bērziņu, rakstījās arī dzeju.

Jubilāra sirdslieta un aizraušānās bija pastmarkas, daudzus gadus darbojies žurnālistikā, nodibinājis filatēlistu un numismātu žurnālu *Kollekcionārs*. Par literāro devumu vairākkārt ieguvis balvas: Goppera fonda („**Nordeķieši**”, „**Brencītis**”), PBLA Kultūras fonda (romāns „**Alkazars**”), K. Barona („**Dēkaiņi un milētāji**”).

Kārlim Ķezberam būtiska bija dzimtas vietas izjūta, arī viņa novadniekiem tikpat būtiski ir savējie. To apliecināja 1. marts Tukumā, kad bibliotēkā tika atklāta jubilejas izstāde, Tukuma jauniešu teātris „**Knifņš**” izrādīja nelielu fragmentu no „**Takšelis Makšelis**”, šī raksta autore uzstājās ar priekšlasījumu par rakstnieka dzīvi un daiļradi, klāt bija rakstnieka meitas Dace un Mārīte un pulks interesentu. Šajā dienā aizsākās Kārļa Ķezbera jubilejas gads Tukuma pusē: 2. martā Vecmoku (Lazdas) bibliotēkā Kārļa Ķezbera meitas Dace un Mārīte kavējās atmiņu stāstījumā par tēvu, 2. maijā notiks „**Takšelis Makšelis**” izrāde, 4. maijā pie Vecmoku (Lazdas) bibliotēkas tiks atklāta piemiņas plāksne rakstniekam. Rakstnieka meitas rēgulāri viesojas tēva dzimtajā pusē, sadarbojas ar turienes bibliotēkām, kuŗās ir nonākusi arī daļa viņu tēva vākuma. Ceļš no Vecmokām caurvijies dažādām zemēm, atvijies atpakaļ tēva māju tuvumā. Rakstnieka mūža gājums ir novērtēts.

lentins Pelēcis atzinis, ka jūtams, ka vēstījumā par mīlestību autors ielicis arī savu sirdi un skaidru, lakonisku, pat hamsunisku izteiksmi.

„Ar prasmi autors prot apstrādāt savus vienkāršos sižetus, kam pamatā kāds dzirdēts nostāsts vai paša pieredze, lieki nekavējoties pie detaļām vai zembeksta, kā to parādusi eksperimentālās prozas kopēji. Centrā arvien ir kāds neparasts notikums, kas saista interesi, un ar to tad arī Ķezbers savij visa sava vienkāršā un nemākslotā stāstījuma pavedienus, lai tas labāk iespīstos lasītāja apziņā.” (Ēriks Raisters)

Kārļa Ķezbera darbos galvenokārt tēlota dažādu tautību emigrantu dzīve ASV un Eiropā, tajos plašs dzīves materiāls, dinamiska notikumu attīstība, nereti mistikas un kriminālu elementu ievijums, bet notikumi lielākoties ņemti no paša dzīves un pieredzētā. Jau kopš bērnu dienām rakstnieku vilinājusi ceļošana, viņš apceļojis vai visas Rietumeiropas zemes, pabijis seno kurzemnieku kolonijā Tobago salā (stāsts „**Kurzemes hercoga dālderis**”); romānā „**Rumba**” ir autora acīm skatīta Tirole un Vācija, romānā „**Alkazars**” – Spānijas redzējums.

Svarīgi atzīmēt, ka, raugoties latviešu trimdas literatūras kontekstā, salīdzinoši nelielu daļu veido bērniem un jaunatnei domātā lasāmviela. Sava piensums šeit arī Kārlim Ķezberam: izdotas vairākas pasaku grāmatas. „**Rūķu pasaules ceļojums**” (1961) – bērnu grāmatas iznākšanu trimdā var saukt par retumu. Pasakas galvenie varoņi – trīs rūķi: Daris, Varis un Māris. „**Brencītis**” (1967), kur darbojas

Laipni lūdzam uz 3x3 Smiltēnē no 20. – 27. jūlijam

LĪGA RUPERTE

Par vadītājiem

Klausoties saietā vadītāju Ineses un Aināra Grīnvaldu jūsmīgus stāstus, izklausās, ka Smiltēnes 3x3 jau gatava, un viss varētu sākties kaut vai rīt. Taču vēl tiks strādāts, daudz kas lemts un kārtots, viss darīts, lai pirmā 3x3 pašu vadībā izdotos tā, ka visiem prieks. Inese ar Aināru kopš savas pirmās 3x3 nometnes Lūznavā, 2006. gadā ir “saslimuši ar 3x3” (neesmu pārliecināta, ka šis izteiciens man simtprocentīgi patīk, bet tā trīsreiztrīsiniēki Latvijā saka, un tas nozīmē tikai labu). Kā daudz “3x3 slimnieku” ģimenēs, viņu bērni Ance (11) un Marta (8) ir uzauguši ar 3x3. Meitenes vēl ir mazas, bet 3x3 nometņu jaunā paaudze no vairākām citām ģimenēm jau labu laiku vada ievirzes, piedalās vadības darba grupās un pat kļūst par saietu vadītājiem. Grīnvaldi dzīvo Ķekavā, Inese ir skolotāja, papildus raksta projektus un organizē dažādus sarīkojumus, Ainārs ir tirdzniecības inženieris metallapstrādes jomā. Abi deju vidējās paaudzes deju kopā. Kā lielākajai daļai Latvijas 3x3 vadītāju, viņiem ir vairāk darbu nekā naudas, taču izdevību organizēt un vadīt 3x3 nometni, intensīvi vairāk nekā gadu strādāt brīvprātīgu darbu, viņi uzskata par privilēģiju nevis par nastu.

Par Smiltēni

Par Smiltēni jauki stāsta Čikāgas Ciānas draudzes mācītāja, smiltēniete Gundega Puidza, kuŗa 3x3 vadīs ļoti interesantu ievirzi: “Smiltēnes novads – vieta, kur augt”, tā saka Smiltēnes mājaslapas oficiālā mude. Bet to pašu saka arī mana sirds, jo Smiltēne ir bijusi skaistākā, zaļākā, miļākā un auglīgākā vieta, kur spēju iedomāties augt un izaugt. Joprojām nevaru iedomāties, kas es šodien būtu bez staltā Lazdu kalna ar drosmīgo skatu torni, bez Pilskalna ar seno vēsturi un romantiskā Jāņkalna ar brīvdabas estrādi vasaras izklaidēm. Skaitot vairāk nekā simt pakāpienus ceļā uz Kalna muižu, šķiet, ka tik skaista vieta smiltēniešiem iedota kā īpaša Dieva dāvana, ne tikai firsta Līvena labvēlības dēļ, bet arī pateicoties tās gleznainajam novietojumam. Un kā gan bez veldzējošajiem ezeriem: Tepera, Klievja, Vidusezera, Niedrāja, Brutuļu ezera, Slīpa un Spiciera? Un, protams, kur nu bez mūsu likumotās upes – Abula! Bez tiem neviens smiltēnietis nespēj iztēloties savu dzimto vietu.

Mazo smiltēniešu lielās personības manā pilsētā veidojas kvalitatīvas un vispusīgas izglītības iespējas: Trīs pakalnu pamatskola, Smiltēnes ģimnazijā, Centra vidusskolā, profesionālajā vidusskolā un lauksaimniecības tehnikumā. Spilgtus talantus šajā pilsētā atklāj un attīsta arī Smiltēnes mūzikas skola, mākslas skola un sporta skola.

Garīgās vērtības ir smiltēniešu neatsveramas svētības, ko var smelties Smiltēnes luterāņu, katoļu, pareizticīgo, baptistu un septītās dienas adventistu draudzēs.

Iespējas augt šajā ezeru un pakalnu pilsētā ir neizmējamā. Nepietrūkst vietas, kur atpūties, atgūties un veldzēties, jo Smiltēne lepojas ar saviem parkiem, atpūtas vietām, kafējnicām un mūsdienīgu prasībām atbilstošām viesnīcām.

Smiltēnes kalni un pakalni ir pieskandināti ar skaistām dziesmām, jo novadu pušķo kupls skaits dažādu paaudžu koŗu. Kā koŗa puķe Smiltēnes ainavā zied arī tautas deju kopa “Ieviņa”. Tā vieno brīnišķīgās dejās kā jaunus, tā jau pieredzējušus dejojājus, un gadu gaitā ieguvusi arī starptautisku atzinību. Tieši “Ieviņa” reiz arī mani raisīja pirmos deju un kustību soļus, mudinot vēlāk dzīvē apzināties ķermeņa un dvēseles ciešo savienību. Tāpēc Smiltēnes novada mudei – “vieta, kur augt”, es šovasar pievienošu arī mudi – “vieta, kur atgriezties”, jo pirmo reizi doŗos mājās ar lielu sirdsdegsmi piedāvāt Smiltēnes 3x3 nometnē dejas un kustību meditāciju. Vieta, kur augu, ņogad sagaidīs mani kā vieta, kuŗai vēlos dāvināt kaut mazu saujīņu bagātības, no kā esmu izaugusi un devusies tālu pasaulē.

3x3 Smiltēnes nometnes dalībniekiem vēlos piedāvāt pēcpusdienu ievirzi “Saruna ar dievišķo – klusumā, vārdos un kustībā”, īpašu uzsvāru liekot uz kustības meditātīvo stāvokli un ķermeņa svēto dialogu ar Dievu. Jau ilgi pirms rakstu zīmju izveidošanās pastāvēja cilvēka saruna ar Dievu dejas jeb kustību formā – sava ķermeņa apzināšanās, novērtēšana un sadarbošanās ar to. Mūsdienīgu cilvēks arvien intensīvāk tiecas izzināt Visumu – dievišķo un pār pasaulīgo. Ceļā uz šo izziņu atbildes ne vienmēr gūstamas vārdos, rakstos un tradīcijās. Mūsu ķermenis ir brīnišķīgs sarunas avots ar dievišķo spēku gan sevī, gan pasaulē.

Par programmu

Programmā paredzētas vairāk nekā 50 ievirzes dažādām vecuma un interešu grupām. Ievirzes iekārtotas ikdienas trīs nodarbību cēlienos. Katra ievirze ir 2-2 1/2 stundu gaŗa, tāvad ievirzes vadītāji par savu temu sagatavo 12 – 15 stundas gaŗas nodarbības. Ieteicams nedēļas sākumā rūpīgi izvēlēties ievirzes un pie tām palikt līdz saietā beigām, lai tiešām apgūtu piedāvāto temu vai māku. Par plānotajām ievirzēm jau esam rakstījuši iepriekšējā rakstā, informācija atrodama arī www.3x3.lv un iegūstama no Arnolda Ruperta, liga3x3@iserv.net

Ik rītu pēc brokastīm ir video par iepriekšējās dienas notikumiem. Pēc vakariņām ir vakara programmas: iepazīšanās vakars, sporta spēles ģimenei, koncerts, brīvais mikrofons, daudzīnājums, Smiltēnes pašdarbnieku teātris, pēc tā īsta zaļumballe, kuŗa spēlēs Smiltēnes pūtēju orķestris, un noslēguma vakars. Katru vakaru būs vakara pasaciņa mazajiem, pēc tās ik vakaru cits viesis stāstīs par kādu temu, būs rotaļas un danči, kopīga padziedāšana – to visu 3x3 nometnē jau kopš pirmās sākumiem ir iesaukuši par nik-

šanu lai gan nekā nikulīga tur nav, gluži pretēji. Ik dienas iznāk avīze, kur lasām par aktuālām norisēm, stīķiem un niķiem, kas jau bijis un kas vēl priekšā. Viena pēcpusdienu būs veltīta ekskursijām, lai iepazītu Smiltēnes novada kultūrvēsturiskās un dabas vērtības, satiktu interesantus un uzņēmīgus ļaudis.

nāties ar saietu vadītājiem, lai uzzinātu, vai šāda iespēja ir un cik par to jāpiemaksā. Mūs ēdinās Smiltēnes tehnikuma saimniecības. Pateicoties atsaucīgajiem novada uzņēmējiem, visu nedēļu mielosimies ar a/s Smiltēnes piens ražojumiem un ēdīsim īstu z/s Ķelmēnu maize rupjmaizi un saldskābmaizi. Saieata organizē-

smiltēniešiem, kuŗi piedalās organizācijas darbā, strādā par ieviržu vadītājiem un veiks daudz un dažādus pienākumus. Esam bezgala pateicīgi par Smiltēnes iedzīvotāju atsaucību un sirsniību!

Par iepazīšanās danču vakaru Smiltēnē

15. februārī Smiltēnē notika saietā vadītāju un darba grupas rīkotais sadancošanās un sadziedāšanās vakars ar nolūku iepazīstināt smiltēniešus ar trīsreiztrīsiniēkiem un visiem palīdzēt noskaņoties kopējam darbam un izpriecām saietā vasarā. Sarīkojums bija ļoti apmeklēts gan no pieredzējušo trīsreiztrīsiniēku gan smiltēniešu puses. To nobeidzot ar 3x3 tradicionālo vakara dziesmu, nemaz negribējās šķirties, un valdīja pārliecība, ka tikšanās jūlijā būs patiesi gaidīta.

Par dalībniekiem

Saieata vadītāji sagaida ap 300 dalībnieku, kuŗiem būs vajadzīga apmešanās un ēšana. Lielumlielais vairums, protams, būs no Latvijas, bet ļoti gaidām arī ārzemju dalībniekus no visām pasaules malām, kā no Rietumiem, tā Austrumiem, jo bez tiem 3x3 nevar sasniegt vienu no saviem svarīgākajiem mērķiem – būt par tiltu, kuŗš ved mūs, latviešus, kopā, vienalga kur mēs arī šobrīd neatrastos. Paredzam, ka nodarbībās piedalīsies arī labs skaits smiltēniešu.

Par pieteikšanos

Ārzemju dalībniekus kā uz šo, tā Rucavas 3x3, kas notiks no 13. līdz 20. jūlijam, lūdzam pieteikties līdz 1. maijam pie Arnolda Ruperta, e-pasts: liga3x3@iserv.net, 2141 Brunsink N.E., Grand Rapids, MI 49503, USA, tel.: (616) 456-8023. Dalības maksa ir US\$ 300.- (220 EUR) personai (bērniem līdz 7 g.v. pusceņa), bet nepārsniedzot \$750.- (547 EUR) kodolģimenei.

Saieata vadītāji Ainārs un Inese Grīnvaldi ar meitām Anci un Martu

Par dzīvošanu

Apmešanās paredzēta Smiltēnes tehnikumā, istabiņās ar 2, 3 vai 4 gultām. Tos, kuŗi vēlas apmesties viesu namos vai pie vietējiem iedzīvotājiem, lūdzam sazi-

šanā neatsverams ir atbalsts, ko saņemam no Smiltēnes novada domes un tās priekšsēdētāja Aināra Mežuļa, no Smiltēnes tehnikuma direktora Andŗa Mieziŗa un skolas saimes, un no daudziem

Ziemas nometne Gaŗezērā

Attēlā gadskārtējās ziemas nometnes dalībnieki Gaŗezērā ņogad februārī (rakstu lasiet Laika Nr. 9)

MĀRIS
BRANCIS

Latvijas Nacionālā mākslas muzeja izstāžu zālē *Arsenāls* nu jau vairāk nekā mēnesi aplūkojama un vēl līdz 20. aprīlim apskatām izstāde „1914”. Šī vērienīgā izstāde ir viens no Rīgas – Eiropas kultūras galvaspilsētas – centrālajiem notikumiem.

Droši vien lasītāji zina, ka izstāde ir veltīta I pasaules jeb Lieļajam kaņam, kā to dēvē franču un angļu vēsturnieki. Izdzirdot šādu lēmumu, sākotnēji pat radās zināma pretreakcija – kādēļ gan šādā svētku reizē jārunā par simt gadu vecu notikumu, turklāt kaņam? Vai nevar izdomāt kaut ko priecīgāku? Taču, apziņoties šī kaņa nozīmi Eiropā un pat pasaulē, jāatzīst, ka izvēle ir attaisnojusi un apsveicama.

„Senie konflikti, kas pretstatīja tautas un valstis, ir mūsdienu Eiropas kopīgās identitātes līdzsvara meklējumu elements. Eiropa mēģina pārvarēt šīs vēsturiskās „traumas”, un to pārvarēšana veido daļu no nacionālās identitātes,” kataloga ievadā raksta izstādes projekta vadītāja Dr. Ginta Gerharde-Upeniece, Latvijas Nacionālā mākslas muzeja Latvijas Vizualās mākslas

rikotāji, kas apliecina, ka Latvija ir neatņemama Eiropas sastāvdaļa. Pat vēl vairāk – vērienīgais projekts salīdzinājumā ar citiem ļauj mums ieraudzīt mūsu kultūras un arī vēstures unikālītāti, un tāpēc daudziem, kas uzskata mūs par mazu un neievērojamu valsti, varbūt piespiedīs pašlepnumā pacelt galvu, jo tieši pašlepnums padomju okupācijas laikā smagi iedragāts.

Arī izstādes iekārtojums ir iespaidīgs. To ievada melns apgāzts krusts. Tas kā simboliska zīme atgādina par šī kaņa frontes līniju žogiem. Lielais *Arsenāla* foajē piedzīvojis milzu metamorfozes. Grandiozi koka žogi, ejas un tuneli liek iejusties neparastā daudzstāvēgā pasaulē, kas pārvērs šo velvēm apjūmto un masīviem balstiem stiprināto krievu klasicisma (1828.-1832.) celtni līdz nepazīšanai, un vizuāli ievada sen notikušā kaņa atmosfērā.

Ekspozīcijas ievadā sastopamies ar instalācijām, kas ar raksturīgām detaļām stāsta par kaņu kā kultūras vērtību iznīcinātāju. (Par to vēsta arī katalogā publicētais Dr. Imanta

Lai nokļūtu ekspozīcijā, jāiziet cauri tunelim, kuņa sienās izvietotas latviešu strēlnieku fotografijas no Latvijas Kaņa muzeja un privātkolekcijām – gan uzņēmumi, kas acīmredzami tapuši, jaunajiem kaņotājiem pirms

Jautājumi birst aumaļām. Atbilde ir mūsu valsts dzīves tālākās peripetijas.

Tikai pēc tam iekļūstam mākslas ekspozīcijā, kas sadalīta trīs daļās.

Arī mākslinieki ir tautas sa-

Eiropā izplatījās kubisms, futurisms un citi modernās mākslas virzieni. Katrā valstī tie attīstījās savādāk – vienā plašāk, citā lēnāk. Bet skaidrs ir kas cits – modernisms veidojās kā internacionāla parādība, kas bieži

Eja uz mākslas ekspozīciju

1914. gada Kurzemes strēlnieki

departamenta vadītāja.

Lielais kaņš atnesa Krievijas, Austroungārijas, Vācijas un Osmaņu impērijas sabrukumu, un tā rezultātā daudzas Centrāl- un Austrumeiropas tautas ieguva nacionālo neatkarību – Somija, Latvija, Igaunija, Lietuva, Ungārija, Polija, Čehoslovākija, Dienvidslāvija.

Kaņš pārvērtē Eiropas karti, mainīja daudz tautu dzīvi un nesa sev līdzīgu jaunu domāšanu, arī jaunu mākslu. Izstādes rīkotāji ar gleznām, grafikām un tēlniecības darbiem stāsta par kaņa atnestajām pārmaiņām, iesaistot muzejus ne tikai no Latvijas, bet arī no citām Austrum- un Centrāleiropas valstīm. Laikam pirmo reizi izstāžu vēsturē (Latvijā noteikti) vienviet sakopota un apskatāma šo teritoriju viena un tā paša perioda māksla. Uz Rīgu atceļojuši mākslas darbi no 11 valstīm, kuņas kaņa rezultātā ieguva valstisko neatkarību – no Somijas, Latvijas, Igaunijas, Lietuvas, Ungārijas, Polijas, Čehijas, Slovačijas, Slovēnijas, Serbijas un Horvātijas. Tāpēc vien jāsumina šī grandiozā notikuma

Lančmaņa raksts, kas ļauj apjaut milzīgos zaudējumus Latvijas kultūrā.) Uz grīdas guļ salauzti koka enģeļi, dažādu skulptūru fragmenti, dekoratīvas dzelzs sētas, kolonnas, nodriskātas stila mēbeles, pūra lādes, kas savlaik atradušās baznīcās un muižās un ko Rundāles pils muzejs savlaikus paglābis no iznīcības. Kaņš kādreiz augsto kultūru ir sagrāvis, atstājot tikai niecīgas paliekas.

Šajā sakarā vēlreiz gribas pieminēt Dr. Imanta Lančmaņa vārdu un citēt viņa sacīto: „1914. gads iznīcināja pasauli, kuņā bija daudz sociālās netaisnības, feodālās patvaļas un masu nabadzības, tas miljoniem cilvēku pavēra ceļu uz demokrātisku sabiedrību un cilvēka cieņīgu eksistenci. /.. / Nekad vairs nebūs iespējama dzīves un mākslas – celtnu, interjeru, mākslas darbu, cilvēku tērpju, uzvedības un tradīciju saaušanās brīnišķīgā koptēlā, kāds tas pastāvēja līdz 1914. gadam.”

Šī instalācija liek mums domāt brādāt pa vecās pasaules drupām un apzināties neapņemamos zaudējumus.

J. Kazāks. Bēgli. 1917. gads

frontes dodoties pie fotografa, un pauž viņu lepnumu un pašapziņu, gan skati, kas iemūžināti atpūtas brīdī. Pēc tam ar autentisku fotografiju palīdzību esam klāt ierakumos un visbeidzot ieraugām kritušo ķermeņus, kas gaida savu apbēresšanas stundu, un kapu laukus. Šīs fotografijas cita pēc citas, veido stāstu par kareivju laimīgo dzīvi pirms došanās kaņa gaitās. Viņi bija gan nobrieduši vīri, gan pavisam jauni puikņi, kam tikko ūsas sākušas dīgt, kāds, piemēram, bija 1. Daugavpils strēlnieku bataljona strēlnieks Konstantīns Lesiņš. Viņu nemirstīgu padarījis bezkaislīgais fotoaparāts. Citos foto uzņēmumos brašie strēļķi, sastājušies ierindā, gaida pavēles vai lielā pulkā pozē fotografam. Jūtams kareivju entuziasms, arī jaunības maksimalisms un romantika. Un kas būs pēc tam? Vai latviešu strēlnieki apzinājās savu vēsturisko misiju un savas turpmākās gaitas? Kuņi no viņiem nolika galvas un kuņi izdzīvoja? Kā vārdā šī lielā kaņa mašīna sagādāja tik daudz nāvju un ciešanu? Par kādu cenu tapa mūsu brīvība?

J. Grosvalds. Trīs sievietes

stāvdaļa, arī viņi devās kaņot, bet atšķirībā no citiem cīnītājiem viņi savas emocijas atstāja mākslas darbos. Ne visas Eiropas jaunās valstis šķērsoja fronte (Somijas, Igaunijas un Lietuvas teritorijā nekaņoja vai arī kaņoja tikai ļoti īsu brīdi), kā tas notika ar Latviju, kuņa gandrīz nepārtraukti atradās frontes joslā. Patriotiskais sauklis „Pulcējieties zem latviešu karogiem!” izraisīja negaidītu atsaucību, un latvieši cēlās savas vēzemes aizstāvībai. Šāda parādība citās topošajās jaunajās valstīs nebija novērojama. Acīmredzot tāpēc mūsu mākslā I pasaules kaņa tematika tik plaši pārstāvēta.

Mākslas ekspozīcijas viena sadaļa no 17 Eiropas muzejiem rāda kaņa dalībniekus gleznās un tēlniecības darbos, piemēram, dzejnieku Jāni Akurateru Valdemāra Tones portretējuma. Nākamā daļa vēsta par bēgļiem un rāda ierakumu un kaņa ainas, kā to attēlojuši latviešu, leišu, slovēņu un citu tautu mākslinieki.

Pēdējā zāle atvēlētā modernismam. Saprotama lieta – kaņš bija tik nežēlīgs un postošs, necilvēcīgs un satriecošs, ka nevarēja, pat nedrīkstēja piedzīvoto tēlot vecās formās. Tāpēc visā

vien ir visai līdzīga visām tautām. Atšķirības ir tikai detaļās, krāsu pielietojumā un tamlīdzīgi. No izstādes konstatējams, ka latviešu mākslinieki bija spēcīgākie, viņu bija vairāk nekā citās topošajās nacionālajās valstīs. Šo secinājumu izraisa ne tikai tas, ka no attālākajiem muzejiem ir bijis sarežģītāk atsūtīt darbus vai ka to ir mazāk. Kā liecina raksti par modernisma attīstību 1914.-1925. gadā Igaunijā, Lietuvā, Ungārijā vai citviet, tas ne vienmēr ieguva tik spēcīgus sekotājus kā Latvijā.

Tomēr rezumējot redzēto, jāsaka, ka milzīgās, vērienīgās izstādes arhitektonika un scēnogrāfija (autori Rūdolfs Bekičs un Monika Pormale) ir tik ambicioza, ka mākslas darbi krietni vien nobālē tās priekšā. Iespaidīgās konstrukcijas un ievaddaļa ir tik uzrunājoša un emocionāla, ka gleznas, grafikas lapas un nelielais tēlniecības darbu skaits pārējā ekspozīcijā atkāpjas otrā plānā. Bieži vien arī kataloga teksti uzrunā vairāk nekā pati izstāde, lai gan nekādā ziņā nenoliedzu tās vērienu un nozīmību.

Lūk, vēl viens citāts no Dr. Imanta Lančmaņa, kas apliecina Lielā kaņa vietu Eiropas (un ne tikai) kultūras vēsturē:

„1914. gads bija radikāls, apokaliptisks nogruvums. Gāja bojā ne tikai četras impērijas, aizgāja nebūtībā visa vecā pasaule, kāda tā bija veidojusies kopš bibliiskajiem laikiem konservatīva pasaules uzskata ietvaros. 1914. gads sagrāva pašu sakārtotāko, harmonizētāko, izrotātāko pasaules ārējo veidolu, kāds jebkad ir pastāvējis. Jā, skaista un harmonizēta forma, bet ne skaists un harmonisks saturs.”

Šādu domas dziļumu izstāde diemžēl nesniedz. Un nezīnu arī, kā tas būtu izdarāms.

LATVIJA DIENU RITĒJUMĀ

Sasaukta ārkārtas Nacionālās drošības padomes sēde

Valsts prezidents Andris Bērziņš 3. martā plkst. 7 sasauca ārkārtas Nacionālās drošības padomes (NDP) sēdi. „Situācija Ukrainā joprojām ir satraucoša, vērojams situācijas saspilējums. Ukrainā radušies reāli militāras iejaukšanās draudi, kas raisa pamatotu satraukumu Latvijas sabiedrībā,” sacīis prezidenta paziņojumā. Iepriekš šis jautājums ticis izskatīts kārtējā NDP sēdē, kad uzklusēja ārlietu ministra Edgara Rinkēviča ziņojumu par Ukrainu un valsts augstākās amatpersonas izvērtēja šo sarežģīto situāciju.

Latvijas Valsts prezidenta, Saeimas priekšsēdes, Ministru prezidentes un ārlietu ministra paziņojums 1. martā par Krievijas iejaukšanos Ukrainā

Latvija stingri iestājas par Ukrainas teritoriālo integritāti, un Latvijas ieskatā jebkuŗi solji, kas vērsti uz Ukrainas sabiedrības šķelšanu un valsts teritoriālās integritātes apšaubīšanu, ir katēgoriski nosodāmi. Krievijas Federācijas Padomes lēmums atļaut bruņoto spēku izmantošanu Ukrainas teritorijā ir rupjjs starptautisko tiesību pārkāpums un klaja iejaukšanās suverēnas valsts iekšējās lietās. Starptautiskajai sabiedrībai nav ne mazāko šaubu par to, ka minētais lēmums ir tikai liekulīgs mēģinājums ar juridiskām frazēm piesegt jau notikušo nelikumīgo bruņoto iejaukšanos Ukrainas teritorijas neatņemamā daļā – Krimā. Krievijas paustie argumenti par šādu bruņoto spēku lietošanu ir pilnīgi nepamatoti un klajā pretrunā ar Krievijas Federācijas starptautiskajām saistībām. Šādi rikojojies, Krievija grauj starptautiskās drošības sistēmas pamatprincipus. Atgādinām, ka saskaņā ar 1994. gada Budapeštas memorandu par drošības garantijām Ukrainai sakarā ar tās pievienošanos līgumam par kodolieroču neizplatīšanu Krievija, ASV un Lielbritānija garantē Ukrainas neatkarību, integritāti un drošību. Latvija sagaida, ka Ukrainas teritoriālā integritāte tiks pilnīgi respektēta. Ukrainas Verhovna Rada ir leģitīmi ievēlēta valsts varas institūcija, un tās pieņemtie lēmumi ir likumīgi un nav apšaubāmi. Krievijas Federācijas atteikšanās no kontaktiem ar Ukrainas likumīgo valdību neliecina par Krievijas vēlmi konstruktīvi, miermīlīgā ceļā risināt izveidojušos situāciju. Situācijas saspilējums un tās eskalācija, tostarp kurss uz atklātām bruņotām sadursmēm un to iespējamie upuri būs uz Krievijas sirdsapziņas.

Latvija aicina starptautisko sabiedrību aktīvi paust stingru atbalstu Ukrainas teritoriālajai vienotībai. Starptautiskajām organizācijām – ANO, EDSO, Eiropas Padomei un citām ir nekavējoties jārikojas. Latvija aicina visdrīzākajā laikā situācijas attīstību Ukrainā apspriest ES Ārkārtas Ārlietu Padomē un NATO Ziemeļatlantijas Padomē.

Sirdis un prātos esam kopā ar Ukrainas tautu!

Ārlietu ministrs par situāciju Ukrainā

Latvijas ārlietu ministrs Edgars Rinkēvičs apmeklēja Ukrainu darba vizītē. Kijevā ministrs tikās ar Verhovna Rada priekšsēdi, valsts prezidenta pienākumu izpildītāju Oleksandru Turčinovu, premjermministru Arseniju Jacenuku un ārlietu ministru Andriju Deščicu.

Ministrs sarunā ar Ukrainas amatpersonām pauda bažas par Krimas pussalā notiekošo un uzsvēra Latvijas stingro atbalstu Ukrainas teritoriālās vienotības saglabāšanai. „Jānodrošina 1994. gadā Budapeštā parakstītās starptautiskās vienošanās, kas garantē Ukrainas neatkarību un teritoriālo vienotību, nelokāmu izpildi. Starp vienošanās parakstītājvalstīm ir ASV, Lielbritānija un arī Krievija. Jebkuŗi mēģinājumi veicināt separātismu ir katēgoriski nosodāmi,” sacīja Rinkēvičs. Ārlietu ministrs izteica atbalstu pēc iespējas drīzākai Asociācijas līguma parakstīšanai starp ES un Ukrainu, kā arī vīzu atvieglojumu sagatavošanā un noslēgšanā. Ministrs solīja Latvijas iesaisti, risinot Ukrainas attīstībai būtiskus jautājumus ES, ANO, EDSO, Starptautiskā Valūtas fonda un citu starptautisku organizāciju ietvaros – īpaši sagatavojot ekonomiskās, kā arī finanču palīdzības paketi. Vizītes laikā Rinkēvičs apmeklēja Neatkarības laukumu Kijevā un pie barikādēm nolika ziedus, godinot tur bojā gājušo cilvēku piemiņu.

Saeimas Eiropas un Ārlietu komisija nosoda Krievijas agresiju Ukrainā

Latvijas Saeimas Eiropas lietu komisija un Ārlietu komisija kopīgā paziņojumā stingri nosoda Krievijas militāro agresiju Ukrainā un aicina starptautisko sabiedrību paust atbalstu Ukrainas teritoriālajai integritātei. Par paziņojuma pieņemšanu balsoja visi abu komisiju deputāti, izņemot *Saskaņas centra* pārstāvjus, kuŗi atturējās. Deputāti stingri nosoda Krievijas militāro agresiju Ukrainā un uzsveŗ Latvijas atbalstu Ukrainas suverēnitātei un teritoriālajai vienotībai, kā arī Verhovna Radas leģitīmajai varai. Situācija Ukrainā kļūst arvien kritiskāka, un Krievija ar savu militāro agresiju pārkāpj starptautiskās normas. Šī rīcība vērtējama par pretlikumīgu, apzinātu un plānotu iejaukšanos Ukrainas suverēnitātē

Komisijas pilnīgi pievienojas Valsts prezidenta, Saeimas priekšsēdes, Ministru prezidentes un ārlietu ministra paziņojumam, kuŗā nosodīta Krievijas rīcība. Deputāti aicina Krieviju izbeigt

visu veidu agresiju un provokāciju, nekavējoties izvest savu karaspēku uz tā bazēm un ievērot starptautiskās saistības. Komisijas rosina starptautisko sabiedrību paust stingru atbalstu Ukrainas teritoriālajai integritātei, Eiropas Savienībai un EDSO nekavējoties izvietot Ukrainā robežu novērošanas misijas, kas kontrolētu noslēgto vienošanos ievērošanu.

Eksperti analizē Latvijas un Baltijas valstu ārpolitiku

Rīgas Stradiņa universitātē eksperti analizēja Latvijas un Baltijas valstu ārpolitiku, kā arī izvērtēja pētījumu par Latvijas un ES ārpolitiku - *The European Foreign Policy Scorecard*, kas ir Londonas domnīcas, Eiropas Ārlietu padomes (*European Council on Foreign Relations – ECFR*) veidots ikgadējs pētījums. Tā mērķis ir izvērtēt, cik veiksmīga ir ES attiecībās ar citiem starptautiskajiem spēlētājiem, un tiek apsekotas gan ES institūcijas, gan katra no 28 dalībvalstīm. Latvija ieņēma līdera pozīcijas trijās ārējās politikas jomās. Ziņojumā minēti Latvijas panākumi attīstības sadarbības un humānitārās palīdzības jomās, kā arī aktīvā politika jautājumā par vīzu liberalizāciju ar Austrumu partnerības valstīm. Latvijai nav neviena negatīva rādītāja. *Scorecard* ņem vērā 66 ārpolitikas jomas, kas ir saistītas ar Ķīnu, Krieviju, ASV, Eiropu, Tuvajiem Austrumiem un Ziemeļāfriku, kā arī daudzpusējiem jautājumiem.

Krievijas militārās klātienas pieaugums

Krievijas bruņoto spēku lidojumu aktivitāte Latvijas robežas tuvumā pēdējo piecu gadu laikā ir palielinājusies, tātad palielinājusies arī Krievijas militārā klātiene Baltijas reģionā.

Patruļlidmašīnas identificēšanas divus Krievijas bruņoto spēku iznīcinātājus *Su-24*. 2008. gadā Baltijas gaisa telpā patrulējošie NATO iznīcinātāji veica tikai vienu kaujas lidojumu Latvijas gaisa telpā, savukārt 2013. gadā no 1. janvāra līdz septembrim kopu-

mā notikuši 37 kaujas lidojumi, un tas apliecina aktivitātes pieaugumu.

Aizsardzības ministrs Raimonds Vējonis NATO aizsardzības ministru sanāksmē Briselē tikās ar NATO ģenerālsēkretāru Andersu Fogu Rasmusenu. Līdztekus citiem jautājumiem runāts arī par Baltijas gaisa telpas uzraudzību.

Igaunijas prezidents par Baltijas valstu drošību

Igaunijas prezidents Tomass Hendriks Ilvess Baltijas aizsardzības kolledžu dibināšanas 15. gadadienā runāja par pašreizējo situāciju. Notikumi Ukrainā liecina, ka Baltijas valstīm ir vairāk jā rūpējas par aizsardzības jomu.

Tomass Hendriks Ilvess

Notikumi Ukrainā ir vēstījums Igaunijai un Baltijas jūras reģionam - valsts aizsardzības jomā mums ir jā dara vairāk.

Humānās palīdzības krava nodota Ukrainas Sarkanajam Krustam

25. februārī ar *airBaltic* lidmašīnu no Latvijas Kijevā tika nogādāta humānās palīdzības krava, kas paredzēta protestu laikā Ukrainā cietušajiem. Latvijas vēstniece Ukrainā Argita Daudze tikās ar Ukrainas Sarkanā Krusta biedrības Nacionālās komitejas ģenerālsēkretāri Allu Habarovu, lai nodotu palīdzības kravu. Ģenerālsēkretāre izteica pateicību par Latvijas valsts reakciju, uzsveŗot, ka šī palīdzība šobrīd ir ļoti noderīga Ukrainas slimnīcām. Habarova apliecināja, ka humānās palīdzības krava tiks nogādāta slimnīcām, kuŗām palīdzība ir visvairāk nepieciešama.

Ukrainas Sarkanā Krusta biedrība izteica pateicību Latvijas valdībai, Latvijas vēstniecībai Ukrainā un Latvijas Sarkanajam Krustam par humānās palīdzības piešķiršanu, kā arī par tās piegādes koordinēšanu.

Latvijas amatpersonas sumina Soču olimpiešus

Saeimas priekšsēde Solvita Āboltiņa uz Saeimas namu bija aicinājusi Latvijas olimpisko komandu un delegāciju, lai pateiktos par

augstajiem sasniegumiem XXII Ziemas olimpiskajās spēlēs Sočos un Latvijas vārda nešanu pasaulē. Vēlāk olimpieši tikās arī ar Latvijas Ministru prezidenti Laimdotu Straujumu. Pateicībā par izcīnītajām olimpiskajām medaļām un sasniegtajiem augstajiem sportiskajiem rezultātiem Saeimas priekšsēde Latvijas delegācijas sportistiem, treneriem, ārstiem, sporta federāciju un Latvijas Olimpiskās komitejas pārstāvjiem pasniedza Saeimas Prezidija un Saeimas priekšsēdes atzinības rakstus.

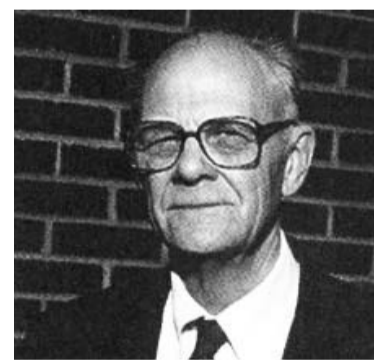

Saeimas priekšsēde Solvita Āboltiņa pasniedz apbalvojumu bobslejistu četrinieka pilotam Oskarā Melbārdim

Sveicot Latvijas olimpiskās komandas dalībniekus par veiksmīgo startu Ziemas olimpiskajās spēlēs, Ministru prezidente Laimdota Straujuma pateicās sportistiem, sakot, - viņi parādījuši, ka arī Latvija ir lielvalsts. „Jūs esat pasaulei parādījuši, ko mazā Latvija var un ka Latvija ir lielvalsts,” sacīja Straujuma, uzsveŗot, ka olimpiskā komanda ir izcīnījusi labākos panākumus olimpiskajās spēlēs Latvijas vēsturē.

Ziedojums Latvijas Universitātes fondam

Latvijas Universitātes (LU) fonds saņēmis 85 000 eiro ziedojumu no mācītāja Modŗa Kārļa Gulbja piemiņas fonda Amerikā. Ziedojums paredzēts Gulbja piemiņas teoloģijas stipendijas izmaksai.

Dr. Modŗis K. Gulbis (1927-2002)

Stipendijas mērķis ir atbalstīt spējīgus un centīgus LU Teoloģijas fakultātes studentus, sākot no bakalauru 2. kursa, un maģistrantus, kas savu dzīvi vēlas saistīt ar kalpošanu latviešu luteriskajās draudzēs Latvijā vai ārpus tās. „Īpašas saites, kas vieno LU un Dr. Modŗa K. Gulbja piemiņas fondu, - gadiem ilgusi sadarbība ir pāraugusi ievērojamā ziedojumā, kas ļaus LU Fondam ik gadu izmaksāt stipendiju LU Teoloģijas fakultātes studentam,” norāda LU Fonda izpilddirektore Laila Kundziņa-Zvejniece.

(Turpinājums 10. lpp.)

LATVIJA DIENU RITĒJUMĀ

Latvijas vēstnieks Ungārijā informē par Latviju

Latvijas vēstnieks Ungārijā Imants Lieģis piedalījās Antala Jožefa Politikas un sociālo zinātņu centra un Budapeštas Korvinus universitātes organizētajā Diplomātu kluba diskusijā par Latviju.

Lieģis sarīkojuma dalībniekus informēja par Latvijas un Ungārijas divpusējām attiecībām politikā, ekonomikā, drošības jomā un kultūrā, skaidroja Latvijas ieguvumus pēc pievienošanās eirozonai, kā arī izklāstīja Latvijas prezidentūras prioritātes Eiropas Savienības Padomē, Latvijas redzējumu attiecībās ar Austrumu partnerības valstīm un Latvijas interesi stiprināt sadarbību ar Centrālās Eiropas reģionu. Klātesošie tika iepazīstināti ar Rīga 2014 galvenajiem sarīkojumiem un kultūras tradīcijām, ar kuŗām Latvija lepojas. Klātesošajiem bija iespēja noskatīties arī videomateriālu par Rīgu – Eiropas 2014. gada kultūras galvaspilsētu.

Festivālā Rīgas ritmi uzstāsies Jasmīna Levī

Festivāla Rīgas ritmi programā 3. jūlijā Rīgas Kongresu namā uzstāsies Jasmīna Levī ar koncertprogrammu *Libertad*, stāsta festivāla Rīgas ritmi reklāmas projektu vadītāja Lelde Zaķe. Levī

priekšnesumu pamatā ir viņas daudzpusīgās kultūras saknes.

Mūziķe dzimusi un augusi Jeruzalemē, kur viņas mūzikālā pieredze veidojusies dažādu mūzikas žanru ietekmē – sākot ar ebrēju, musulmaņu, turku un marokāņu tradīcijām, līdz pat džezā, baznīcas un klasiskajai mūzikai. Laikraksts *The Guardian* par dziedātāju rakstījis, ka šī izraēliešu mūziķe ir izveidojusi savu interesanto pasauli – kas ir flamenko, tango, fado un vēl daudz kā cita apvienojums.

Amerikāņu rakstnieks Makormiks Latvija

Baltijas grāmatu svētkos Ķīpsalā notika amerikāņu rakstnieka Viljama Bērtona Makormika (*attēlā*) romāna „Leņina harems” atvēršana.

Turot rokās savu romānu latviešu valodā, amerikāņu rakstnieks sacīja: „Ir ļoti satraucoši un emocionāli redzēt grāmatu publicētu Latvijā. Es šurp atbraucu pirms vairākiem gadiem, lai rakstītu par Latviju. Un nu grā-

mata ir izdota un es to turu rokās. Ļoti ceru, ka latvieši pieņems arī manu skatījumu. Esmu patiešām laimīgs.”

„Leņina harems” ir ļoti cilvēcisks stāsts un nav pārblīvets ar vēsturisku informāciju. Pat visšķirīgākajos brīžos cilvēka rīcību nosaka viņa personiskās ilgas, ideāli un ciešanas. „Leņina harems” būs ieguvums ar neparastu skatījumu uz labi zināmiem Latvijas vēstures notikumiem un varbūt arī noderēs par pamudinājumu un atgādinājumu, ka visa – vēsture, māksla, politika pamatā ir cilvēks un katrs no mums ir vesela pasaule ar savu neatkārtojāmību, vienreizību.

Amerikānis uzņem filmu Rumbulā's Echo

Marta beigās Čikāgā, ASV, pirmajiem skatītājiem būšot nīkāla iespēja redzēt fragmentus no pagaidām nepabeigtās dokumentālās filmas *Rumbulā's Echo* („Rumbulā's atbalss”). Tajā stāstīts par pagaidām globāli mazāk zināmo 25 000 Latvijas un Vācijas ebrēju iznīcināšanu, kas 1941. gada 30. novembrī un 8. decembrī norisinājās Rumbulā mežā, - atsaucoties uz filmas režisora Mičela Libera teikto, vēsti *Juf.org*.

Libers ir Čikāgas uzņēmējs un dokumentālists, kas par šiem vēstures notikumiem uzzinājis pirms 15 gadiem, kad pētīja savu dzimtas koku. Rumbulā nogalināto vidū bijuši arī vismaz trīs viņa radnieki.

Vilņas Grāmatu tirgū

bija pārstāvētas apmēram 300 izdevniecības, tostarp arī no Polijas, Krievijas, Vācijas, Čehijas un Latvijas.

Šis gads Lietuvā tiek svinēts kā 18. gadsimta apgaismības darbinieka, luterāņu mācītāja un dzejnieka Kristijona Donelaiša 300. jubilejas gads. Šim notikumam bija pieskaņota Vilņas Grāmatu tirgus kultūras programma.

Ankarā Andreja Žagara režisētās operas pirmizrāde

Ankaras Valsts operā pirmizrādi piedzīvojusi Andreja Žagara režisētā Džuzepes Verdi opera „Atila”, ar kuŗu vasarā tiks atklāti vairāki Turcijas opermūzikas festivāli. Jauniestudējuma scēnogrāfs ir Savas Džamgozs, bet izrādes mūzikālā vadība uzticēta diviem italiešu diriģentiem - Aleksandro Džedronem un Lorenco Kastriotam. Lomās labākie Ankaras operas solisti. Iestudējuma tērpu autore ir Latvijas Nacionālās operas galvenā kostīmu māks-

liniece Kristīne Pasternaka. Viņas profesionālajā kontā šobrīd jau ir vairāk nekā 100 teātra un operas iestudējumu gan Latvijā, gan arī ārvalstīs.

Latvijas koŗi LTV tiešraidē sacentīsies par ceļazīmi uz koncertu Vinē

Latvijas Televīzija (LTV) sadarbībā ar Latvijas Nacionālo kultūras centru (LNKC) un nodibinājumu Rīga 2014 veido unikālu projektu „Latvija dzied!”, kuŗā par ceļazīmi uz Eiropas koŗu sadziedāšanās koncertu Vinē sacentīsies Latvijas labākie koŗi. Latvijas koŗu sacensībās „Latvija dzied!” LTV1 tiešraidē 9. martā piedalīsies 2013. gada XXV Vispārējo Dziesmu un XV Deju svētku koŗu konkursa „Koŗu kari” uzvarētāji. Katrs koris nacionālās atlases konkursā uzstāsies ar vienu latviešu tautasdziesmu un autordziesmu pēc pašu izvēles. Saensības uzvarētāju noteiks žūrijas vērtējums un skatītāju balsojums.

„Eiropas koŗu sadziedāšanās koncerts, kas norisināsies Eiropas dienā un notiek, pieminot simt gadus kopš Pirmā pasaules kara sākuma, atklās ievērojamā Vīnes mūzikas festivāla nedēļu un tiks pārraidīts vairākās Eiropas valstīs.

JRT atceļ šajā gadā paredzētās viesizrādes Krievijā

Jaunais Rīgas teātris atceļ šajā gadā paredzētās viesizrādes Krievijas teritorijā. „Mēs atsaucam savu dalību Pēterburgas un Omskas teātra festivālā. Krievijas okupācija Ukrainā ir tiešs apdraudējums ne tikai Latvijas drošībai, bet arī visām civilizētājā pasaulē pieņemtajām vērtībām. Krievijas boikots un starptautiska izolācija ir vienīgais veids, kā ikviens no mums ir spējīgs ietekmēt šo situāciju un vērst to par labu,” savu izvēli pamato JRT vadība. „Krievijas militārā agresija pret Ukrainu ir radījusi situāciju, kuŗā nevienam Latvijas pilsonim nav vairs iespējams ieņemt neitrālu pozīciju.”

Alvis Hermanis atceļ arī savu piedalīšanos plānotajā Maskavas Lielā teātra iestudējumā. Teātra pārstāvji aicina: „Vienīgais veids, kā mēs varam palīdzēt Krievijas sabiedrībai šajā brīdī, ir likt tai saprast, ka Putina agresīvais režīms viņu valsti novedīs pilnīgā starptautiskā izolācijā.”

Andris Nelsons diriģēs Lucernas festivāla orķestri

Diriģents Andris Nelsons vasarā diriģēs Lucernas festivāla orķestri, aizstājot janvāra beigās mirušo leģendāro maestro Klaudio Abado.

Orķestris Andra Nelsona vadībā atskaņos divas dažādas Johanna Brāmsa mūzikas programmas, ko 2014. gada vasarā Lucernas festivālā bija plānojis diriģēt Klaudio Abado. „Mēs esam gandarīti, ka Andris Nelsons, viens no labākajiem mūsdienu diriģentiem, ir piekritis pārņemt šos Lucernas festivāla orķestra koncertus,” sacīja Lucernas festivāla mākslinieciskais vadītājs un izpilddirektors Michaels Hefligers.

Maijā pirmo reizi Latvijā koncertu sniegs izcilais Londonas Simfoniskais orķestris

3. martā sākās biļešu pārdošana uz Londonas Simfoniskā orķestra koncertu 25. maijā Latvijas Nacionālajā operā, pavēstīja Latvijas Nacionālās operas (LNO) sabiedrisko attiecību vadītāja Aiga Sprindža.

Eiropas kultūras galvaspilsētas programmas ietvaros gaidāms unikāls notikums – ar īpašu koncertu pirmo reizi Latvijā viesosies Londonas Simfoniskais orķestris, kas pazīstams kā viens no vadošajiem orķestriem pasaulē.

Galvenā viesdiriģenta Daniela Hārdinga (*attēlā*) vadībā skanēs

romantisma laikmeta šedevri – Franča Šūberta 8. simfonija un Gustava Mālera 1. simfonija.

Londonas Simfoniskā orķestra vieskoncertu LNO rīko sadarbībā ar Lietuvas Nacionālo Operas un baleta teātri. Koncertu atbalsta Borisa un Ināras Teterevu fonds mākslas festivāla Tête-a-Tête ietvaros un nodibinājums Rīga 2014.

Briselē atklāj izstādi par Grieķiju Latvijas vēstnieka fotoobjektīvā

Latvijas Pastāvīgā pārstāvība Eiropas Savienībā atklāta fotoizstādē „Ivars Pundurs - fotogrāfijas no Grieķijas. Grieķija Latvijas vēstnieka fotoobjektīvā 2011. - 2014.” „Šajā projektā es saskatu trīs dimensijas. Pirmā - Grieķija - filozofijas un kultūras šūpulis. Otrā - Grieķija - Eiropas Savienības Padomes prezidējošā valsts. Un, visbeidzot, trešā dimensija ir diplomātija, jo darbu autors ir Latvijas vēstnieks Grieķijā,” atklājot izstādi, uzvēra Latvijas pastāvīgā pārstāve Eiropas Savienībā vēstniece Ilze Juhansone. „Šis ir stāsts par to, cik dažādi mēs varam paskatīties uz pasauli un lietām.”

Ziņas sakopojis
P. KARLSONS

LAIKU UN VIETU MIJĀS

FRANKS GORDONS

Skaidrs ir viens: tā iekārta, ko dižais bārdainis Kārlis Markss ierosināja ieviest brīvā tirgus jeb kapitālisma vietā, izgāzusies it visur, kur tādi eksperimenti tika veikti, sagādājot tautām nevis laimību, bet ciešanas.

Patlaban, globalizācijas un IT riņķiem griežoties trakā ātrumā, daudzi apmullst un velk laukā no bēniņiem apputējušus Marksa traktātus, un atsaucīgus klausītājus auditorijās rod slovēņu filozofs - neomarksisists Slavoj Žižeks. 2008. gada krīze un ASV lielbanku skandali daudzus, var teikt, izsitūši no sledēm.

Šai sakarā ievēribs cienīgs ir apcerējums, ar kuŗu žurnālā *Rolling Stone* nāk klajā Šons Makelvijs (*Sean McElwey*). Viņš liek saprast, ka dažviet Markss nav kļūdījies, prognozējot šo to, kas mūs satrauc 2014. gadā.

Marksa postulāts, ka kapitālisma daba ir chaotiska, ka laiku pa laikam uzliesmojošās krīzes ir neizbēgamas, izrādās, ir pareizs. No 1929. gada Lielās depresijas līdz nupat

piedzīvotajai "dižķibeļei" - visa šī raustīšanās notiek pēc tas pašas shēmas, ko, sēdēdams *British Library* lasītavā, uzkrīcēja Markss.

Viņš brīdināja, ka kapitālisms, peļņas kāres dzīts, radīs mākslīgu pieprasījumu arvien pēc jauniem - kā tagad mēdz teikt - *gadgets*, kas īstenībā nebūt nav nepieciešami: Makelvijs kā piemēru min visjaunāko *iPhone 5S*, - pircējs, kam jau ir pilnīgi labs iepriekšējais modelis, alkst pēc jaunā, jo "tagad to visi pārķ?". Markss šo apstēstību dēvē par "iedomātu apetītu".

Pašreizējo globalizāciju arī paredzēja Markss, jau 1848. gadā rakstīdams, ka vajadzība pastāvīgi paplašināt noieta tirgu liek buržuāzijai izplesties pa visu zemeslodi.

Š. Makelvijs skumīgi konstatē, ka nevienlīdzīgā ienākumu sadalē kopš Marksa laikiem kļuvusi vēl krasāka: vislielākajiem pasaules bagātņiem - 85 personām - pieder vairāk naudas resp. īpašuma nekā trim miljardiem cilvēku, kas atzīti par nabadzīgākajiem.

Markss dažviet nebija kļūdījies

VĒROJUMI UN PĀRDOMAS

Makelvijs piezīmēm varētu pretstatīt rakstu *Capitalism for the Masses*, ko publicējis *New York Times*; tajā citēts *American Enterprise Institute* prezidents Arturs Brukss (*Brooks*), kas cildina privāto iniciatīvu un raksta, ka kopš pagājušā gadsimta 70. gadiem to personu skaits, kuŗas spiestas iztikt ar vienu dolaru dienā, pasaulē samazinājies par 80 procentiem.

Tai pašā laikrakstā Rodžers Kohens (*Cohen*) aplūko situāciju Čīlē, kur Pinočeta brutālo autoritāro režīmu 1990. gadā nomainīja parlamentārā demokrātija. Kohens konstatē, ka diktators Pinočets, aicinādams t.s. Čikāgas zēnus (*Chicago Boys*) atveseļot šīs Latīņamerikas valsts ekonomiku, spēris svētīgu soli. Tagad, parlamentāras demokrātijas apstākļos, brīvais tirgus un privātā iniciatīva sekmējuši uzplaukumu un Čīle kļuvusi par visturīgāko valsti Latīņamerikā.

Citā Latīņamerikas vaksti - Venecuēlā netaiķa Čavesa mantinieks Maduro turpinājis sava priekšteča

neapdomīgo "bolivariskā sociālisma" kursu, ierobežojot privāto kapitālu un demagoģiski glaimojot "darbaļaužu masām". Un ko mēs redzam? Noziedzība augusi, prezidenta partijas funkcionāri iedzīvojas, sākušies nemieri. Un, lūk, parādība, kas raksturīga t.s. reālajam sociālismam: gaŗas rindas pēc piena... un tualetes papīra (gluži kā Rīgas mikrorajonā 1970. gada mijkresli, vai ne?).

Nobeigumā Ķīnas paradokss: šis milzu valsts vadība ir kādu 10 - 15 cilvēku rokās, kuŗi īsteno savas neierobežotās pilnvaras Ķīnas komunistiskās partijas vārdā. Tā nu iegājies, ka katrus 10 gadus šī kolektīvā vadība tiek mainīta, balstoties uz debatēm šaurā funkcionāru lokā, - kāds simts partijas dūzu varbūt sanāks. Un, kaut formāli visu laiku tiek daudzīnāts "sociālisms ar ķīnisku seju" un iebalzamētais priekšsēdis Mao dus savā mauzolejā, šī valsts īstenībā ir autoritārs nacionālistisks veidojums, kas balstās uz racionāla konfūcisma princi-

piem. Sirpis un āmurs ir dekorācija.

Ķīnas ekonomikas pamatā ir brīvais tirgus, kuŗa ietvaros izaugusi ļoti mantīga uzņēmēju šķīra, kas savos ienākumos dalās ar partijas funkcionāriem. Ķīna ir kļuvusi par "pasaules fabriku" un savas ekonomiskās un finansiālās jaudas ziņā draud panākt un pat apsteigt ASV.

Taču no demokrātijas Ķīnā nav ne vēsts, disidenti tiek apspiesti. Un sociālā ziņā kontrasti ir krasī: no vienas puses, tie miljoni, kas līdz 12 stundas dienā sēž vai stāv pie slidošajām lentēm un ražo komplicētas ierīces un patēriņa preces visai pasaulei, tiek nežēlīgi ekspluatēti, un, no otras puses, turīgā vidusšķīra arī sniedz miljonos un privāto automašīnu skaits un "blīvums" draud pilnīgi bloķēt satiksmi tajās trīsdesmit pilsētās, kur iedzīvotāju skits pārsniedz miljonu. Tātad labklājības pazīme: vēl pirms diviem gadiem desmitiem galvenais pārvietošanās līdzeklis bija divritenis...

Kapitālisma kontrasti, protams. Bet nekas labāks nav izgudrots.

KĀRLIS STREIPS

Ai, kas tik viss nenotiek no mūsu valsts samērā netālajā Ukrainā! Par to, kā Ukrainas nu jau bijušais prezidents Viktors Janukovičs piesita pēdu un pazuda Krievijas virzienā, jau pagājušajā nedēļā rakstīja Sallija Benfelde. Kopš tā laika zināms kļuvis vēl šīs tas.

Mazāk nopietnais skaŗ prātam neaptveramo V. Janukoviča bagātību. Lasītāji droši vien ir pamanijuši attēlus laikrakstos vai kadrus televīzijā, kuŗos redzama muiža, nūdien muiža, kur dzīvojis aizbēgušais prezidents. Privāts zoodārzs, apzeltīti klozetpodi, milzīga mākslas darbu kolekcija - tas viss it kā piederējis V. Janukovičam. Stāsta, ka viņš un viņa tuvākā un tālākā ģimene no tāpat jau trūcīgās valsts kases izzagusi desmitiem miljonu grivnu (jaunā Ukrainas valdība apgalvo - summu, kas atbilst 70 miljardiem (!!!) ASV dolaru), lai financētu karalim, ne vēlētāi amatpersonai piemērotu dzīves veidu.

Informāciju par V. Janukoviča tēriņiem Ukrainas tauta iegūva visnotaļ savdabīgā veidā. Brīdī, kad prezidents bēga no savas mītnes, šķiet, viņš vai viņa palīgi centušies sadedzināt dažādus dokumentus, kuŗos bija fiksēti daudzie tēriņi. Iespējams, pūlis tuvojās pārāk ātri, iespējams, dedzināšana pūlim apnikusi, jo lielu kaudzi dokumentu kāds iesviedis muižas aizsarggrāvī, acimredzot aizmirstot, ka papīrs nemēdz grimt. Ļaudis veikli izmakšķērēja dokumentus, kuŗos redzams, ka prezidents, piemēram, ir nopircis lustras par 39 miljoniem eiro, galds sudrablietas gandrīz par miljonu Ukrainas grivnu (gandrīz 100 tūkst. ASV dolaru), aizkarus gandrīz par 300 tūkst. grivnu, daudzus simtus tūkstošu eiro izdevis par dažādiem eksotiskiem kokiem,

kas pārstādīti muižas dārzā, u.tml. Par dārzkopības pakalpojumiem vien prezidents, kuŗa oficiālie ienākumi gadā bijuši 2,5 miljoni grivnu, izdeva 2,9 miljonus grivnu. Un tā bez gala. Interesenti par to visu var uzzināt vairāk, apmeklējot tīmekļa vietni *Yanukovycheaks.org*, kur aktivisti pakāpeniski izvieto visus dokumentus, ko izdēvis izķeksēt no ūdens un izžāvēt. Tādu nu ir bijušās PSRS vairāk vai mazāk diktatoriski pārvaldīto valstu sistēma - valdnieks kļūst stāvus bagāts, bet tauta grimst nabadzībā. Arī V. Janukoviča lielais patrons Kremli Vladimirs Putins, saņemot samērā pieticīgu algu, ir saraušis bagātību, kas pēc atsevišķiem avotiem, it īpaši pēc krievu žurnālistes Mašas Gesenas grāmatas „Cilvēks bez sejas”, ir aprēķināta simtos miljonu, ja ne vesela miljarda dolaru vērtībā. V. Janukovičs acimredzot centies savu aizbildni pārspēt arī šajā ziņā, un nu tas viss ir nācis klajā.

Daudzreiz nopietnāks ir tas, kas patlaban notiek Krimā. Tālajā 1954. gadā toreizējais PSRS vadonis Chruščovs Krimu atdeva Ukrainai, acimredzot neuzskatīdams to ne par ko nozīmīgu, jo Padomju Savienība, protams, bija viena un vienkārša „valsts”. Kad PSRS sabruka, Krima palika Ukrainas sastāvā, taču Krievija Sevastopolē paturēja ļoti ievērojamu jūras spēku bāzi. Tiesības uz šo bāzi V. Janukoviča režīms pirms pāris gadiem pagarināja līdz pat 2042. gadam ar tiesībām pēc tam attiecīgo līgumu pagarināt līdz 2047. gadam. Sevastopoles osta Krievijai ir būtiska, jo no tās Kremli kontrolē Vidusjūru un daudz plašāku teritoriju. 2008. gadā, kad Krievija okupēja daļu Gruzijas, ostai bija būtiska loma Melnās jūras blokādes nodrošināšanā. Vēl svarīgāka osta kļuva tad, kad Sirijā

sākās asiņains pilsoņu karš, jo Krievijas jūras spēku bāze Tartusas ostā kļuva nelietojama. Vai kāds gaidīja, ka Kremļa boss mierīgi nolūkosies situācijā, kuŗā Ukrainā varu pārņem spēki, kas nav nekādi Krievijas draugi, ar visu Krimu un ostu piedēvēm?

Lika drusku pagaidīt! Nu ir zināms, ka Krievijas prezidents pieprasījis un viņa kļēpa sunītim līdzīgais parlaments naski vien apstiprinājis tiesības Krimā ievest Krievijas kaŗaspēku. Ātri vien krievu spēki pārņēma Sevastopoles lidostu, ziņots, ka reģionā ievests 6000 zaldātu liels kaŗaspēks, ir slēgta gaisa telpa virs Krimas. Ārlietu ministrija paziņoja, ka Ukrainas valdība Krimā cenšoties „destabilizēt situāciju” un tāpēc esot vajadzīga Krievijas intervence. Krimā, protams, krievu ir vairāk nekā ukraiņu. Masakošanās tērpos ģērbusies krievi ieņēma vietējo administrācijas ēku un virs tās pacēla Krievijas, ne Ukrainas karogu. Ar to pašu Krievijas karogu rokās krievi demonstrēja pret jaunās valdības kontroli pašai savā teritorijā. Lai gan visai nozīmīgi brīdināta, arī no ASV prezidenta Baraka Obamas puses, Krievija ir pārkāpusi robežu, un tās kaŗaspēks jau atkal darbojas citā valstī.

Šis ir gadījums, kas mūsu pasaules malā ir briesmīgi bīstams. Pagājušajā nedēļā cara Vladimira režīmu atbalstošā partija *Tiesiskā Krievija* parlamentā iesniedza likumprojektu, kur ir paredzēts, ka Krievija varēs anektēt jebkuŗu teritoriju, kuŗas iedzīvotāji nobalso par pievienošanos Krievijas Federācijai. Vai tā būtu doma „sniegt palīdzīgu roku” Krievijas atbalstītājiem Ukrainā? Viens no *Tiesiskās Krievijas* (vai var iedomāties ar vēl rūgtāku ironiju nosauktu politisku spēku!) runasviriem apgalvoja, ka

Krievija nu nekādi nevēlas ierobežot citu teritoriju iedzīvotāju tiesības lemt par savu likteni, taču tā nebūt nav nejausība, ka likumprojekts Krievijas parlamentā parādījās tieši tai brīdī, kad Krievija jau bija sākusi manevrus Krimā. Ja tur tiktu rīkots referendums par pievienošanos Krievijai, rezultāts varētu izdoties Kremlim veiksmīgs, un Maskavai ir gluži vienalga, ko par to domā Ukrainas centrālā valdība, Krimā dzīvojošie tatāri (tie paši, kuŗus 1944. gadā Staļins visus līdz pēdējam deportēja uz Kazachstānu un Sibīriju) vai starptautiskā sabiedrība. Šobrīd Krievijas plašsaziņas līdzekļi jau ziņo, ka Krimas pašvaldība ir likvidēta, varu pārņēmuši Krieviju atbalstītāji politiķi. Nav grūti paredzēt, ko viņi par to visu domā.

Būtiska būs ār pasaules reakcija. Diemžēl precedents šajā ziņā nav daudzsološs. Gruzijas kaŗa laikā Rietumi būtībā nedarīja neko, lai novērstu neatkarīgas valsts sastādālas okupāciju. Toreizējais Francijas prezidents gan devās uz Maskavu un parakstīja līgumu par Krievijas kaŗaspēka atgriešanos iepriekšējās pozīcijās, taču Kremļa valdnieki pat pašu parakstīto dokumentu ignorēja. Šoreiz ASV prezidents Obama brīdināja, ka tad, ja „elementi” Ukrainā „pārkāps līniju”, būšot „seks”. Jādōmā, Kremli nevienam nav paslīdējis gaŗām tas, ka līdzīgu solījumu B. Obama puda arī sakarā ar ķīmiskiem ieročiem Sirijā, bet, kad Sirijas spēki tos izmantoja pret civiliedzīvotājiem, nekāda barga rīcība nesekoja. Turklāt Sirija tomēr nav ar kodolieročiem apbruņotā Krievija. Pat karstasinīgākie amerikāņi diez vai vislaidīgākajos murgos iedomātos par kaŗa uzsākšanu.

Tāpēc atliek vienīgi cerēt uz ci-

vīliedzīvotājiem, visvairāk domājot par Eiropas Savienību. Atcerēsimies, ka protesti Kijevā sākās pēc tam, kad V. Janukovičs pēkšņi nolēma neparakstīt asociācijas līgumu ar ES, tā izvēloties pilnveidot attiecības ar Krieviju, jo Putins savam līdzgaitniekam piedāvāja milzīgu aizdevumu, kā arī izdevīgākas dabasgāzes cenas. Taču minētais aizdevums jaunajai valdībai diez vai būs pieejams, un iepriekšējās valdības atstātais caurums būs jāaizpilda citiem. Steiga ir liela. Ukrainas valsts kase esot iztukšota tik tālu, ka naudas atliek tikai viena mēneša vajadzībām. Palīdzību ir solījušas Amerikas Savienotās Valstis, Lielbritānija un citas valstis, daudzviet ir iesaldēti V. Janukoviča un viņa līdzgaitnieku aktīvi. Savukārt ES, Pasaules bankas un Starptautiskā Valūtas fonda nauda tomēr nav saņemama bez noteikumiem. Arī asociācijas līgums ar ES no Ukrainas prasītu milzīgas reformas, kas, iespējams, jaunajai valdībai vismaz patlaban nav pa spēkam, vēl jo vairāk tāpēc, ka nekur nav pazuduši Ukrainas tautsaimniecību kontrolējošie oligarhi.

Maijā ir paredzētas prezidenta vēlēšanas, ļoti iespējams, ka notiks arī ārkārtas parlamenta vēlēšanas. Cerēsim visi, ka ukraiņi pratis ievēlēt pirmo personu un arī parlamentu, kas tieksies demokrātijas un ne cara Vladimira iedibinātās „varas vertikāles” virzienā. Ukrainai nav jābūt nabadzīgai valstij, tā ir pasaules ceturtā lielākā ieroču eksportētājvalsts aiz ASV, Krievijas un Ķīnas. Ukrainā ir visas iespējas attīstīt ļoti turīgu lauksaimniecības sektoru. Vajadzīga būs tikai tautas un tās ievēlēto pārstāvju griba. Tas nav maz, un Ukrainas gadījumā tas pat ir ļoti daudz prasīts. Turēsim ikšķus!

ATKAL SĀKAS!

(Nobeigums)

AIVARS KALNIŅŠ

2008. gada februārī Ojāram pieņāk 80. dzimšanas diena. Pēc viņa jaunībā iedragātās veselības, pēc viņa fanātiskā darba skolā, pēc visiem likteņa triecieniem tiešām jābrīnās, ka viņš spējis sagaidīt šo jubileju. Ojāra mūzikālā ģimene sagatavo īpašu skaņdarbu un gavilniekam pasniedz torti vijoles veidolā, par ko viņš ir patiesi aizkustināts.

Ziemsvētkus Ojārs, Ausma un Dagmāra nosvin Raganā pie brāļa. Pulcējusies visa parastā kompānija. Notiek tradicionālā apdavināšanās pie eglītes. Pie galda Ojārs ir savā elementā. Atkal klāsta variācijas par savu *debiju* pamatskolā. Vai kāds nojaus, ka tie ir pēdējie Ziemsvētki viņa mūžā?

Varbūt Ojārs būtu varējis vēl padzīvot šajā saulē, ja nebūtu saņemts kārtējais trieciens. Šoreiz ne no komunistiskā režīma *varnešiem*, bet no brīvās Latvijas valdības. 2009. gada vasarā viņš ir spiests uzrakstīt atlūgumu no darba Jūrmalas mūzikas skolā. "Neiešu jau tiem bandītiem atdot 70% savas sūri grūti nopelnītas pensijas." *Brālītis* sabrūk.

2009. gada vasarā Ojāru gaida, bet nesagaida Siguldā uz Kapu svētkiem, kas togad iekrīt sestdienā, 1. augustā. Ojāram kļuvis pavisam slikti. Pirms tam jau no slimnīcas viņu izrakstījuši uz mājām, tapis it kā labāk, pat pieņēmis dažus skolniekus un "novadijs" stundas. Tad pienāk 5. au-

Pārdomu brīdī Siguldā, dzimtas kapos, 2006. gadā

gusts ar sēru vēsti. Ojāru apbedī, Jūrmalas kollēģam atskaņojot Vāgnera "Svētceļniekus". Šo melodiju viņš dungojis pirmsnāves brīžos.

Slavas dziesmas, ko Ojāram skandē pēc aiziešanas aizsaulē, viņš vairs nesaklaus. Kādi tik cildinoši vārdi neparādās presē: mūsu izcilais pēdējais; ārpus Latvijas zināma un augsti vērtēta personība; leģendārais Jūrmalas pēdējais pēdējais; un tā tālāk, un tā jo-projām.

Patiesi, Ojāra Kalniņa daudzo

Svecīšu vakars Siguldā 2011. gada 1. oktobrī

izcilu audzēkņu vidū līdz ar Elinu Bukšu jānosauca Raimonds Ozols, Paula Šūmane, Vineta Sareika, Arnolds Kupčs un citi, kuņi nes Latvijas vijoles skolas slavu visā pasaulē.

Ojārs var lepoties arī ar saviem bērniem. Dēls Jānis Kalniņš apvieno mācītāja darbu Ugāles draudzē ar starptautiski atzītas ērģeļu darbnīcas vadīšanu, kur restaurē padomju laikā postīto dievnamu instrumentus, kā arī būvē jaunus. Meita Dagmāra Kalaškova, Maskavas Lielā teātra orķestra soliste, kļuvusi par profesori A. Šnitkes Mūzikas institūta vijoles klasē.

Ojārs Kalniņš apbedīts zemes klēpi un guldīts MŪŽĪGĀ Dieva mierā 2009. gada 11. augustā. Šis ir zīmīgs datums Latvijas brīvvalsts vēsturē, jo 1920. gada 11. augustā noslēgts miera līgums ar

Padomju Krieviju, kur tā atteikusies no jebkādam pretenzijām uz Latvijas zemi un tautu uz MŪŽĪGIEM laikiem. Šī līguma izstrādāšanā un ratifikācijā piedalījies arī Ojāra tēvs, toreizējais Satversmes Sapulces loceklis Nikolajs Kalniņš.

Ojārs Kalniņš IZBEIDZ savas šīs zemes gaitas 2009. gada 5. augustā. Arī šis ir nozīmīgs, kaut gan traģisks datums mūsu zemes vēsturē. 1940. gada 5. augustā sarkanie "atbrīvotāji" IZBEIDZ neatkarīgās Latvijas Republikas faktisko pastāvēšanu, iekļaujot to staliniskās Padomju Savienības sastāvā. Par šīs noziedzīgās rīcības neatbalstīšanu Ojāra tēvs samaksā ar savu dzīvību *Vjatlaga* nāves nometnē.

Tā, protams, ir tikai nejauša datumu sakritība, bet tas varbūt palīdzēs Ojāra tuviniekiem saglabāt *varnešu* vajātā vijolnieka piemiņu.

Mazbērnu pulkā 2008. gada februārī

ATSAUCOTIES UZ PUBLICĒTO

Kā un kam lai pieder Latvijas zeme?

Latvijas zeme un meži vairumā nokļūs bagātu ārzemnieku īpašumā.

Valija Berkina: „Kam pieder Latvijas zeme?”

K. ĀBOLIŅŠ

Pamatojums tam ir šāds: Ar 2014. gada 1. maiju saskaņā ar līgumu par Latvijas Republikas pievienošanu Eiropas Savienībai (ES) Latvijas likumdošanā noteikts, ka ES dalībvalstu pilsoņi un ES dalībvalstīs reģistrētās juridiskās personas zemi var iegūt ar tādiem pašiem noteikumiem kā Latvijas Republikas pilsoņi.

Tātad skaidrs: pēc šī gada maija Latvijas zeme un meži vēl vairāk būs ārzemnieku īpašumā, ne tikai tie 25%, kas jau tagad piederot ārzemniekiem.

Pēc Lietuvas parauga arī Latvijā ir priekšlikums ar tautas nobalsošanu panākt, lai Latvijas lauksaimniecības un mežu zeme tiek saglabāta LR pilsoņu īpašumā un tiek izbeigta tās izpārdošana ārzemniekiem un starptautiskiem investīciju fondiem.

Likumā „Par zemes privatizāciju” ir pieņemti grozījumi, lai veicinātu lauksaimniecības un mežu zemes palikšanu LR pilsoņu īpašumā. Grozījumi nosaka, ka trīs gadu laikā pēc zemes iegūšanas ir jāuzsāk tās apsaimniekošana un zemes pircējam jābūt ar lauksaimnieka izglītību.

Lasot un redzot, kas notiek Latvijas laukos, kļūst skumji un sāp par to, cik tālu no Eiropas Savienības (ES) pamatu izpratnes ir Latvijas politiķi. ES pamats ir brīvais tirgus visās jomās, arī lauksaimniecības un mežu zemes jomā. Tas nozīmē, ka tautas nobalsošana pret brīvo tirgu jebkurā jomā neatbilst ES pamatiem. Vai tas nozīmē, ka, piemēram, mazajā Luksemburgā, kā nekā ES dibinātājvalstī, lielākā daļa lauksaimniecības un mežu zemes pieder starptautiskiem investīciju fondiem? Nē, Luksemburgā neviens hektars lauksaimniecības vai mežu zemes, kur nu vēl kāds vīna kalns, nepieder nevienam ārzemniekam. Nav tā, ka šad un tad kāds luksemburģietis nepārdotu savu zemi vai vīna kalnu. Kas tad notiek? Pavisam vienkārši: attiecīgā pašvaldība izmanto savas pirmpirkuma tiesības un pārdodamā zeme, mežs vai vīna kalns pāriet pašvaldības īpašumā. Visās ES dalībvalstīs pašvaldībām ir šīs pirmpirkuma tiesības, arī Latvijā un Lietuvā. Varētu teikt, protams, bagātām Luksemburgas pašvaldībām ir lieka nauda tos

īpašumus nopirkt. Lieka nauda nav pašvaldībām ne Latvijā, ne Lietuvā, tamdēļ jārikojas tā, kā šai rakstā iepriekš minēts.

Tomēr arī Luksemburgas vai Vācijas pašvaldībām nav liekas naudas, lai iegādātos šos īpašumus. Taču Luksemburgā un Vācijā ir finanču sistēma, kas pašvaldībām atļauj iegādāties šos īpašumus. Attiecīgās finanču sistēmas nav ne Latvijā, ne Lietuvā.

Luksemburgā pārdodamo zemi vai vīna kalnu attiecīgā pašvaldība iegādājas, aizņemoties naudu galvenokārt no attiecīgās krājaizdevu sabiedrības vai no attiecīgās krājbankas. Ja attiecīgā krājaizdevu sabiedrība vai krājbankai nav vajadzīgo līdzekļu daudzuma, tās aizņemsies no centrālās krājaizdevu bankas vai no centrālās krājbankas. Tās savukārt var iegūt līdzekļus, emitējot obligācijas, un tās pārdot bagātām fiziskām vai juridiskām personām.

It sevišķi Vācijā visas krājaizdevu sabiedrības un krājbankas garantē kredītus cita citai. Vācijā nekad neviena krājaizdevu sabiedrība, ne krājbanka nav bankrotējusi.

Latvijā nav šādas krājaizdevu sabiedrības, ne krājbankas organizācijas. Kad grasiņas pārdot *Unibanku*, tās prezidentam ierosināja banku nepārdot, bet gan pārorganizēt par krājbanku pēc Vācijas parauga. Veltīgi. Rakstīju, lai nepārdod Latvijas Krājbanku, bet lai to pārorganizē par pašvaldībām piederošu banku pēc Vācijas parauga. Ja pārdod, tad ir katrā ziņā jāmaina vārds. Latvijas Krājbanka, kuŗa nav LR īpašumā, ir noguldītāju krāpšana. Veltīgi. Un noguldītājus piekrāpa.

Daudz kas ir vēl skumjāks. Laikrakstā *Diena* šī gada 14. februārī rakstā „Grib aizvietot bankas” kāds „financists” un kāds ekonomists, Rīgas Ekonomikas augstskolas profesors, vērsas pret krājaizdevu sabiedrību organizācijas izveidošanu. Nav jābrīnās, ka Latvija ir viena no nabadzīgākām ES dalībvalstīm, kur zeme un meži arvien vairāk piederēs ārzemniekiem.

Taču vēl par Vāciju un Luksemburgu. Vai pašvaldības tur ir lielākie lauksaimniecības zemju, mežu un vīna kalnu īpašnieki?

Nebūt ne. Luksemburgā pašvaldība zina, kuŗa jaunā ģimene grib kļūt par lauksaimniekiem vai vīndarīem. Tā saņem lauku saimniecību vai vīna kalnu savā īpašumā kopā ar attiecīgo kredītu, kas noteiktā laikā jānomaksā. Un nav svarīgi, vai jaunajiem īpašniekiem ir lauksaimnieku vai vīndaru izglītība. Ja tās nav, tad kooperatīvs jauno lauksaimnieku vai vīndari izskolos, darbus darot.

Šādā veidā pašvaldības Luksemburgā rūpējas arī par to, lai tur nebūtu lielsaimniecību. Par 80 ha lielāku saimniecību nav. Vienam vīndarim ir, augstākais, divi vīna kalni. Pēdējos gados pašvaldības rūpējas par to, lai jaunie lauksaimnieki un vīndari nodarbotos ar bioloģisko lauksaimniecību un vīndarību.

Vēl jāpiebilst, ka lauksaimniekam pieder maz tehnika. Tikai tiem darbiem, ko viņš veic pats. Pārējo izdara kooperatīvs.

Vai nebūtu pareizi sākt Latvijā veidot lauksaimniecības un finanču politiku pēc Luksemburgas parauga? Lai Latvijas zeme un meži paliktu latviešu īpašumā!

DIVVALODĪBAS LEPNUMS UN POSTS

Ar baltu valodniecības profesori Baibu Kangeri sarunājās Ligita Kovtuna

Aizritējuši divi gadi pēc prokrievisko spēku izprovocētā „valodas referendumā”, kuŗā divas trešdaļas balsstiesīgo Latvijas iedzīvotāju tomēr pārliecinoši nobalsoja par latviešu valodu kā vienīgo valsts valodu. Bet īstenībā Latvijā joprojām cilvēks, kas runā tikai krieviski un nerunā latviski, var iztikt bez valsts valodas zināšanām.

B.K.: To, ka Latvija ir divkopienu valsts, kas savukārt veicina abpusēju diskrimināciju: ikdienā viegli gadās indivīdam izjust un pārdzīvot, ka viņa valodu un kultūru neciena. Krievu valoda Latvijas sabiedrībā joprojām ir ļoti uzturēta un darbietās drīzāk piemiedz aci, ja nemāk labi latviski, nekā ja klibo krievu valoda, – pērn mana draudzene Gaļezera slimnīcā nespēja sazināties ar nakts māsīņu, kas neprata latviešu valodu. Un latvieši joprojām ir pārmēru lepni, ka prot perfekti runāt krieviski. Bet šī valoda jau nenāk viena – tā nāk ar visu krievu kultūru. Sociolingvistiskos pētījumos uzsvērt divas valodas un divas kultūras kā nedalāmas vienības. Ko tas nozīmē latviešu valodai? Pirmām kārtām to, ka patlaban ir neiespējami uzrakstīt latviešu valodas gramatiku, uz kuŗas pamata veidotu latviešu valodas mācību skolās un kuŗa atbilstu sabiedrībā lietotai valodai: ja televīzijas intervijā viens izglītots cilvēks saka „attiecībā uz”, otrs „attiecībā par”, ko tad lai māca skolās? Un, ja izvēlas vienu vai otru par normu, tas skolēnu nepārliecina, ja pats un visi viņa paziņas ikdienā lieto „nepareizo” variantu. Nerunāsim par citiem valodas ziediem, kas izplatās un pārtop par valodas kanonu, kā, piemēram: „Ja man ļoti strādāsies, es trīs mēnešos uzrakstīšu grāmatu”, „kā tev gulējās?”, „pārdodas dzīvoklis”.

Es atbalstu domu, ka valsts finansējamā pamatizglītībai Latvijā jābūt latviešu valodā, kur māca latviešu dzīves ziņu un kultūru, tādējādi garantējot visiem bērniem vienādu pamatu piedalīties Latvijas sabiedriskā dzīvē. Nemācīt pēc vienotas programmas valsts skolās – tas īstenībā ir ļāca pakalpojums tiem bērniem, kuŗi neapgūst vērtības, uz ko dibināta sabiedrība. Demokrātijas pamatākmens ir nodrošināt ikvienam indivīdam iespēju ieņemt vietu sabiedrībā.

Diemžēl krievu skolas tiek traktētas kā mūsu valsts „lepnums” un dēvētas par bilingvālām, lai gan daudzās skolās paškolotāji visnotaļ nerunā latviski un telpu āriene neliecina, ka skolā māca divas valodas, kur nu vēl divas kultūras! Otrā neļāime ir, ka šīs skolas stiprina tikai vienas valodas hēgemoniju, kas ved sev līdzīgu padomju laika kultūru, vēsturi, uzvedību. Paskatīsimies acīs īstenībā – šīs bilingvālās skolas neatšķir mācības uzbeku, armēņu u.c. valodu un kultūru grupējumiem, visas šīs kultūras top par kriev-

valodīgām, kuŗās vienotā kultūra ir padomju laiku turpinājums: lielā krievu valoda apvieno visas valodas un kultūras. Man ļoti patīk armēņu un uzbeku restorāni Rīgā, taču bieži tur viss skan krieviski. Man būtu interesanti tajos baudīt vairāk uzbeku un armēņu mūzikas un dzirdēt viņu valodas. Krievu valoda esot mūsu kaimiņu valoda, tāpēc to der prast? Nenoliedzami, bet ne katram latvietim tā jāprot tikpat labi kā sava valoda. Kaimiņu valodas argumentu neattiecinā uz īgaunu un lietuviešu valodu, pat ne robežas rajonos. Un arī savus latgaliešus iedzenam krievu pulciņā, jo neatrodam par vajadzīgu ievērot latgaliešu vēlēšanos apgūt formālās mācības savu valodu, kultūru, savdabību. Bilingvālā izglītība diemžēl daudzos gadījumos ir eufēmisms un novedusi pie tā, ka krieviski runājošiem jauniešiem arvien ir grūtības nokārtot eksāmenus valsts valodā, līdz ar to iespēja izglītoties tālāk un galu galā iekļauties šīs, resp., savas valsts kultūrā.

Krievu valoda un tās lietotāji ir agresīvāki saskarsmē – tāds ir uzskats.

Nepiekrītu! Mēs paši to kultivējam! To neviens arī nav pārbaudījis. Ir izplatīts mīts, ka bilingvālā izglītība veicina multikulturālu sabiedrību. Gluži otrādi. Krievu valodas virskundzība iznīcina multikulturālo vidi, kāda varētu būt Latvijā. Šķiet, arvien mūs ietekmē padomju laiku uzskats, ka internacionālā valoda ir pārāka par vietējo valodu. Tagad atzīst divas internacionālās valodas – angļu un krievu – un vietējo latviešu valodu, kas it kā būtu jāmaks katram izglītotam cilvēkam

Uzņēmēji teiks – blakus ir liele Krievijas tirgi, globālisti – robežas izzūd...

Tie tirgi ir untumaini, un grūti ticēt, ka Latvijas uzņēmēji tiek objektīvi vērtēti par tirgus partneriem. Toties latviešu valoda seko „normālai” divvalodīgas sabiedrības attīstībai – abas valodas saplūst kopā.

Krievu valoda it vienkārši jāuzskata par minoritātes valodu, nepiešķirot tai nekādu īpašu prestižu. Ģimenēs katrs runā savā valodā, skola piedāvā pamatizglītību latviešu valodā un formālu izglītību tāpat kā citās izvēles valodās, piemēram, krievu, angļu, vācu, spāņu, ķīniešu, japāņu valodā. – Vai krievu minoritāte tiek diskriminēta? Nemaz. Latvijā nav krievu valodas deficīts plašsaziņas līdzekļos. Ja kāds vēlas saglabāt savas valodas skanējumu, vienmēr ir iespēja atvaļinājumu pavadīt Maskavā, Pēterburgā vai citur Krievijā.

Ko vēl varam darīt?

Pirmām kārtām jāpanāk tas, ka ikdienas dzīvē publiskajā telpā valdošā valoda ir latviešu valoda. Ja cilvēku uz ielas uzrunā citā valodā, jāatbild latviski. Ja

Baiba Kangere: Krievu valoda it vienkārši jāuzskata par minoritātes valodu, nepiešķirot tai nekādu īpašu prestižu. Ģimenēs katrs runā savā valodā, skola piedāvā pamatizglītību latviešu valodā un formālu izglītību tāpat kā citās izvēles valodās, piemēram, krievu, angļu, vācu, spāņu, ķīniešu, japāņu valodā. – Vai krievu minoritāte tiek diskriminēta? Nemaz. Latvijā nav krievu valodas deficīts plašsaziņas līdzekļos. Ja kāds vēlas saglabāt savas valodas skanējumu, vienmēr ir iespēja atvaļinājumu pavadīt Maskavā, Pēterburgā vai citur Krievijā.

uzrunātājs ir tūrists, mana pieredze rāda, ka viņš to uzreiz darīs zināmu. Citādi ar pacietību un laipnību jāturpina latviski. Mums jāgādā iespēja krieviem sarunāties latviski un arī lai viņi justu, ka krievvalodīgie laiki ir pagātnē. Es nekad neironizēju ne par vienu krievu, kuŗš runā ar akcentu. Galu galā – latviešu valodas iedzīvināšanai publiskajā telpā ir simtkārt, tūkstoškārt nozīmīgāki tie 40 – 50 gadus vecie krievi, kas runā latviski ar akcentu, nekā pašu latviešu

vingrināšanās krievu mēlē.

Apsveicams ir jaunais likuma projekts, kas aizliedz izsludināt amatus ar prasību mācēt krieviski, ja krievu valodas zināšanas nav nepieciešamas darba uzdevumu veikšanai. Līdzīgi varētu pārbaudīt, vai valsts iestādēs obligāti jāpieprasa krievu valodas zināšanas visiem darbiniekiem, ja var iztikt ar sašaurinātu divvalodīgu personālu vai arī piesaistīt tulkus. Vēl tāls ceļš ejams, bet kaut kad smago balķi jāšak kustināt, lai divvalodības

ietekmē mūsu valoda nepārvērsas līdz nepazīšanai pēc pāris paudzēm.

Bet ko tu atbildētu bērnu psihologam, kuŗa ieskatā bērnam ir svarīgi attīstīties dzimtās valodas vidē?

Minēšu Zviedrijas piemēru. Tur ir izpētīts, ka tie bērni, kuŗiem pirmsskolas vecumā nerodas iekšēji konflikti ar sevi tāpēc, ka bērnudārzos viss notiek citā valodā nekā mājās, labāk iekļaujas vietējā sabiedrībā vēlāk mūžā. Tādēļ pirmsskolas izglītībā piesaista mājas valodas prātējus par audzinātājiem, bet ne par pedagogiem. Proti, šis cilvēks sniedz individuālu atbalstu līdz tam, kad bērns jūtas drošs savas mītnes zemes valodā. Pārējais ir ģimenes ziņā. Vēlāk, skolas gados, ir pieejamas mājas valodas apmācības. Tā ir mana atbilde.

Vai svešvārdu ienākšana latviešu valodā ir bīstama?

Vārdiņi, vārdiņi, vārdiņi... Tie vienmēr būs un ienāks un arī paliks vai izzudīs. Mums vēlāk grūti atminēties to izcelsmi: vārds *blūze* taču nebūtu izskaužams, lai gan tas ir ģermānisms. Bīstamas ir divas parādības. Pirmkārt, pārrakstot svešvārdus latviski bez liekas domāšanas. Sporta terminoloģija čum un mudž ar vārdiem, kuŗus ar mazu piepūli varētu aizstāt tā, lai latvietis tos saprastu, kā, piemēram, *geims*, *slopstils* u.tml. Otrkārt, kādas jomas izzušana no valodas. It īpaši tas attiecas uz nestandarta valodu, piemēram, žargonu, lamu vārdiem. Protams, latvietis nesaka „ak vai!”, kad viņam uz kājas uzkrīt āmurs. Tomēr, ja viņš nolamājas krieviski un domā, ka latviešu valodā istu lamu vārdu nemaz nav, tad no valodas izzūd šī joma un valoda nav vairs pilnīga, tāpēc kļūst mazāk jaudīga.

Mūsu avīzes lasītāji, trimdas tautieši, protestē pat pret vārdu savienojumiem „valsts vizīte” un „starptautiska nota”.

Pūristi ir vienmēr bijuši! Valodas limenis ir labs, ja var skaidri un nesamocīti tajā izteikties, tā lai otrs viegli un vienkārši uztvēr domu.

Mēs savus rakstus publicējam Endzelīna izveidotajā pareizrakstībā, respektējot baltu filologu 1970. gadā Čikāgā pieņemto lēmumu „turēties pie Latviešu valodas krātuves 1940. – 1942. gada vārdnīcas”.

Endzelīns, bez šaubām, ir neiedomājami daudz darījis latviešu valodas labad. Ja domājat, ka tajā vārdnīcā varat atrast atbildes uz visiem mūsdienu valodas jautājumiem un tos konsekventi piekopt, tad tur nekādas vainas nav. Man vienīgi būtu mazliet šaubas par to, vai Endzelīns pats atzītu bez iebildumiem katru teikumu, kas šajā laikrakstā publicēts, bet tas jau ir tikai minējums.

MŪSĒJIE PASAULĒ

Latvijas izcilo mūziķu koncertu ģeografija. Vēl varat paspēt!

AMERIKAS SAVIENOTĀS VALSTIS

Andris Nelsons

13. martā Andris Nelsons un Wiener Philharmoniker Ņujorkā, Carnegie Hall

Ēriks Ešenvalds

1. aprīlī Jaundarba pirmatskaņojums Baptistu baznīcā, Oksforda, MS

9. aprīlī "Kořmūzika" Harodskrikā, Saint Francis in the Fields, Harrods Creek, KY

26. aprīlī "Kāvi" Prezbiteriāņu baznīcā, Virginia Beach, VA

Baiba Skride

Baiba Skride

21., 22. un 23. martā Baltimorā, kopā ar Baltimore Symphony Orchestra (www.baibaskride.com)

KANADA

Ēriks Ešenvalds

11. aprīlī "Kořmūzika" Toronto

12. aprīlī "Kristus ciešanas un augšāmcelšanās" Vankuverā

15. maijā Jaundarba pirmatskaņojums Halifaksā

10. maijā "Kristus ciešanas un augšāmcelšanās" Dandasā

ITALIJA

Soprāns **Marina Rebeka**
28. un 30. martā, 1., 3., 5., 6. un 8. aprīlī – Romā, Teatro dell'Opera di Roma, Annas lomā operizrādē "Maometto II" (www.operaroma.it)

VĀCIJA

Soprāns **Marina Rebeka**
19. un 27. martā – Berlīnē, Deutsche Oper Berlin, Violetas Valerī lomā operā "Traviata"

Basbaritons **Egils Siliņš**
14. martā Berlīnē, Staatsoper Unter den Linden, Skarpijas lomā operā "Toska" (www.staatsoper-berlin.de)

AUSTRIJA

Andris Nelsons
8., 10., 18. martā Vīnē

Marina Rebeka
23., 26. un 29. maijā Vīnē

Kremerata Baltica
18. maijā Lincā, Brucknerhaus Linz

ŠVEICE

Aleksandrs Antonenko
9., 13., 16., 19., 22., 26., 29.

martā un 1. aprīlī Opernhaus Zürich Radamesa lomā operā "Aida" (www.opernhaus.ch)

KRIEVIJA

Kremerata Baltica, Gidons Krēmers, Tatjana Grindenko, Pablo Ferrandez (Spānija)

1. martā Lielā Gavēņa dienas koncertā Maskavā, festivāls tiek rīkots ar Krievijas Patriarcha Kirila svētību. Programmā Arvo Perta un Džona Tavenera mūzika.

Reinis Zariņš
20. martā Čaikovska koncertzālē, Maskavā. Koncerts veltīts Svjatoslava Richtera piemiņai.

APVIENOTĀ KARALISTE

Reinis Zariņš
29. martā All Saints Church, East Sheen, Richmond, Greater London E. Grieg Piano concerto (with Richmond Symphony Orchestra, conductor P.Hesketh)

ZVIEDRIJA

Ēriks Ešenvalds
18. maijā "Viltus saules", O Salutaris Hostia, Stokholmā, Engelbrekts baznīcā

NĪDERLANDE

Latvijas Radio koris
20. martā Hāgā, Lucent Dans-theater, projekts "War Sum Up" ("Kaŗa daba")

ČEHIJA

Kremerata Baltica
16. maijā Prāgā

LUKSEMBURGA

Baiba Skride
28. martā un 10. aprīlī Luksemburgā

Andris Nelsons
21. martā Luksemburgā
Sagatavojis MĀRIS BINDERS

VIKTORS HAUSMANIS

Legendām var ticēt, var neticēt, bet mūsu skatuves mākslā noteikti tādas ir bijušas un ir, un par leģendu savas dzīves laikā kļuva **Kārlis Sebris**. Nu jau gan tādu laiciņu viņš staigā pa debesu tālēm, bet atmiņā dzīvo – dzīvāks par dzīvu. Viņš nemēģināja no sevis taisīt leģendu, nepavisam ne, dzīvē viņš bija vienkāršs, sirsnīgs, spara pilns. Sebris nāca no laukiem, bija zemnieka dēls un daudzējādā ziņā, īpaši jau okupācijas gados, kļuva par tādu kā latvietības simbolu: viņam varēja droši ticēt, bija pārliecība, ka viņa mugura varas priekšā nelieksies, un viņa rokas spiedienu arvien bija stiprs. Kad Sebris nospēlēja savu pēdējo lomu, tā gan bija neliela – aptieknieks Kārlis Kociņš E. Vulfā lugā „Sensācija”, aktierim jau bija deviņdesmit. Pēc izrādes un savas toreizējās dzimšanas dienas viņš atsūtīja savu foto uzņēmumu, kurā redzams stalts, smaidošs vīrs ar Triju Zvaigžņu ordeni pie krūtīm, ne vēsts no gaudu nestas.

Aktiera mūžs, protams, ir īpaši neželīgs, jo aktieris dzīvo tik ilgi, kamēr dzīvas ir atmiņas par viņu. Kārlis Sebris atmiņā joprojām ir dzīvs, un to apliecina arī Nacionālā teātra Mazajā zālē sarīkotais **Kārla Sebra piemiņas vakars**. Piemiņas vakars ritēja patiesi sirsnīgā gaisotnē. Sebra skatuves krustdēls Mārcis Maņjakovs runāja par Sebrī gluži kā par savu tēvu – ar patiesu sirsnību. Runāja arī vai-

Kārlis Sebris

rākas aktrises, kas Nacionālā teātra saimei pievienojušās septiņdesmitajos gados, – Lāsma Kugrēna, Lolita Cauka, Zane Jančevska, un viņas diženo aktieri sauca par Kārlonkuli – tā vienkārši un mīli! Ļoti jauka noskaņa pārņēma klausītājus, kad Mārcis Maņjakovs aizsāka Kārla Sebra mīļāko dziesmu „Tumša nakte, zaļa zāle”.

Paldies Dievam, ka no Sebra izcilākajām lomām saglabājušies vairāki epizodi filmās un video lentēs, blakus viņam atmirdz arī viņa skatuves partneres Elza Radziņa un Velta Line. Skatītājiem bija iespēja vismaz pāris epizodos būt kopā ar Sebrī un Radziņu kā Bernardu Šovu un Stellu Dž. Kil-

tija lugas „Mīlais melis” izrādē, ko 1962. gadā iestudēja Žanis Katlaps.

Var jau būt, ka vēl kāds no mūsu lasītājiem atceras Elzas Radziņas Stellu un Kārla Sebra Bernardu Šovu, jo 1980. gadā viņiem radās iespēja ar „Mīļā meļā” izrādī vietoties vairākās Amerikas pilsētās, arī Vašingtonā, kur viņus sagaidīja Sebra kādreizējie skatuves partneri Osvalds Uršteins un Hilda Prince. Uršteins, ieraudzījis Sebrī, nosmējies: „Ha, ha! Tā kādreizējā maikste tagad ir šitais lielais, resnais onkulis!” Jā, toreiz – 1938. gadā – Sebris teātrī ienāca kā slaidis, drīzāk izdēdējis jauneklis un pie lielām lomām tik drīz netika. Dīemžēl kādreizējais Sebra partneris Jānis Lejiņš uz „Mīļā meļā” izrādī aiziet nav varējis.

Kārlis Sebris kļuva par Michaila Kublinska aktieri, daudzas no savām izcilākajām lomām radīja tieši šā režisora iestudējumos, un to atgādināja vairāki videoieraksti. Mūsu acu priekšā atdzīvojis Aleksandrs I. Žamiaka lugā „Hamilkāra kungs” uzjundīja senas atmiņas, – tā bija iespējama izrāde ar visai neparastu sižeta risinājumu: kādas firmas pensionēto grāmatvedi Aleksandru Hamilkāru nomāc vientuļības smeldze, un viņš nolemj nospēlēt visistāko teātrī – par lielu naudas summu nopērk kādu sievieti – Eleonoru, kuŗa piekrit notēlot pret viņu mīlestību. Hamilkāra kungs pārdzi-

vo laimes mirkļus, bet pēc tam izdara pašnāvību, jo mīlestības jūtas bijušas tikai – spēle, kā mēdz teikt, – par visu naudu. Sebra tēlotais varonis laimē starojošu, bet pāri visam klājās traģiska nots: Hamilkārs lomu bija nospēlējis, bet tad jau labāk sveci nodzēst pašam. Tā bija augsta Kārla Sebra aktiermākslas virsotne. Nezinu teikt, vai „Hamilkāra kungu” izrādī Nacionālajā teātrī bija noskatījies arī Laimonis Siliņš, bet gadu vēlāk šī luga parādījās uz *mazā teātra Sanfrancisko* skatuves. Hamilkāra kungu tēloja Laimonis, Eleonoru – Brigita.

Abus teātrus netiešā veidā vienoja vēl kāda luga – Anšlava Eglīša „Bezkaunīgie veči”. *Mazais teātris Sanfrancisko* šo lugu vairākus gadus jau bija rādījis, un tad pie tās ķērās Michails Kublinskis, un 1990. gadā notika pirmizrāde Nacionālajā teātrī. Mums bija brīnišķīgi „veči” – Kārlis Sebris tēloja paskarbo Askoldu Olti, un, izrādī skatoties, pārņēma divaina sajūta – šķita, ka Anšlavs Eglītis Oltes lomu rakstījis tieši Sebrim, tā viņam piestāvēja tik labi kā teicami pašūta fraka, un te nu bija meklējams aktiera talanta spēks – katru lomu izdzīvot tā, it kā tā būtu tieši viņam veltīta. Piemiņas vakarā klausījāmie un skatījamie Oltes stāstu par jauko Madelaini.

Interesanti, ka vienreiz Sebrim bija laime uz skatuves tikties ne

jau gluži ar savu jaunības mīlestību, bet ar kādreizējo skatuves partneri: 1990. gada septembrī „Bezkaunīgo veču” izrādē viesojās Hilda Prince, – viņa tēloja Bertolda seniora tiepīgo dzīvesbiedri Zuzannu. Izvērstāka saspēle viņiem gan neveidojās, taču uz skatuves tikās senie skatuves partneri – toreiz pavisam jauni, „Bezkaunīgo veču” izrādē – cilvēki krietni gados.

Kārla Sebra simtgades vakarā piedzīvoju vēl vienu pārsteigumu, skatoties fragmentu no Blaumaņa „Indrāniem”, kuŗā Indrānu tēvs aizliedz Edvartam cirst Indrānu ošus. Indrānu tēvs uz skatuves ir dažādi interpretēts, reizēm arī kā iesīkstējies vecis, kas neļauj jaunajai paaudzei iet savu ceļu. Kārlis Sebris, pats nākdams no lauku sētas, noteikti nostājās Indrāntēva pusē, jo tāda bija aktiera pārliecība. Skatoties Sebra Indrāntēvu, šķiet, ka viņa principi ir aktuāli un svēti arī šodien, kad Latvijas lauku zemi pamazām izpārdo ārzemniekiem. Kas notiks ar Latvijas laukiem, sētām, mūsu ošiem? Protams, lauku apsaimniekošana ir svarīga, bet prātā nāk arī Indrānu tēva vārdi: „... es nošķīru tos Indrānus, kas pilda manu maku, no tiem, kas iepriecina manu sirdi (...)”

Pārlūkoju vēlreiz viņa atveidoto lomu foto uzņēmumus – gan drīz katrā no tiem staro Kārla Sebra smaids. Paldies par to!

LEĢIONĀRA LIKTENSTĀSTS

(Nobeigums)

OLĢERTS LUDVIGSONS

Mums skaidroja, ka esam pilnīgi ielenkti, vācu virsnieki plānoja kādu izlaušanās pasākumu. Vajadzēja velosipēdus, tādi vienā noliktavā arī bija – tūkstošiem. Kad bijām nostādīti ierindā, komandējošais virsnieks jautāja, kā man likās, kurš prot braukt ar riteni. Kad biju pacēlis roku, pamanīju, ka no kādiem simt vīriem desmit ir pacēlušī roku. Nojautu kaut ko nelabu. IZRĀDĪJĀS, ka virsnieks jautājās, kurī ir velosipēdu mehaniki un prot tos labot. Es toreiz galīgi nemācēju „pa vāciski”, bet tas nekas. Pateica, lai no šīs posta lūžņu kaudzes ņemam, kas vajadzīgs, un sagatavojam derīgus braucamrikus. Steidzami! Mūs, kādus desmit „mechaniķus”, ieslēdza darbnīcā, paiku un kafiju atnesa sulaiņi. Tā nostrādājām divas dienas un trīs naktis.

Tad pilsētā ar tankiem iebruca amerikāņi. Es domāju, ka viņi tūlīt mūs sāks atbruņot, ņemt gūstā, bet - nekā. Dzīvojām satīcīgi, mēs ļoti, ļoti centāmies netaisīties viņiem pa kājām. Vienīgā, pavisam neliela pa manu logu redzamā sabiedrības daļa bija nu jau brīvie bijušie vācu un krievu karaģūstekņi. Amerikāņu karavīri viņiem neuzsmaidīja, nepiedāvāja ne cigaretes, ne citus labumus.

Mums - ne karš, ne miers, ie-naidnieks mūs ignorē. Vakarā nāca pavēle no vācu virsvadības „kancelejas”: no rīta pulksten septiņos ar pilnu apbruņojumu stāties ierindā! Va vellos, ko nu? Visu nakti negulējām, daži lūdza Dievu, jo domāja, ka mums būs jāizlaužas no amerikāņu ielenkuma.

No rīta, kad bijām aizgājuši līdz kādam patālam mežam un sasnēguši plašu izcirtumu, mēs redzējām milzīgi daudz amerikāņu smagās 2,5 tonnu JMC kravas automašīnas. Pavēlēja iekāpt – ar visu apbruņojumu! Braucām ilgi, līdz nonācām pie kādas upes. Viens vācietis, ceļabiedrs, prasīja: „Was ist das?” Cits atbildēja: „Wasser...” Tā bija Elbas upe. Ar kuģiem mūs veda pāri upei, un pilsētu, kurā iesoļojām, sauca Gestacht. Pilsētā jau bija uzvilkti baltie padošanās karogi. Mūsu kolonna sparīgi soļoja uz priekšu. Jautāju: „Kurp?” Atbildēja: „Uz Berlīni!” Mani spēki bija galā, noskatīju izdevīgu vietu un aizsviedu savu plinti, ne reizes neizšāvis. Mana plintes aizsviešana bija meistariņa, tā pārlidoja pāri zemei sētiņai un ar stobru iedūrās mīkstajā zemē un palika tā stāvēt, kā mani ap-sūdzedama. Kāds vecāks, varbūt daudzās kaujās rūdīts karavīrs noteica: „Ein echter deutscher Soldat macht so was nicht...” Es izstājos no ierindas, atradu kādu medicīnas punktu. Kad biju atvilcis elpu, man izrakstīja pavēli pie-teikties Latviešu leģiona komandieriem Hamburgā. Leģiona virsvadība labi saprata notikumus un centās glābt latviešu puisi cik spēdami.

Mani aizkomandēja uz Dāniju atpūtai. Biju Flensburgas lielajā dzelzceļa stacijā un gaidīju vilcienu uz Dāniju, kad atskanēja vēsturiskais paziņojums, ka firers ir

miris par Fāterlandi. Lielajā apakšzemes uzgaidāmajā zālē bijām kāds tūkstotis cilvēku. Pēc paziņojuma bija ilgs klusums, tad izdzirdēju balsis: „Karš ir beidzies, mēs esam karu zaudējuši, ko darīsim un kā dzīvosim tālāk?” Dzirdēju arī: „Gott sei Dank!”

Nokļuva Dānijā. Plauka bērzi, man pirmais pavasaris svešumā un... kā no dzimtenes šurp atnākuši, man labdienas teica baltie bērzi. Biju nometināts jūrmalas pilsētiņā Skelskerā (par pareizrakstību negalvoju – aut.). Visapkārt dzirdējām labas un sliktas ziņas, neticējām nekam. Es kopā ar kādu tikko iepazītu „vecu” draugu, tāpat kā citi, dzīvojām teltīs pašā Baltijas jūras krastā un guļvietas mīkstinājām ar jūras zālēm. Jaukā atpūta jūrmalā nebija ilga. Bija jāvēca no Dānijas ārā. Slimos un invalīdus aizveda ar vilcienu atpakaļ uz Vācijas, man un pārējiem bija jāiet kājām.

Izņemot pirmo dienu, kad nosojām vairāk nekā simt kilometrus, pārējais garais ceļš man bija visjaukāka pastaiga manā mūžā. Vienu ceļa posmu starp divām salām braucām ar kuģi, citā ceļa posmā bija tilts starp salām, un mēs gājām pāri dziedādami. Kaut kur ceļā man pienāca 19. dzimšanas diena. To zināju tikai es, domāju, vai mani piemin mani vecāki, ja ir dzīvi palikuši pēc kara. Sasniedzām mums paredzēto apmešanās vietu Ziemeļvācijā, ne visai tālu no Flensburgas, kādā ciematā, ko sauca Lunden. Izmītnājamies vietējo zemnieku šķūņos un pagalmos. Tur sagaidījām Jānus, dziedājām līgo dziesmas ar tādu kvēli un sparū, kā laikam gan nekad vairs neesam spējuši. Uzturs no kopkatla bija ļoti trūcīgs. Gājām zagst tupeņus un pupas, tumšās naktīs veicdami tālus ceļus. Badā nenomirām.

Septembrī visus no šī it kā dabiskā sprota Sperrgebiet aizveda uz Beļģiju, uz Cēdelgēmas gūstekņu nometni. Ar mani tur nekas drāmatiskais nenotika. Pāris reizes biju no nometnes ārā kādos darbos, reiz devāmies garā braucienā pa Beļģiju pēc guļamvietu salmiem. Nometnē mani izārstēja no kašķa nelaimes, ar ko biju „sarakojies”, Vācijā dzīvodams. Tad es vēl nezināju, ka man ir kašķis, un labpatīkā kasijos dienu un nakti. Mana adrese Cēdelgēmas nometnē bija: Cage 2, hut – baraka – nr. 18. No Cēdelgēmas nometnes izbraucu, kā liekas, aprīļa pirmajās dienās. Mūsu ceļa mērķis bija kāda milzīgi liela baraku veida koka māju nometne, ko sauca Seedorf. Pārtiku tur deva ļoti trūcīgu, pat trūcīgāku nekā Beļģijā.

Man laimējās dabūt „darbu un maizi” kādā vācu saimniecībā, patālu no nometnes. Bijām četri puisi, rakām dziļus grāvjus kādas zemākas pļavas nosusināšanai. Mājas saimnieks vēl nebija no karaļaukiem atgriezies, sievai nebija ziņu par vīra likteni, viņa cerēja uz laimīgu atkalredzēšanos ar savu dzīves draugu un bērnu tēvu. Es nezinu, kāds ir šīs ģimenes

likteņa stāsta nobeigums. Mums šī vācu saimniece likās kā pašu cilvēks un mēs viņai arī. Visi ēdām pie viena galda, ēdiena pietika visiem. Pļavas drenēšanu pabeidzām.

Nometnē runāja, ka amerikāņu zonā bēgļiem klājoties labi, tur pārtikas trūkuma neesot. Es aizbraucu uz Vircburgu. No angļu zonas iebrāukušos nometnē neuzņēma, gultasvietu un ēdienu nedeva. Izmēģināju citās vietās, bet bez sekmēm. Pret bijušajiem karavīriem labvēlīgi noskaņoti cilvēki nometnes administrācijā Vircburgas Centrālajā nometnē beigās man nokārtoja puslēģālu

Ar pašreizējo „sirdspukīti” invalidu aprūpes centrā Pertā

uzturēšanos un darbu pie amerikāņiem Kicingenas pilsētā, nepilnas stundas brauciena attālumā no Centrālās nometnes. Darbavietā amerikāņi mums deva sātiņas pusdienas. Sešas dienas nedēļā strādādami, sešas reizes arī labi paēdām. Beigās es un arī daudzi citi tikām oficiāli uzņemti nometnē. Notika bēgļu dzīves stāstu pārbaudes, skrīningi, un visus, kas bija karājuši vāciešu pusē, no nometnes aizraidīja, jo jēpkām vēl nebija ieklārēts, kas mēs tādi esam, un Berlīnes blokāde vēl bija aizkalnēm.

Kaut kā, reizēm ar melošanu es savu aprūpējamā bēgļa statusu nosargāju. Biju šoferītis UNRRA un IRO rīcībā. Kādu laiku strādāju par šoferi arī ambulancē kādā sanatorijā. Pēdējais darbs bija IRO Area 3 Headquarter lielā virtuvē Baad Kissingen pilsētā. Es mizoju sipolus un raudāju.

Pieteicos emigrācijai uz Austrāliju. Ar kuģi MV GOYA gaišu cerību pilns 1949. gada 22. jūnijā ieradās Fremantlē. Te vietējo dzīvī bija nevēlams chaos, streikoja ogļračī, elektrības nepietika, apgaismošana bija ierobežota, elektriskiem motoriem spēku nedeva. Es ļoti ilgojos strādāt, pelnīt algu un sākt normālu dzīvi.

Kad vienreiz piedāvāja darbu akmeņlauztuvēs, es pieteicos, un mani pieņēma. Darbs akmeņlauztuvēs nevarēja notikt, kamēr ogļračī streikoja, jo akmeņu dzirnavām bija vajadzīga elektriskā

strāva. Sanāca ilga gaidīšana, vismaz man toreiz tā likās. Citur darbu ņemt neļāva, jo biju jau pierakstīts darbā. Strāvu sāka ražot varbūt augustā, mani un vēl vienu latvieti aizveda uz lauztuvēm ar smago akmeņu vedamo auto. Tur labi augstu kalnā tuvu akmeņu dzirnavām un lauztuvēm bija četru vīru armijas baraciņa, ar malku kurināma plīts, ūdens krāns un makten glauns skats uz 12 jūdžu attālo Pertu.

Mēs abi ar draugu savā jaunajā dzīves un darba vietā ieradāmies sestdienā. Darbā bija jāiet pirmdienas ritā. Uzzinājām, kur ir kā-

mur viens, bet Olģerts numur divi sāka savu dzīves gājumu bez abām rokām un pilnīgi akl. Gribējās dzīvot, man bija 24 gadi. Ievainojumi ātri sadzija, sāku mācīties dzīvot, kāds biju, - ar visiem fiziskiem trūkumiem. Man palīdzēja daudzi, - kāds ar gudru padomu, cits ar īslaicīgu praktisku palīdzību. Mani kā iespējamu darbinieku pieņēma Rietumaustrālijas tolaik sauktajā Neredzīgo skolā, vēlāk saukta Royal Institute for Blind – RIB. Daži procenti redzes manai vienīgajai acij bija atgūti pēc daudzām operācijām. Liktenis man bija labvēlīgs, dodams man vienu drošu stūrakmeni, šo RIB, un, uz tā uzkāpies, es palēnām iekaroju interesantu un ar daudzām, pat ar naudu nenopērkamām bagātībām apveltītu dzīvi.

Labi un mīli cilvēki ir ar mani dzīvē kopā gājuši. Es pazīstu mīļoto cilvēku zaudēšanu, zinu, cik vērtīga ir uzticama draudzība. Atskatoties uz savas dzīves gājumu, redzu, ka man ir bijusi daudz gadu „skolā iešana”. Dzimtenē mācījos sešās klasēs, Austrālijā – trīsdesmit astoņus gadus vienā klasē. Mācījies un pats sevi skolojis esmu visu savu mūžu, visintensīvāk, kad kļuva invalīds. Pats vērtīgākais un svarīgākais ieguvums man ir daļēja - 25% redzes atgūšana divās operācijās gandrīz pirms 30 gadiem. Nav jau tā, ka varu lasīt romānu grāmatas, nav jau tā, ka neredzīgs cilvēks pēc operācijas, kad apseji ir noņemti, tūlīt var visu skaidri saredzēt. Es pēc apsejuma noņemšanas baudīju uzlabotu gaismas kvalitāti, bet „bildes” skaidrība nāca lēnām, ar ilgu gaidīšanu, vairākus mēnešus. Pēc daļējas redzes atgūšanas manas dzīves kvalitāte tūlīt uzlabojās. Vēl biju strādnieks RIB. Uzreiz varēju veikt uzdevumus, kur vajadzīga redze. Līdz tam laikam veicu tādus uzdevumus, kur pietika ar spēku vien, - kaut ko nest, slaucīt darbnīcas un strādāt ar lielo urbjamu mašīnu.

Pēdējos gadus pirms pensijā aiziešanas es RIB darbnīcās biju darbarīku un citu mantu noliktavas saimnieks. Mūsu darbnīcas apskatīt nāca skolēnu grupas, studenti no augstskolām un daudzu biedrību un organizāciju ļaudis. Es tad biju mūsu viesu sagaidītājs, „vadātājs” un stāstītājs. Mans pienākums bija viesiem izskaidrot neredzīgo un invalidu problēmas un priekus tā, lai ikviens, kas atnāca pie mums ciemā, mūs atcerētos ar draudzīgu prātu. To sava mūža daļu, kas bija saistīta ar Neredzīgo skolu un cilvēkiem, kurus tur satiku, es savā prātā turēšu ļoti tuvu un dārgu.

Kas vēl atlicis? Ar lielu jaudu, bet bez jebkādas sajūsmas es mācos dzīvot vecumdienās, kad enerģija iet mazumā. Mani tagad kaņķo divas puses - prāts un miesa. Prāts ir sajūsmā sākt un darīt daudz ko, bet miesa nevēlas piedalīties. Tā viņi strīdas un kaitina viens otru. Bet es? Ļoti vēlos, lai šī ķīvēšanās turpinās vēl ilgi, ilgi...

VALIJA BERKINA

Pēc UNESCO iniciatīvas 21. februārī pasaulē Starptautisko dzimtas valodas dienu svin kopš 1999. gada, kad UNESCO Ģenerālās konferences 30. sesijā pieņēma Rezolūciju par valodu daudzveidības saglabāšanu un aizsardzību. Savukārt pēc UNESCO Latvijas nacionālās komisijas rosinājuma Starptautisko dzimtas valodas dienu Latvijā kopš 2005. gada svin 21. februārī. Visā Latvijā notika dažādi sarīkojumi - izstādes, pēcpusdienas, priekšlasījumi un koncerti, izceļot latviešu valodas – valsts valodas lielo lomu.

Rīgas Latviešu biedrības nama Baltajā zālē 21. februārī notika Starptautiskajai dzimtas valodas dienai veltīts sarīkojums. Uzrunu teica Latviešu valodas aģentūras direktors Jānis Valdmanis. Apbalvoja Latviešu valodas aģentūras rīkotā radošo darbu konkursa

Rīgas Latviešu biedrības namā konkursa „Dzimtas stāsti. Ar saknēm Latvijā” uzvarētāji un žūrijas komisijas pārstāvji // FOTO: Latviešu valodas aģentūras foto arhīvs

„Dzimtas stāsti. Ar saknēm Latvijā” uzvarētājus. Konkursa mērķis bija popularizēt latviešu valodu, sekmēt apziņu par piederību Latvijai, rosināt skolēnus izziņāt savas dzimtas vēsturi, tādējādi stiprinot nacionālo pašapziņu.

Latviešu valodas aģentūras Valodas attīstības daļas projektu koordinatore Velga Līcīte pastāstīja, ka no katras skolas gaidīti deviņi labākie. Kopumā iesūtīti 419 liktenstāsti, dzejoļi, esejas, dzimtas koki, zīmējumi gan no Latvijas, gan no latviešu skoliņām ārvalstīs – no Melburnas Latviešu biedrības Daugavas skolas Austrālijā, Mejo (Mayo) Latviešu atbalsta grupas skoliņas Īrijā, Vašingtonas ev. lut. draudzes pamatskolas, Ņudžersijas latviešu pamatskolas, Krišjāņa Barona latviešu skolas Čikāgā, Minsteres latviešu skoliņas, Briseles 2. Eiropas skolas.

Darbus vērtēja profesionāla žūrija - Latvijas Rakstnieku savienības, Latvijas Nacionālās bibliotēkas Bērnu literatūras centra, UNESCO LNK, Latvijas Universitātes un Latviešu valodas aģentūras pārstāvji. Literāros darbus vērtēja pēc klašu grupām – 1.- 4. klasei, 5.-9.klasei un 10.-12.klasei,

bet zīmējumus - neatkarīgi no tā, kurā klasē bērns mācās. Žūrijas komisija, rūpīgi izvērtējusi skolēnu konkursā iesniegto radošo veikumu, noteica 35 labākos autorus.

Literāro darbu konkursā 1.-4. klašu grupā 1. vieta piešķirta Virgilijai Pernai no Briseles 2. Eiropas skolas, 5.-9.klašu grupā 1.vieta - Ričardam Andrievam Klimovičam no Briseles 2. Eiropas skolas. Atzinība par emocionālu tēlojumu piešķirta Kristapam Balodim no Mejo (Mayo) Latviešu atbalsta grupas skoliņas, bet 10.-12. klašu grupā 1. vieta Rūdim Eidukam no A. Ūpiša Skrīveru vidusskolas un Atzinība par spraigu sižeta risinājumu – Ivonnai Princei no Briseles 2. Eiropas skolas.

Starptautiskajai dzimtas valodas dienai veltītajā sarīkojumā žūrijas komisijas pārstāvji izteica sirsnīgu pateicību visiem skolēniem, kas pētījuši, intervējuši, iedziļinājušies un pierakstījuši savus dzimtas stāstus. Pateicība skolotājiem par pašizliedzīgo darbu, rosinot skolēnus piedalīties konkursā. Konkursa „Dzimtas stāsti. Ar saknēm Latvijā” 35 labāko darbu autori saņēma balvas. Tiem, kuŗi kādu iemeslu pēc nevarēja ierasties, balvas nosūtītas ar gaisa pastu. Ne tikai konkursa laureātu, bet arī citu dalībnieku literārais un mākslinieciskais veikums tiks sakopots grāmatā.

Starptautiskās dzimtas valodas dienas priekšvakarā klajā nācis iepriekšējā gada Latviešu valodas aģentūras rīkotā skolēnu konkursa darbu krājums „Latvija, es esmu

Tavs bērns”, kuŗa 129 lappusēs izlasāms 130 skolēnu literārais veikums un apskatāmi 58 zīmējumi. Kādas domas par latviešu valodu paustas skolēnu darbos? Piemēram, Ņudžersijas latviešu pamatskolas 7. klases skolēns Gustavs Teteris raksta: *Lai gan es neesmu dzimis Latvijā, lai gan es nedzīvoju Latvijā, – Latvijā, es esmu Tavs bērns! Arī mans brālis, mana mamma un tētis, mana vecmamma, visi ir Tavi bērni, (..) bet Tu mums esi vienā! (..) Lai gan es dzīvoju Amerikā, mūsu ģimenē viss ir latvisks. Mājās mēs runājam Tavā valodā. Latviešu valoda ir manu senču valoda, tā ir manas MĀTES VALODA. Simbelina Pūce un Tamāra Līduma no Adelaides latviešu skolas 8. klases pauž tādu kā dzeju prozā: *Es stāstu saviem draugiem Austrālijā/ Par to, kāda ir mūsu valoda,/ Par to, kā tā skan,/ Par to, ko tā saka,/ No kurienes tā nāk. Grāmatā „Latvija, es esmu Tavs bērns” ir publicēti arī Ņudžersijas latviešu pamatskolas 6. klases skolēna Markusa Brūvera, Latviešu skolas Hamiltonā (Kanada) audzēknes Lauras Legzdiņas, Vašingtonas ev. lut. draudzes pamatskolas skolēnu Zīles Bēmis un Stellas Graimsas, kā arī Ances Martinsones, Beatrises Vērdiņas, Gunas Pētersones un Ivonnas Princes no Briseles 2. Eiropas skolas konkursam iesniegtie literārie darbi.**

Konkursa darbu krājumu „Latvija, es esmu Tavs bērns” saņems visi to autori.

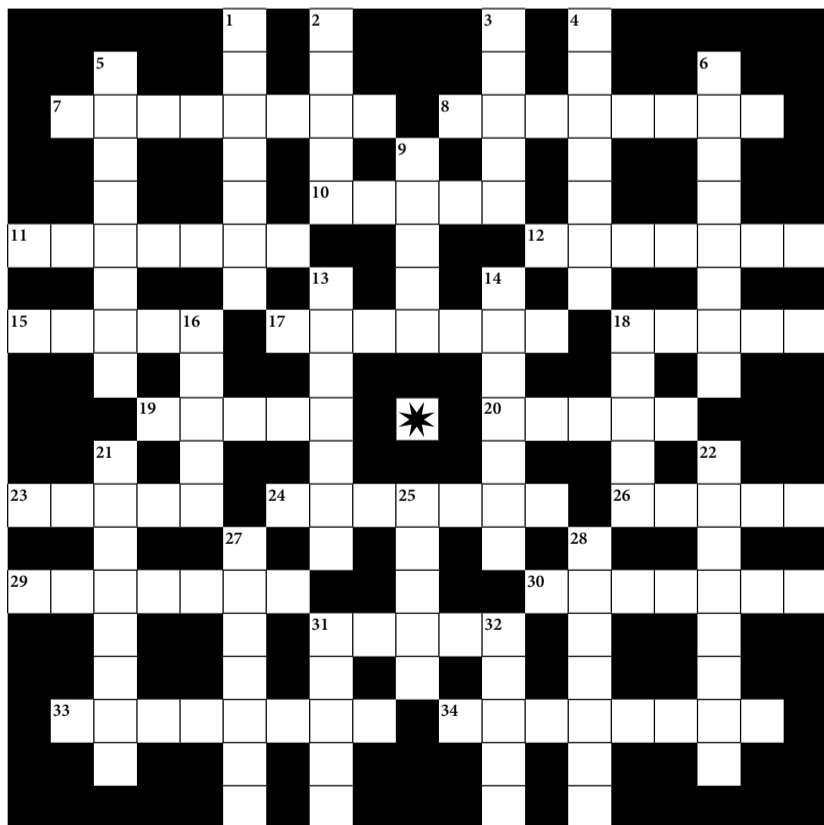
UZZINĀI

Radošo darbu konkurss “Latvija, es esmu Tavs bērns”

Šogad Dzimtas valodas diena Latvijā bija veltīta Gotharda Frīdriha Stendera 300. gadskārtai, kas iekļauta UNESCO svinamo dienu kalendārā 2014. – 2015. gadam. 21. februārī NVO namā Rīgā svinēja Starptautisko dzimtas valodas dienu un atklāja konkursu „Darini ābeci”. Konkursā Latvijas bērni un jaunieši aicināti iepazīties ar G. F. Stendera „Bildu ābeci” un izprast tās veidošanas principus Stendera laikā, diskutēt par 21. gadsimta vērtībām, tās atspoguļot mūsdienīgā ābecē un, izmantojot interaktīvo tāfeli, radīt vizuālu kompozīciju – zīmētu alfabēta burtu ar tam pievienotu savas pamācības divrindi. Tādējādi taps Stendera ābecē līdzīga mūsdienu bilžu ābece ar 21. gadsimta pamācībām dzīvei Latvijas bērnu un jauniešu skatījumā. Konkurss „Darini ābeci” norisināsies līdz 23. aprīlim – Pasauls grāmatu un autortiesību dienai. To rīko UNESCO LNK sadarbībā ar uzņēmumu „Lielvārds IT”, Valsts izglītības satura centru un Latviešu valodas aģentūru.

Sastādījis KĀRLIS PĒTERSONS

KRUSTVĀRDU MĪKLA

Romā. 33. Profesionāls sporta ciņas veids. 34. Apdzīvota vieta Aizputes novadā.

Stateniski. 1. Zobu slimība. 2. Ar virvēm iežogots laukums boksa ciņām. 3. Ar oglekli bagāts kurināmais. 4. Rupjš, varmācīgs. 5. Pilsēta Krievijas Tālojos Austrumos. 6. Slēgti četrrieteņu atspērtati. 9. Kuģa krava. 13. Suņu šķirne. 14. Individs. 16. Veikls paņēmiens. 18. Plekstes. 21. Neaizņemti amati. 22. Labvēlīgs, atklāts. 25. Augs ar dzelmatīņiem. 27. Moljēra komēdija. 28. Gaŗas frazes, kuŗas izrunā pacilatā tonī. 31. Upe Turcijā un Irakā. 32. Laŗveidīgo kārta zivs.

Krustvārdu mīklas

(BL Nr. 9) atrisinājums

Līmeniski. 5. Bastejkalns. 6. Liekne. 7. Satikt. 10. Kliķe. 11. Šarms. 13. Traleri. 16. Lausks. 17. Apsiet. 18. Optimisms. 19. Liedēt. 21. Tomāts. 25. Loģisks. 26. Saule. 28. Spīts. 29. Slejas. 30. Steiga. 31. Stiprinieks.

Stateniski. 1. Galete. 2. Stendere. 3. Pavakare. 4. Antiņš. 6. Laisks. 8. Tarāns. 9. Palaimēties. 10. Keramiķis. 12. Samesties. 14. Asote. 15. Masts. 20. Datums. 22. Mācība. 23. Lodlampa. 24. Skaitlis. 27. Efekts. 28. Slika.

Līmeniski. 7. No neraudzētas mīklas gatavots pārtikas produkts. 8. Nekavējoties atrisināmas. 10. Spēks, ar kādu zeme pievelk ķermeni. 11. Pilsēta Indijas dienvidos. 12. Upe Kurzemē (ietek Kaņiera ezerā). 15. Veidot noteiktu nokrāsu. 17. Šupošanās ierīce. 18. Balandu dzimtas augs. 19. Lat-

viešu grafiķis (1926-1993). 20. Angļu polārpētnieks (1868-1912). 23. Biezs vilnas vai pusvilnas audums. 24. Daudzgadīgs kurvjiežu dzimtas koks. 26. Vienkāršākais mehānisms. 29. Izgatavotas no augstvērtīga materiāla. 30. Nolūzis, ūdenstilpē ilgi bijis koks. 31. Sabiedriskā pirts Senajā

ZIŅAS ĪSUMĀ

Liepājas uzņēmums „Kolumbija LTD” februārī Maskavā notikušajā 21. gadskārtējā pārtikas produktu izstādē Prodexpo 2014, kas ir lielākā Austrumeiropā, saņēma zelta medaļu un diplomu par dabisko varavīksnes foreli savā sulā un nomināciju „Labākais produkts 2014”. Foreles audzē 2013. gada vasarā atvērtā zivju kompleksā - tirā, ideālā vidē un ar sabalansētu barību.

Pilsonības un migrācijas pārvaldes Daugavpils filiālē 27. februārī pulcējās daudz cilvēku, jo tika sveikti naturalizācijas kārtā Latvijas pilsonību ieguvušie septiņi mazākumtautību pārstāvji. Ar šo gadu katram pretendentam ir skaidrā latviešu valodā jānolasa Latvijas pilsoņa solījums. Vēlmi iegūt Latvijas pilsonību ik gadu izsaka aptuveni 2000 nepilsoņu Latvijā.

Jēkabpils novada Zāses bibliotēka ieguvusi pirmo vietu Latvijā bibliotēku makulatūras vākšanas akcijā „Zaļā bibliotēka 2013”, ko rīkoja papīrfabrika „Līgatne”. Bibliotēkas darbinieki un tās lasītāji kopumā savāca 6597 kilogramus makulatūras - vairāk nekā 57,4 kg uz vienu bibliotēkā reģistrēto lasītāju. Balvā papīrfabrika piešķīrusi 33 kg tīra papīra.

Ar Viesītes Baptistu draudzes rīkoto akciju „Vislielākā dāvana” jau 12. gadu Viesītes novada 500 bērni līdz 14 gadu vecumam saņem Amerikas ģimeņu ar mīlestību sarūpētās dāvanas. Sirsnīgajā dāvanu pasniegšanas pēcpusdienā ģimenēm tiek stāstīts par garīgajām vērtībām un draudzes svētdienas skolas bērni sniedz koncertu.

Lauceses upītes sāngravā Sērenes pagastā patlaban paveŗas lielisks skats, jo tur no pazemes iztek Korkuļu ūdensriņķa ūdens. Neparastā vieta šogad izraudzīta par gada ģeoloģisko objektu. Kopš 2001. gada Korkuļu saugultnei ar pazemes upi ir valsts aizsargājamā ģeoloģiskā un ģeomorfoloģiskā dabas pieminekļa statuss. Tā iekļauta arī Eiropas aizsargājamo teritoriju tīklā Natura 2000.

Kokneses novada domes ēkas pirmā stāva vestibālā var apskatīt Liktenģdārza draugu alejas izveidei veltītu izstādi - informatīvos stendus un arī bruģakmeņus. Aktieŗi, mūziķi, politiķi, sportisti un citu jomu pārstāvji, atbalstot Liktenģdārza izveidošanu, izstādē ievietojuši savus personālizētos bruģakmeņus. Alejas veidošanā iesaistījuŗies arī Rīgas Dinamo vienības hokejisti.

Skrīveru Jaunavas Marijas – Miera karalienes draudzes baznīcā uzstādītas jaunas ērģeles. Tās uz Latviju atvestas no Zviedrijas un ir dāvinājums skrīverieŗiem.

Īsziņas sagatavojuŗas VALIJA BERKINA un MĀRA LINDE

SARĪKOJUMI

SARĪKOJUMI

BOSTONA (MA)

Hancock Church (1912 Mass Ave, Lexington, MA)

29. martā 19:30 *LOL-Laugh Out Loud! Labyrinth Choir* koncerts: Dr. Anitas Kuprisas vadībā koris dziedās visādas jocīgas dziesmas! Korī dzied Martins Aldiņš un Krisite Skare. Biļetes pie ieejas \$20 un \$15(stud/sen). Info: www.labyrinthchoir.org

Trimdas draudzes bazn. (58 Irving St, Brookline MA)

5. aprīlī 19:30 *LOL-Laugh Out Loud! Labyrinth Choir* koncerts: Dr. Anitas Kuprisas vadībā koris dziedās visādas jocīgas dziesmas! Korī dzied Martins Aldiņš un Krisite Skare. Biļetes pie ieejas \$20 un \$15 (stud/sen). Info: www.labyrinthchoir.org

ČIKĀGA (IL)

Čikāgas latviešu biedrība (4146 N Elston Ave, Chicago IL 60618), tālr.: 773-588-2085

Info: www.cikagaslatviesu-biedriba.com

30. martā 19:00 un **2. aprīlī** 19:45 izrādīs Aigara Graubas un Andreja Ēka spēlfilmu "Dream Team 1935" 17. Eiropas Savienības filmu festivālā Čikāgā, pie *Gene Siskel Film Center*. Info: <http://www.siskel-filmcenter.org/eufilmfest2014>
Tur, var iegādāties biļetes. Filma ir latviešu valodā ar angļu val. titriem. Par filmu var lasīt: www.dreamteam1935.com

DENVERA (CO)

Kolorado Latviešu kultūras centrs (10705 West Virginia Ave, Lakewood, CO 80226), tālr.: 303-986-5337 vai 303-913-8081. **Piektdienās** 19:00 tiekas latviešu deju grupa, 20:30 notiek koļa mēģinājums.

FILADELFIJA (PA)

Filadelfijas Brīvo latvju biedrība (531 North 7th Str).

Embassy Suites Philadelphia-Airport viesnīca (9000 Bartram Ave, Philadelphia PA 19153, tālr.: 215-365-4500). **No 2. līdz 4. maijam** notiks **ALA 63. kongress**. Istabas viesnīcā jāpiesaka līdz 15. aprīlim, atsaucoties uz *American Latvian Association*. Lūdzam atsevišķo biedru delegātu kandidātus sūtīt pieteikumus uz ALAs biroju (400 Hurley Ave, Rockville MD 20850) vai elektroniski: alainfo@alaua.org, vēlams līdz 10. martam.

KLIVLANDE (OH)

Apvienotās draudzes nams (1385 Andrews Ave, Lakewood OH 44107).

3. maijā 18:00 Rīgas koncerts **Milas karuselis** ar māksliniekiem Anitu Grūbi, Ingūnu Kalniņu un Vari Vētru. Ieeja \$20, studentiem \$10, skolniekiem bez maksas. Jūs laipni aicina DV apvienība Klīvlāndē!

ŅUJORKA (NY)

DV nams (115 West 183 Street, Bronx, NY).

15. martā 14:00 Leģiona dienas atcere. Izrādīs kinorežisora Rolanda Kalniņa (1922) mākslas filmu "Akmens un šķembas", jeb "Es visu atceros, Richard!", kas veidota 1966. gadā. Tā ir vienīgā padomju okupācijas laikā Latvijā uzņemta filma

par latviešu leģiona temu. Galvenajās lomās Eduards Pāvuls, Antra Liedskalniņa, Harijs Liepiņš un Pauls Butkēvičs. Kino ļaudim nebija iespējams filmu veidot, neietilpinot daudzus aspektus no padomju varas uzspiestā vēstures skatījuma. Tomēr viņiem izdevās attēlot samērā patiesā un simpātiskā veidā leģionārus, kuŗi cerēja uz brīvas un neatkarīgas Latvijas atjaunošanu. Tā kā šī un citas talantīgā kinorežisora veidotās filmas pieskārs padomju varas iestāžu uzskatā nevēlamām un pat bīstamām temām, tad jau nereti aizliedza izrādīt viņa darbus.

23. martā 11:30 Jonkeru bazn. (254 Valentine Ln, Yonkers NY 10705) Dzintras Gekas dokumentālās filmas "Bērnības zeme SIBIRIJĀ" Ņujorkas pirmizrāde. Sekos pārrunas pie kafijas galda. Ieeja: ziedojumi Fondam Sibīrijas bērni. Apmeklētāji aicināti paņemt līdzi vienu dzejoli par izsūtījuma temu nolasišanai. Rīko: Ziemeļu novada Dāmu komiteja. Informāc. par filmu: <http://sibirijas-berni.lv/category/filmas/>

ST. PĒTERSBURGA (FL)

Latviešu biedrības nams (1705 9th Ave N, St. Petersburg FL 33713), tālr.: 727-365-7856

8. martā 15:00 **Karavīru pēcpusdienā un DV apvienības 30 gadu darbības atcere**. Priekšnesumus sniegs "Kanaku" ansamblis Richarda Roļļa vadībā. Rita Blūmentāle lasīs dzeju un Skaidrīte Prince sniegs "Atskatu pagātnē". Sekos cīnasts – desas ar skābiem kāpostiem un citām piedevām. Ieejas ziedojums, sākot ar \$15. Sarīkojuma atlikums tiks izmantots trūcīgo bērnu un leģionāru atbalstam.

10. martā 15:00 Biedrības valdes sēde.

11. martā 13:00 patriotiska videoizrāde – Lāčplēša dienas pasākumi Rīgā, 2013. g. 11. nov., Daugavmalā un Rīgas Brāļu kapos.

13. martā 14:00 literārā pulciņa tikšanās. Gaidīti visi literātūras mīļotāji!

24. martā 19:00 koļa mēģinājums.

25. martā 13:00 videoizrāde – Latvijas Nacionālās operas un baleta teātra 150 gadu jubilejas svinību koncerta ieraksta I un II daļa. Koncerta piedalās izcili operas un baleta mākslinieki. Redzēsīm arī, kā tiek atklāts pieminekļis leģendārajam baletdejojotājam Mārim Liepam. Kafija un cepumi. Ieejas ziedojums, sākot ar \$3. Visi laipni aicināti!

31. martā 19:00 koļa mēģinājums.

1. aprīlī 10:00 biedrības valdes sēde.

1. aprīlī 12:00-13:00 būs atvērta bibliotēka.

5. aprīlī 16:00 **48. Latviešu biedrības Gada svētki**, kuŗos varēs klausīties biedrības koļa dziedātās dziesmas un kokaļtāju kokļu skaņas, kā arī baudīt Mārites Rubīns aukstajā galdā piedāvātos ēdienus, iedzert kafiju vai pašu līdzi nestos

LATVIAN AMERICAN SHIPPING LINE

Kravas pārvadājumi starp ASV un Latviju!

Visāda veida kravas sūtījumi: **pārceļšanās** (uz vai no Latvijas), **auto transports, gaisa kravas** un arī naudas pārsūtījumi (caur Baltic Financial Services).

• Tagad ir laiks sūtīt lietas dārzam! Traktora sūtīšana (līdz 2 m³) - \$475. Citi rīku (griezēju, motorzāģu, plāvēju, u.c.) transports sākot ar \$75. (Muitas procedūra LV papildus.)

Zvaniet: 1-888-LATVIAN

Rakstiet: info@lasl.com • www.lasl.com

**IZDEVĪGI
APDROŠINĀJUMI
JUMS
UN
JŪSU
ĢIMENEI**

www.LRFA.org 215.635.4137 info@LRFA.org

Pērku pirmskaņa perioda latviešu mākslinieku

darbus – gleznas, zīmējumus.

L. LIBERTS, J. TIDEMANIS, A. ANNUS, K. PADEGS, J. KAZĀKS,
O. GROSVALDS, N. STRUNKE, J. LIEPIŅŠ u.c.
S. VIDBERGS (vāzes), K. HŪNS, J. FEDERS.

Zvaniet pa tālr. ASV – 516-375-7745.

MATĪSS KUKAINIS

ADVOKĀTS AR TIESĪBĀM ASV UN LATVIJĀ.

- Mantošana.
- Īpašuma pirkšana un pārdošana.
- Meža apsaimniekošana un pārdošana.

Valņu iela 3, Rīga, LV-1050

matiss@sk-legal.com

+371 28390346

stiprākus dzērienus. Svētku noslēgumā maestro Ilmārs Dzenis sola mums deju mūziku. Vakara gaitā būs iespēja izlozēt 3 vērtīgus dāvanu grozus! Ieejas ziedojums, sākot ar \$20.

8. aprīlī 13:00 videoizrāde – Latvijas Nacionālās operas un baleta teātra 150 gadu jubilejas svinību koncerta ieraksta III daļa. Kafija un cepumi. Ieejas ziedojums, sākot ar \$3. Visi laipni aicināti!

20. aprīlī gatavojieties atzīmēt **Lieldienas!** Krāsojiet olas un – dāmas, dariniet krāšņas cepures!

Latvian American Shipping Line paziņojums.

Saiņi, sūtīšanai uz Latviju, tiks savākti aprīlī. Noteiktu datumu paziņosim aprīļa ziņās. Ar jautājumiem griezieties pie Anitas, tālr.: (973)-755-6565, ext.5, (973)-744-6565, vai tieklēklī lasl.com

VAŠINGTONA (DC)

Latvijas Vēstniecības ASV izstāžu zālē (2304 Massachusetts Ave NW, Washington D.C. 20008)

Līdz **8. martam** norisināsies Latvijas Mākslas akadēmijas rektora profesora **Alekseja Naumova** un prorektora profesora **Kristapa Zariņa** kopizstāde **Rīga and World Cities. Live Paintings**. Izstāde iepazīstinās auditoriju Vašingtonā ar šo pazīstamo latviešu gleznotāju daiļradi. Ekspozīcijā centrālā loma atvēlēta pilsētu ainavām, pasaules metropoļu un Eiropas vēsturisko pilsētu īpašajai gaisotnei. Meistaru gleznas vedīs krāšņā un daudzšķautņainā ceļojumā no Rīgas līdz Ņujorkai un Vašingtonai un citiem mākslinieku iemīļotiem galamērķiem.

Izstāde atvērta **piektdienās, sestdienās no 12:00 līdz 17:00 līdz 8. martam**. Visi laipni aicināti!

ZIEMEĻKALIFORNIJA

(425 Hoffman Ave, San Francisco), Info: www.zklb.wordpress.com

Katru otrdienu 20:00 koļa mēģinājums.

8. martā 20:00 **Vienna Philharmonic Orchestra** koncerts diriģenta **Andra Nelsona** vadībā, *Zellerbach Hall, University of California, Berkeley*.

15. martā 14:00 ZK latviešu skolas Draudzīgais Aicinājums. Pie skolas pārzīnes M. Lindes informācija un pieteikšanās, tālr.: 408-470-8530, e-pasts: maara.linde@gmail.com

21. martā 19:30 kinovakars, filma "Sapņu komanda 1935".

30. martā 13:00 Dr. paed. Daces Visnolas lekcija "Latvju raksti".

12. aprīlī 16:00 komponista Gio Saules **Atskaņu koncerts**.

(Turpināts 18. lpp.)

DIEVKALPOJUMI

(Turpināts no 17. lpp.)

ZIEMEĻKALIFORNIJA

13. aprīlī 9:30 latviešu skolas olu krāsošana.

26. aprīlī 16:00 LA vīru koŗa "Uzdziedāsim, brāļi" koncerts.

DIEVKALPOJUMI

• **Bostonas latv. ev. lut. Trimdas dr.:** (58 Irving St, Brookline MA 02445). **9. martā** 11:00 dievk., māc. Artis Burovs, sekos pārdomu pēcpusdiena. **14. martā** 19:00 kopīgs bostoniešu svētkrīdis LELBA pārvaldes un paplašinātās pārvaldes ietvaros, Trimdas dr. dievnamā. Sekos savstarpējās iepazīšanās un sadraudzības vakars, māc. Gijas Galiņas stāstījums par pieredzi Indijā, LELBA ārmisijas darbā. **16. martā** 11:00 dievk. ar dievg., kopīgs ar Džamaikpleinas Trīsvienības latv. ev. lut. dr. Svētrunu teiks arhib. Elmārs Ernsts Rozītis, dievk. vadīs māc. Artis Burovs un māc. Dr. Jānis Keggi. Sekos sadraudzība un māc. Arta Burova referāts "LELB un padomju valsts attiecības okupācijas periodā". **23. martā** 11:00 dievk. ar dievg., Ciešanu laika 3. svētd., māc. Jānis Ginters. **30. martā** 11:00 dievk., Ciešanu laika 4. svētd., māc. Jānis Ginters.

• **Čikāgas latv. ev. lut. Sv. Pētera dr.:** (450 Forest Preserve Dr, Wood Dale, IL 60191), tālr.: 630-595-0143. **13. aprīlī** 13:00 Pūpolu svētd., bērnu dievk. un nodarbības Sv. Pētera baznīcā. Dr. māc. Ojārs Freimanis, tālr.: 773-818-6965, dr. pr. Inese Stokes, Tālr.: 708-532-3471.

• **Denveras latv. ev. lut. dr.:** (10705 West Virginia Ave, Lakewood, CO 80226). **Svētdienās** 9:30 dievk. Pēc dievk. sadraudzība. **Trešdienās** 17:00 Bībeles stundas. **Trešdienās** 15:00 – 17:00 un **ceturtdienās** 9:00 – 13:00 mācītāja pieņemšanas stundas. Māc. H. Godiņa, tālr.: 720-484-9857.

• **Detroitas Sv. Pāvila latv. ev. lut. dr.:** (30623 W. Twelve Mile Road, Farmington Hills, MI 48334). **9. martā** 10:00 Ciešanu laika 1. svētd. dievk. ar dievg. **16. martā** 10:00 Ciešanu laika 2. svētd. dievk., sekos Svētdienas skolas nodarbības. **21. martā** 11:00 Bībeles stunda. **23. martā** 10:00 Ciešanu laika 3. svētd. dievk. ar dievg., sekos draudzības stunda. **30. martā** 10:00 Ciešanu laika 4. svētd. dievk.. Dr. māc. Aija Greiema (Graham), tālr.: 517-614-4853. Ērgeln. Dr. S. Lizlova, L. Upīte, R. Ozoliņš un *Margarete Thompson*. Info: www.detraudze.org

• **Dienvīdfloridas latv. ev. lut.dr.:** *Shepherd of the Coast Lutheran Church* (1909 Commercial Blvd, Ft Lauderdale, FL). Šajā gadā dievk. notiks **16. martā** 14:00, **16. novembrī** 14:00, **28. decembrī** 14:00. Dr.pr. Andrejs Jugs, tālr.: 561-447-9050, e-pasts: makej@aol.com

• **Dienvīdkalifornijas latv. ev.lut.dr.:** Lut.dr. baznīca (1927 Riverside Dr, Los Angeles, CA 90039). **16. martā** 11:00 Ciešanu laika 2. svētd. dievk. ar dievg., prāv. Kārlis Žols. **23. martā**

11:00 Ciešanu laika 3. svētd. dievk., māc. Aivars Ozoliņš.

• **Džamaikpleinas Trīsvienības latv. ev. lut. dr.:** *Unitarian Congregational Parish of Norton* (2 W Main St, Norton, MA 02766). **Katru svētdienu** 11:00 dievk. ar dievg. Kalpos mācītājs Dr. Jānis Keggi.

• **Filadelfijas latv. ev. lut. Sv. Jāņa dr.:** (301 N Newtown Street Road, Newtown Square, PA 19073). **9. martā** 11:00 O. Kalpaka atcere-dievk. ar Sv. vakarēdienu. Seko pusdienas-studenšu korporāciju locekļu izkārtojumā. **16. martā** 11:00 dievk., sekos pusdienas iesvētāmo jauniešu izkārtojumā LELBA projektam "Priecīgas pēdas" – apavi bērniem un pieaugušajiem Kurzemē. **23. martā** 11:00 dievk. Vilmingtonā ar Sv. vakarēdienu, sekos kafijas galds *Good Shepherd bazn.* (1530 Foulk Rd-Rt.261). **30. martā** 11:00 angļu val. dievk. ar Sv.vakarēdienu. **6. aprīlī** 10:30 pankūku brokastis sadraudzībā ar Anglikāņu draudzi. 12:00 dievk.. **13. aprīlī** 11:00 Pūpolu svētd. dievk. ar Sv.vakarēdienu. Valdes ievēšana amatā. Māc. Ieva Dzelzgalvis.

• **Kalamazū latv. apv. ev. lut. dr.:** (122 Cherry Hill St, Kalamazoo, MI 49996). **9. martā** 10:00 dievk. angļu val., sekos kafija. Māc. Roberts Franklins. **16. martā** 10:00 dievk. ar dievg., sekos kafija. Māc. D. Zušmanis. **23. martā** 10:00 dievk., sekos kafija. Māc. Aija Graham. **30. martā** 10:00 dievk., sekos kafija. Māc. Aina Pūliņa. **6. aprīlī** 10:00 dievk. ar dievg., sekos kafija. Māc. Ilze Larsen. **13. aprīlī** 10:00 Pūpolu svētd. dievk., sekos kafija. Māc. R. Franklins. **18. aprīlī** 18:00 Lielās piektd. dievk. Māc. R. Franklins. **20. aprīlī** 8:00 Kristus augšāmcelšanās dievk., sekos Lieldienu brokastis groziņu veidā. Māc. A. Pūliņa. **27. aprīlī** 10:00 dievk., sekos kafija. Prāv. L. Zuševica.

• **Klīvlādes Apvienotā latv. ev. lut. dr.:** (1385 Andrews Ave, Lakewood, OH 44107). **Katru svētdienu** 11:00 dievk. Baptistu dr. dievk. notiek svētdienās, 14:30. Māc. Dr. Pauls Barbins.

• **Lankastera: Mt. Calvary Lutheran Church** (308 East Petersburg Rd, Lititz Lancaster, PA 17543). Māc. Dr. Ruta S. Ziedone (PO Box 380, Henryville PA 18332), mob. tālr.: 570-460-5375, e-pasts: silver11@ptd.net un emer. māc. Dr. Arvīds Ziedonis (529 Linden Place, Cresco PA 18326-7248), tālr.: 570-629-6349, e-pasts: ziedonis@ptd.net

• **Mančesteras latv. ev. lut. dr.:** (21 Garden St, Manchester, CT 06040). **22. martā** 11:00 dievk., sekos pilnsapulce. Māc. Daina Salnīte. Dr. Pr. A. Grase, tālr.: 860-649-1362.

• **Milvoku latv. ev. lut. Sv. Trīsvienības dr.:** (1853 N 75th Str, Milwaukee, WI 53213), tālr.: 414-258-8070. Prāv. L. Zuševica, tālr.: 414-421-3934, e-pasts: pas-torlauma@gmail.com, Dr. pr. S. Kalve, tālr.: 414-536-0358. Info: www.milwaukeeaudze.org

• **Mineapoles un St. Paulas latv. ev. lut. dr.:** (3152 17th Ave S, Minneapolis, MN 55407), tālr.: 612-722-4622. Info: www.mndraudze.org. **9. martā** 11:00 Ciešanu laika 1. svētd. – plkv. Oskara Kalpaka piemiņas dievk. ar Sv.vakarēdienu. Dievk. kuplinās Benjamiņš Alje ar trompeti. Sekos sadraudzība. **16. martā** 11:00 Ciešanu laika 2. svētd. dievk., sekos sadraudzība. **20. martā** 11:00 Bībeles stunda, tiek dziļāk pētīts Marka evaņģēlijs. **23. martā** 11:00 Ciešanu laika 3. svētd. dievk. ar Sv. vakarēdienu. Būs uzruna bērniem un svētdienas skola. Dievk. kuplinās Benjamiņš Alje un Rasa Zeltiņa – trompetes un saksofona duets. **30. martā** 11:00 Ciešanu laika 4. svētd. dievk., sekos sadraudzība. **6. aprīlī** 11:00 kopējais dievk. ar Milvoku draudzi veclatviešu ciemā *Gleason*, Viskonsinā. Izbraukšana uz *Gleason* ar autobusu no baznīcas 7:00 no rīta. Pieteikšanās līdz 12. martam pie māc. Dāga. Ar mūsu māc. Dāgu Demandtu var satikties pēc dievk., kā arī trešdienās baznīcā no 10:00 – 14:00 un sestdienās latviešu skolas laikā. Visi laipni lūgti! Dāga tālr.: 612-280-9333, e-pasts: dagdemandt@hotmail.com

• **Montrealas latv. Trīsvienības ev. lut. dr.:** (Trinity Latvian Church, P.O. Box 39, Station NDG, Montreal QC H4A 3P7). **12. martā** 19:00 Valdes sēde. **14. martā** 13:00 pensionāru saiets. **16. martā** 15:00 dievk.. **6. aprīlī** 15:00 dievk.. **9. aprīlī** 19:00 valdes sēde. **10. aprīlī** 13:00 pensionāru saiets. **18. aprīlī** 15:00 Lielās piektd. dievk.. **20. aprīlī** Kristus augšāmcelšanās dievk.. Draudzes māc. Gundars Bērziņš, tālr.: 613-851-

8281, e-pasts: rev@draudze.org. Dr. pr. Jānis Mateus, tālr.: 514-481-2530, e-pasts: prez@draudze.org

• **Ņubransvikas un Leikvudas latv. ev. lut. dr.:** Leikvudā Igaņu bazn. (607 E 7th St, Lakewood, NJ)

Īstbransvikā draudzes bazn. (12 Gates Ave, East Brunswick, NJ)

9. martā 11:00 Īstbransvikā dievk. ar dievg.. Groziņu pusdienas. Draudzes pilnsapulce. (Pulkstenis jāpagriež 1 stundu uz priekšu). **16. martā** 12:30 Leikvudā dievk. ar dievg.. **23. martā** 13:30 Īstbransvikā dievk.. **30. martā** 13:30 Īstbransvikā mūzikas un meditācijas dievk.. **6. aprīlī** 12:30 Leikvudā dievk.. **13. aprīlī** 13:30 Īstbransvikā Pūpolu svētd. dievk.. **17. aprīlī** 12:30 Leikvudā Zaļās ceturtd. dievk. ar dievg.. **18. aprīlī** 18:00 Īstbransvikā Lielās piektd. dievk. ar dievg.. **20. aprīlī** 8:00 Īstbransvikā Lieldienu rīta dievk.. Groziņu brokastis. **27. aprīlī** 12:30 Īstbransvikā mūzikas un meditācijas dievk.. Māc. I. Pušmucāne-Kineyko.

• **Ņujorkas latv. ev. lut. dr.:** Jonkeru bazn. (254 Valentine Ln, Yonkers, NY)

Salas bazn. (4 Riga Ln, Melville, NY)

Parsippany St. Andrew Lutheran Church (335 Reynolds Ave, Parsippany, NJ)

Manhatenā *Seafarers&Intl House* (123 E 15th St, NY NY)

Morristown *St. Mark Lutheran Church* (100 Harter Rd, Morristown, NJ)

9. martā 10:00 Jonkeru bazn. pulkv. O. Kalpaka piemiņas dievk. ar Korporāciju kopas un DV apvienības piedalīšanos. Dievk. kuplinās *Michelle Tippets* (soprāns), Kārlis Vilciņš (fagots) un Inese Cederbaums pie klavierēm. Atklāšanas runu teiks LR vēstnieks ANO Jānis Mažeiks. Sekos Ņujorkas Studenšu Korp. Kopas sagādāts cienasts. Gājiena dalībniekiem lūgts ierasties 9:30 lejas zālē uz fotografēšanos. Māc. Saivars. **9. martā** 10:30 Salas bazn. dievk. ar dievg., māc. Saliņš. **9. martā** 14:30 Parsippany dievk., māc. Saivars. **15. martā** 14:00 Manhatenā dievk., māc. Saliņš. **16. martā** 10:00 Jonkeru bazn. dievk., māc. Saliņš. Sekos pankūku brokastis. **16. martā** 10:30 Salas bazn. dievk., māc. Saliņš. **23. martā** 10:00 Jonkeru bazn.

Pēkšņi miris
mūsu mīlais brālēns, tēvocis

GUNĀRS FRELIHS

Dzimis 1932. gada 26. septembrī Liepājā,
miris 2013. gada 24. novembrī Liepājā
Apglabāts Līvas kapos

Pēc tāliem dziļiem mežiem
Sen ilgojas man prāts,
Līdz liktenstundā baigā
Kāds aicināja: nāc!
(Kārlis Skalbe)

Dziļās sērās
SIEVA INESE AR ĢIMENI,
RADI LATVIJĀ UN BRĀLĒNS VILNIS ATRENS
AR ĢIMENI ASV

Dzīves gaitas beigusi mūsu mīļā

IRMA RUDZĪTE,
dzimusi ZIEDIŅA

Gaitas sākās 1921. gada 31. augustā Maskavas guberņā,
gaitas beidzās 2014. gada 22. februārī West Bloomfield, Mičiganā

Viss piepildīts.
Ceļš noiets.
Galā kauja.
E. Ņezbere

Mīlestībā vienmēr atcerēsies
VĪRS DAINIS RUDZĪTIS, MEITA BAIBA AR ZNOTU
MARGĒRU PINNI

Izsakām dziļu līdzjūtību

Latvijas Republikas Valsts kancelejas pirmā direktora dēlam

Dainim Rudziša kungam un viņa ģimenei,
dzīvesbiedri aizsaules ceļā pavadot.

LATVIJAS REPUBLIKAS VALSTS KANCELEJAS KOLEKTĪVS

DIEVKALPOJUMI

dievk., mēc. Saivars. **23. martā** 10:30 Salas bazn. dievk., mēc. Saliņš. **23. martā** 14:30 Morris-town dievk. ar dievg., mēc. Saivars. **29. martā** 17:00 Salas bazn. Austrumu apg. dāmu kom. konf. dievk. **30. martā** 10:00 Jonkeru bazn. dievk., mēc. Saivars.

• **Ročesteras latv. ev. lut. Krusta dr.:** *Atonement Lutheran Church* (1900 Westfall Rd, Rochester NY). **9. martā** 14:00 Ciešanu laika dievk., pulkv. O. Kalpaka pieminēšana. **23. martā** 14:00 Ciešanu laika dievk. Prāv. Oļģerts Sniedze un Linda Sniedze *Taggart*.

• **Saginavas latv. ev. lut. dr.:** (128 N Elm Str). **16. martā** 13:00 dievk., pēc dievk. kafija. Kalpos mēc. R. Franklins. Dr. sekretāre Vija Arins, e-pasts: vijaarins@yahoo.com

• **San Diego latv. ev. lut. dr.:** *Grace Lutheran Church* (3967 Park Blvd, San Diego, CA 92103, ieeja no sētas). **22. martā** 12:00 dievk., sekos kafijas galds un Draudzes gada pilnsapulce. **26. aprīlī** 12:00 Lieldienu dievk. ar dievg. Kafijas galds. **17. maijā** 12:00 Ģimenes dienas dievk. Kafijas galds. Prāvests Kārlis Žols, tālr.: 925-788-1101, e-pasts: kazols@msn.com. Dr. pr. Jānis Legzdīņš, tālr.: 858-598-5451, e-pasts: jlegzdins@san.rr.com.

• **Sentluisas latv. ev. lut. dr.:** *Christ Lutheran* bazn (#1 Selma Ave, Webster Groves, MO 63119) **katra mēneša trešajā svētdienā** 14:00 dievk. Pēc dievk. saiets ar groziņiem. Māc. A. Kalniņa. Dr. pr. I. Kalniņa, tālr.: 314-457-1830, e-pasts: kalninsis@charter.net

• **Sietlas latv. ev. lut. dr.:** (11710 3rd Ave N E Seattle, WA 98125). **9. martā** 10:30 O. Kalpaka atcere. Varoņu piemiņas dievk., sekos draudzes gada sapulce. **16. martā** 10:30 dievk. ar dievg. Bībeles stunda. **23. martā** 10:30 dievk. ar dievg. **30. martā** 10:30 dievk. ar dievg. Māc. D. Cilne, tālr.: 206-674-9600, e-pasts: cilnis@earthlink.net. Info: www.seattlatvianchurch.org

• **Skenektedijas latv. ev. lut. dr.:** *Trinity Lutheran Church* (35 Furman St, Schenectady, NY 12308). **16. martā** 14:00 dievk. ar dievg., dz. grāmatas. Prāv. O. Sniedze, asistē Linda Sniedze-*Taggart*. Sekos gada sapulce.

• **St. Pētersburgas (FL) latv. ev. lut. dr.:** visi dievk. notiek *Mūs Pestītāja (Our Savior)* bazn. (301 – 58th Street S, St. Petersburg, FL 33707). **9. martā** 11:00 Bībeles stunda biedrības namā. **16. martā** 14:00 dievk., kuŗu kuplinās Ariana Liepiņa. **23. martā** 11:00 Bībeles stunda. **30. martā** 11:00 Bībeles stunda. **4. aprīlī** 11:00 draudzes valdes sēde biedrības namā. **6. aprīlī** 14:00 dievk. Māc. Aivars Pelds, tālr.: 727-368-0935. Dr. pr. Aija Norbergs, tālr.: 727-367-6001.

• **Toronto - Sv. Jāņa ev. lut. latv. dr.:** (200 Balmoral Ave, Toronto, ON M4V 1J6), tālr.: 416-921-3327, e-pasts: baznica@bellnet.ca. Māc. prāv. Dr. Fritz Traugott Kristbergs, tālr.: 905-827-8326, e-pasts: fritz.kristbergs@sympatico.ca. Māc. Dr. Anita Gaide, tālr.: 905-477-

7042, e-pasts: aigaide@yahoo.com. Diakone Aina Avotiņa, tālr.: 416-920-8491, e-pasts: avotinsa@aol.com. Dr. pr. Valda Kaļiņa, tālr.: 613-471-1180, e-pasts: valda43@yahoo.com.

• **Vašingtonas (DC) latv. ev. lut. dr.:** Draudzes nams (400 Hurley Ave, Rockville, MD 20850-3121) **Svētdienās:** 9:15 Latviešu skola, 10:00 Zaķiši, 11:00 dievk. Kafijas galds. Grāmatu galds. Dievk. notiek plkst. 11:00. **9. martā** plkv. O. Kalpaka piemiņas dievk. 13:00 DV apvien. gada sapulce. **16. martā** Ģimeņu dievk. ar 1. dievg. saņemšanu, sekos SAL Zupas pusdienas. **23. martā** 9:30 draudzes pilnsapulce. 11:30 Sv.vakarēdiena dievk. **29. martā** dāmu komiteju konference Salas bazn., NY. **30. martā** Sv. vakarēdiena dievk. Pie kafijas galda sveiksim marta jubilārus. 14:00 Dzintara flautu kvarteta koncerts. Riko LOV. **2. aprīlī** 19:30 padomes sēde. **4. aprīlī** 19:00 meditācijas vakars. **6. aprīlī** Sv.vakarēdiena dievk. ar padomes ievēšanu amatā. **13. aprīlī** Pūpolu svētd. Sv. vakarēdiena dievk. ar Kristus ciešanu stāsta lasījumu. **17. aprīlī** 19:30 Zaļās ceturtd. Sv.vakarēdiena dievk.-meditācija & sakraments. **18. aprīlī** 19:30 Lielās piektd. Sv.vakarēdiena dievk. **20. aprīlī** 8:00 Lieldienu rīta dievk. Pēc dievk. Dāmu komiteja mīļi aicina uz tradicionālām Lieldienu brokastīm! Ieeja \$20, bērniem \$6. **27. aprīlī** Sv. vakarēdiena dievk. Aprīļa jubilāru sveikšana. Pēc skolas – LELBA jaunatnes nozares līdzekļu vākšanas akcija "Priecīgas pēdas". Prāv. Anita Vārsberga Pāža. Tālr. baznīcā: 301-251-4151, e-pasts: dcdraudze@verizon.net. Info: www.dcdraudze.org

• **Vilimantikas latv. ev. lut. dr.:** (76 Windham Rd, Willimantic, CT). **8. martā** 11:00 dievk., sekos draudzes pilnsapulce. **15. martā** 15:00 dievk. ar dievg. Kopā ar Mančesteras draudzi, dievk. vadīs mēc. Daina Salnīte un arhibīskaps Elmārs E. Rozītis. Dr. pr. Vija Bachmute, tālr.: 860-644-3268.

• **Ziemeļkalifornijas latv. lut. dr.:** **9. martā** 11:00 dievk. Sanfrancisko (425 Hoffman Ave, San Francisco). **23. martā** 11:00 dievk. Sanfrancisko (425 Hoffman Ave, San Francisco). **23. martā** 15:00 dievk. *San Jose-Los Gatos* (16548 Ferris Ave, Los Gatos). **6. aprīlī** 11:00 dievk. Sanfrancisko (425 Hoffman Ave, San Francisco). **13. aprīlī** 11:00 Pūpolu svētd. dievk. Sanfrancisko (425 Hoffman Ave, San Francisco). **20. aprīlī** 11:00 Lieldienu dievk., 13:00 Lieldienu brokastis (125 Hoffman Ave, San Francisco). Info: www.zkldraudze.wordpress.com. Dr. sekretāre Una Veilande, tālr.: 408-813-5104, e-pasts: una.veilande@gmail.com

Lūgums sūtīt SARĪKOJUMU un DIEVKALPOJUMU ziņas uz e-pastu: rasma@laiks.us

Kārtējam avīzes numuram ziņas uz redakciju tiek nosūtītas PIRMDIENĀS.

OJĀRS GRESTE

Latviešu izcelsmes Austrālijas žurnālista un arī Latvijas dubultpilsoņa Pēteris Grestes un viņa *Al Džaziras* aģentūras kolēģu tiesas prāva iesākās Ēģiptē **20. februārī**.

P. Greste tika arestēts 2013. gada 29. decembrī kopā ar saviem diviem *Al Džaziras* kolēģiem. Ēģiptes valdība ir formāli apsūdzējusi žurnālistus par „netaisnīgas informācijas izplatīšanu” un ka ar to viņi ir palīdzējuši *Musulmaņu brālībai (Muslim Brotherhood)*.

Pēteris Greste – saistība ar Latviju

Pēteris Grestes dubultpilsonība tika zināma tikai 18. februārī, un kopš tā laika par viņa atbrīvošanu interesējas arī Latvijas Ārlietu ministrs Edgars Rinkēvičs un Eiropas Savienības pārstāve ārlietās un drošības politikas jautājumos Ketrina Eštone (*Catherine Ashton*).

Latvijas Republikas vēstniecība Ēģiptē 20. februārī ziņoja, ka 19. februārī Latvijas vēstniece Ēģiptē Iveta Šulca tikusies ar Pēteris Grestes brāli Andreju Gresti.

„Vēstniece informēja Andreju Gresti, ka Latvijas diplomāti pastāvīgi seko līdzi lietas virzībai. Latvijas un Austrālijas vēstniecības Kairā regulāri apmainās ar informāciju, kas saistīta ar Pēteris Grestes apcietināšanu. Andrejs Greste tika informēts, ka ārlietu ministrs Edgars Rinkēvičs ir nosūtījis vēstules Ēģiptes ārlietu ministram Nabilam Fahmi (*Nabil Fahmy*) un ES Augstai pārstāvei Ketrīnai Eštonei (*Catherine Ashton*).”

20. februāra tiesas sēde

Tiesas sēdē 20. februārī piedalījās Pēteris Grestes brālis Andrejs Greste, vairāki starptautiski žurnālisti, Austrālijas konsula pārstāvis, kā arī Latvijas vēstniecības Ēģiptē padomniece Ingūna Viksne. Dienu pirms tiesas sēdes Andrejs Greste un Ingūna Viksne satikās, lai pārrunātu tālāko sadarbību un atbalstu. Žurnālista brālis izteica pateicību par Latvijas konsulāro atbalstu.

20. februāra tiesas sēdē Pēteris Greste un viņa *Al Džaziras* kolēģas savu vainu noliedza. Viņi pastāv, ka ir tikai ziņojuši faktus

un nav *Musulmaņu* brālības atbalstītāji.

Prāva tika atlikta uz 5. martu. Latvijas ziņu portāls *IR.lv* ziņo, ka „Latvijas Ārlietu ministrijas pārstāvis to uzskata par labu zīmi tiesas galalēmumam, jo apsūdzībai acimredzot trūkst pierādījumu. Ārlietu ministrijas preses sekretārs Kārlis Eihenbaums teica: „Manuprāt, šis šaubas par apsūdzību varētu uzskatīt par pozitīvu zīmi galalēmumam.” Eihenbaums min, ka viens no iemesliem, kas liedz uzrādīt apsūdzību, ir pierādījumu trūkums. Ārlietu ministrijas pārstāvis apliecināja, ka tiesas sēdes darbu ir ietekmējis fakts, ka nav bijuši nodrošināti oficiāli tulki, taču tas nav galvenais iemesls, kāpēc tiesas sēde pārceļta uz 5. martu. „Latvijas iesaistīšanās šajā lietā ļoti novērtē pats Greste un arī viņa vecāki,” sacīja Eihenbaums.

Apstākļi cietumā

Tiesas sēdē piedalījās arī BBC žurnāliste Orla Guerina (*Orla Guerina*), kas ziņoja, ka sēdes laikā apsūdzētie žurnālisti bija krātiņā aiz restēm. Sēdes pārtraukuma laikā apcietinātie žurnālisti ir stāstījuši par apstākļiem cietumā. Viņi ir ieslodzīti 23 stundas dienā, kaut pēc valsts likumiem viņiem vajadzētu atļaut četras stundas dienā vingrot ārpus cietuma kameras. Nav atļauti ne laikraksti, ne grāmatas, ne arī rakstāmlietas un papīrs. Viņi nav redzējuši oficiālās apsūdzības, un nav bijis pietiekami daudz laika kopā ar saviem advokātiem, lai saprastu, kādi ir apsūdzētāju pierādījumi, un lai sagatavotu savu aizstāvību. Greste un viņa divi kolēģas teica, ka nav cietuši fiziski, bet Mohamedam Fāmijam (*Fahmy*) ir liegta medicīniskā ārstēšana ievainotajam plecam.

Pavisam kopā šajā prāvā ir apsūdzēti 20 žurnālisti. Astoņi no tiem atrodas apcietinājumā, bet pārējie patlaban nav Ēģiptē vai joprojām nav arestēti. Daži no apcietinātajiem teica, ka viņi tikuši piekauti un spīdzināti.

Greste un Fāmijs (kam ir Ēģiptes un Kanadas dubultpilsonība)

Pēteris Grestes tiesas prāva Ēģiptē turpinās

izsaucās „Fiziski iztiekam, bet psiholoģiski situācija ir neciešama. Mēs esam stipri!” Abi lūdza Austrālijas un Kanadas valdību palīdzību. Pēteris Greste uzsvēra, ka starptautisks atbalsts un plaši preses ziņojumi ir svarīgi viņu drošībai cietumā.

Saviem vecākiem Pēteris Greste vēltija vārdus: „Pasakiet, ka es viņus milu. Esiet stipri! Mēs visi esam vienība!”

Vajag lielāku Austrālijas palīdzību

„Pēterim Grestem vajadzētu saņemt lielāku atbalstu no Austrālijas valdības, lai viņu atbrīvo no apcietinājuma,” teica Tuvo Austrumu eksperts Austrālijas Nacionālās universitātes Arābu studiju centra profesors Amins Saikals (*Amin Saikal*). Austrālijas Ārlietu departaments ir izteicis Austrālijas neapmierinātību Ēģiptes sūtnim Kanberā, un Ārlietu ministre Džūli Bišopa (*Julie Bishop*) ir runājusi ar Ēģiptes valdības darbiniekiem. Bet prof. Saikals saka, ka Austrālijas valdībai jārikojas uzstājīgāk un pārliecinošāk.

Valdība grib

apklusināt kritiku

Pēteris Greste un viņa divi kolēģas ir apcietināti tāpēc, ka Ēģiptes valdība neieredz *Al Džazira* aģentūru, kuŗu financē Kataras valsts (*Qatar*). Katara atbalstīja bijušo prezidentu un *Musulmaņu brālības* biedru Mohamedu Morsiju (*Mohamed Morsi*). *Musulmaņu brālība* tika deklarēta par teroristu organizāciju 2013. gada 25. decembrī, un tāpēc visi *Al Džazira* žurnālisti tiek uzskatīti par Ēģiptes ienaidniekiem, vienalga, cik nevainīgas un objektīvas ir viņu reportāžas.

Al Džaziras žurnāliste Sū Tertona (*Sue Turton*) pagājušajā gadā izbēga no Ēģiptes, kad tās valdība sāka uzbrukt aģentūrai. Tertona teica, ka „*Al Džaziras* TV kanāli Ēģiptē ir plaši vēroti, un viens no iemesliem, kāpēc mums uzbrūk, – valdība grib apklusināt jebkādu kritiku. Mēs cenšamies parādīt visus uzskatus.”

Jānis Mintiks

1944. 18. IX septembrī Zalzburgā, Austrijā – 2014. 4. I Arroyo Seco, New Mexico, ASV

ILGA REKE-ANDERSONE

„Man patīk ceļi. Tie palīdz ieraudzīt apkārtni un satikt cilvēkus. Arī ceļi var būt skaisti,” kādreiz teica tēlnieks Jānis Mintiks. Sacītais apliecināja viņa nepieciešamību dzīvot saskaņā ar dabu.

Milestība uz mākslu acimredzot ir iedzimta no vecākiem – aktieru un skatuves darbinieka Jāņa Mintika un aktrises Elzas Tauriņas, kuŗa 1920.-1930. gados strādāja vairākos Latvijas teātros, Vācijas bēgļu nometņu laikā Eslingenas latviešu teātri, bet, 1949. gadā, pārcēlusies uz dzīvi Milvokos, Viskonsinas pavalstī, ASV, palīdzēja tur nodibināt un pati spēlēja Milvoku latviešu teātri.

Jānis Mintiks mācījās Leitona (*Leyton*) mākslas skolā (1964-1968) un Krenbruka (*Cranbrook*) Mākslas akadēmijā (1969-1972),

saņēmdams daudzas stipendijas studijām un beidzis mācības ar mākslas maģistra gradu. Pēc tam strādāja par tēlniecības pidaogot vairākās mācību iestādēs.

Savu radošo ceļu Jānis Mintiks sāka eļļas un akvareļa glezniecībā, pēc tam pievērsās tēlniecībai, veidojot savus darbus metālā, kokā, stiklā šķiedrā un stiklā. Mākslinieks piedalījās grupu izstādēs un rīkoja personālizstādes kā latviešu sabiedrībā, tā amerikāņu mākslas pasaulē.

1965. gadā par filmu „*Search*” amatieru filmu festivālā *University of Western Michigan* ieguva godalgu. 1973. gadā Klīvlandes Dziesmu svētkos par darbu „Pēdējais” saņēma Dziesmu svētku komitejas godalgu, 1975. gadā Rietumu krasta Dziesmu svētkos Sietlā par skulptūru grupu „Pērkoņa krusts”,

„Liklocis” un „Jumis” – PBLA goda balvu. 1976. gadā pēc Jāņa Mintika projekta Tobago salā tapa piemineklis seno kurzemnieku piemiņai „Zem Kurzemes karoga”. Mākslinieks darināja arī dekorācijas teātra izrādēm. Viņš bija Amerikas Latviešu mākslinieku apvienības biedrs.

Pēc dabas būdams izpalīdzīgs, viņš, kam nepiemita godkāriba un vēlēšanās pēc atzinības, bieži ziedoja savu laiku citiem, ierīkojot izstādes kā grupām, tā arī atsevišķiem māksliniekiem, pat remontēja dzīvokļus. Dzīve viņu nežēloja, tāpēc pēdējos trīsdesmit gadus Jānis Mintiks noslēdzās no sabiedrības, gūstot mierinājumu savās mājās *Arroyo Seco*.

Lai pateicība par radošo devumu un draudzību!

LATVIJAS SPORTISTI LATVIJĀ UN PASAULĒ

Soču medaļu spožums

XXII Ziemas olimpiskajās spēlēs tika sadalīti 98 medaļu komplekti, un četri cēlmetalli nonāca Latvijas olimpiešu rīcībā – divas bronzas un divas sudraba medaļas. Tas visu pasaules valstu konkurencē ļauj ieņemt godpilno 23. vietu. Vismaz vienu medaļu Soču olimpiādā izcīnīja 26 valstu pārstāvji, bet bez medaļām palika Dānija, Beļģija, Islande, Īrija, Lichtenšteina un arī mūsu kaimiņvalstis Lietuva un Igaunija. Savukārt vērtējot pēc medaļu skaita Latvija ar četrām medaļām ir 20. vietā, kuŗu daļa ar Lielbritāniju. Četras medaļas vienās Ziemas olimpiskajās spēlēs ir Latvijas valsts visu laiku labākais sasniegums.

Valstu vērtējums. Vieta, medaļas – zelts, sudrabs, bronza, kopskaits. 1. Krievija – 13 11 9 33; 2. Norvēģija – 11 5 10 26; 3. Kanada – 10 10 5 25; 4. ASV – 9 7 12 28; 5. Nīderlande – 8 7 9 24; 6. Vācija – 8 6 5 19; 7. Šveice – 6 3 2 11; 8. Baltkrievija – 5 0 1 6; 9. Austrija – 4 8 5 17; 10. Francija – 4 4 7 15; 11. Polija – 4 1 1 6; 12. Ķīna – 3 4 2 9; 13. Dienvidkoreja – 3 3 2 8; 14. Zviedrija – 2 7 6 15; 15. Čehija – 2 4 2 8; 16. Slovēnija – 2 2 4 8; 17. Japāna – 1 4 3 8; 18. Somija – 1 3 1 5; 19. Lielbritānija – 1 1 2 4; 20. Ukraina – 1 0 1 2; 21. Slovākija – 1 0 1 2; 22. Itālija – 0 2 6 8; 23. **Latvija – 0 2 2 4**; 24. Austrālija – 0 2 1 3; 25. Chorvatija – 0 1 0 1; 26. Kazachstāna – 0 0 1 1.

Latvijai otrā vieta...

Latvija Sočos ieguva divas sudraba un divas bronzas godalgas, kopējā medaļu vērtējumā ierindojoties 23. vietā. Ir izdarīti arī citi interesanti vērtējumi, kas Latviju „paceļ” krietni augstāk. Attiecinot olimpiādā iegūto cēlmetallu skaitu pret 100 miljardu dolaru lielu IKP (iekšzemes kopprodukts), Latvija medaļu vērtējumā atrodas augstajā **otrajā** vietā aiz Slovēnijas, kuŗa olimpiskajās spēlēs izcīnīja pa divām zelta un sudraba, kā arī četras bronzas godalgas. Krievija ir 12. vietā, vēl zemāk ir lielvalstis Vācija, Francija un ASV. Savukārt, ja iegūto medaļu skaitu attiecina pret vienu miljonu iedzīvotāju, Latvija ar 1,84 medaļām atrodas **ceturtajā** vietā aiz Norvēģijas, Slovēnijas un Austrijas, bet priekšā tādām valstīm kā Zviedrija, Nīderlande, Šveice, Somija un Krievija.

Nepatīkamā dopinga lieta

Soču Ziemas olimpisko spēļu laikā aizliegtu vielu lietošanā tika pieķerts Latvijas valsts vienības hokejists Vitalijs Pavlovs. Sportista A un B provju analizēs tika atrasts aizliegtais stimulants *methylhexanamine* (MHA), viela, kas var tikt pievienota uztura bagātinātājiem svara regulēšanai.

Sākot ar pagājušā gada septem-

bri, pēc Latvijas Olimpiskās komitejas pasūtījuma Latvijas Antidopinga aģentūra ir veikusi vairāk par 65 dopinga pārbaudēm, tai skaitā visiem 58 Latvijas Olimpiskās komandas sportistiem. 2013. gada 10. decembrī šāda pārbaude tika veikta Vitalijam Pavlovam. 2014. gada 2. janvārī no Helsinku Antidopinga laboratorijas tika saņemta atbilde par negatīvu rezultātu.

Kontinentālās hokeja līgas (KHL) kluba Rīgas *Dinamo* ārsts Āris Aivars atzīst savu kļūdu pozitīvajās Latvijas izlases uzbrucēja Vitalija Pavlova dopinga analizēs. Latvijas Olimpiskās komitejas valde ir ierosinājusi saukt Latvijas Antidopinga komitejas sēdi. Komitejas sēdē ir jāizskata jautājums par Latvijas Olimpiskās komandas sportistiem veiktajām dopinga analizēm un to rezultātiem pirms sacensībām un XXII Ziemas olimpisko spēļu laikā

Olimpisko medaļu raibie likteņi...

Pēc aizvadītajām trim nedēļām, kas bija piesātinātas ar ziemas sporta veidiem, tagad jāatpūšas. Mājās jau sagaidīti un pienācīgi apsveikti visi sportisti – tagad atliek vien atvilkt elpu un krāt jaunus spēkus nākamajiem sporta sarīkojumiem. Un nebeigt priecāties – cik Latvijai daudz medaļu! Un liela daļa no tām apskatāma arī Latvijas Sporta muzejā.

Olimpiskā medaļa

Latvijas Sporta muzeja vadošā pētniece Rita Apine portālā *Delfi* stāsta par medaļu vēsturi. „Medaļa ir piemiņas zīme, godalga. Par kaut kādu īpašu sasniegumu man piešķir godalgu. Un sākumā tās goda algas, tie jau ir sporta apbalvojumi, tās jau nav gluži medaļas. Līdz Latvijas valsts izveidei, sporta godalgas veidoja pēc vācu sporta biedrības parauga. Tās bija maza izmēra, atgādināja ordeņus un dēvētas par klunkuriem. Kārlis Vītoliņš ir pirmais latvietis juveliermeistars, kas izgatavoja šos sporta apbalvojumus. Viņam bija sava juveliera darbnīca Berga Bazārā. Viņš bija ļoti iecienīts, viņš pats sportists, dažādu sporta biedrību goda biedrs. Un viņš 1913. gadā, tad, kad Jānis Krauze sasniedza Jaunajā Rīgas teātrī Krievijas rekordu svara bumbu celšanā, par godu šim lielajam sasniegumam Kārlis Vītoliņš izgatavoja zelta medaļu un pasniedza spēkavīram.”

Sporta muzejā var aplūkot ne tikai šo un citus izcilos sasniegumus, bet arī fotografijas, kausus, apģērbus un citus priekšmetus. Starp tiem arī Latvijas slavenā soļotāja Jāņa Daliņa balvas, kuŗas pirms nokļūšanas muzejā, 50 gadus gulēja dziļi zem zemes. „1944. gadā, kad nāca virsū

fronte Jānis Daliņš visas šīs savas balvas – tajā skaitā arī sadzīves priekšmetus, servīzes, sudraba karotes, un medu, apraka savā vistu kūti, savas mājas tuvumā, Valmierā. Par apbalvojumu aptuveno atrašanās vietu soļotājs bija pastāstījis saviem bērniem, un 1993. gadā Daliņa atrada apslēptās bagātības, kuŗas pēc tam nodeva glabāšanā seifā un vēlāk jau atdeva muzeja pārziņā. Jaunākā medaļa, kas aplūkojama sporta muzejā, ir kamaņiņu braucēja Mārtiņa Rubeņa bronzas godalga, ko sportists izcīnīja 2006. gadā Olimpiskajās spēlēs Turīnā. Sākotnēji viņš to atdeva muzejam glabāšanā, bet vēlāk nodeva muzeja pārziņā pavisam.”

Sakot „paldies” Latvijas sportistiem, Apine atgādina, cik liels darbs ieguldīts, lai izcīnītu godalgu. „Mums vajadzētu visai sabiedrībai saprast, ka tas ir neiedomājams darbs, un ja ir cilvēki, kas spēj būt paša olimpa virsotnē, atleto atleto, tad tas mazai nācijai ir brīnišķīgi, cepuri nost viņu priekšā,” prieku pauž Apine.

Latvijas Olimpiskās komitejas preses sekretārs Mārtiņš Mālmeisters stāsta, ka vieta, kur glabāt iegūtās godalgas – paliek katra sportista pārziņā. „Protams visiem medaļniekiem, kas ir uzvarējuši, vai iekļuvuši pirmajā trijniekā, godalgoto trijniekā, medaļas, protams, paliek sportistu īpašumā, un ko attiecīgais sportists un olimpietis izvēlas ar to darīt un kādā goda vietā pakarināt – tā ir katra sportista izvēle,” norāda Mālmeisters

Ko sola Pjenčana?

2018. gada Ziemas olimpisko spēļu rīkotāji sola, ka Pjenčanas Olimpiāda būs visu laiku kompaktākā, kā arī droša un „saprātīga”. Pjenčanas delegācijas ierāšanās no Sočiem tiešraidē translēja Korejas centrālā raidstacija. Organizācijas komitejas vadītājs Džjin Sun Kims atklāja savu redzējumu par gaidāmajām spēlēm. Korejiešu delegācija Sočos rūpīgi sekoja spēļu norisei un analizēja redzēto.

„Visas sporta celtnes, stadions, centrālais preses centrs un starptautiskais pārraižu centrs būs izvietoti ļoti kompakti, maksimums pusstundas brauciena attālumā viens no otra,” stāsta Kims. „Arī nokļūšana preses centrā vai stadionā no jebkuŗas Olimpiskā parka vietas būs ļoti ātra.” Līdzīgi kā Sočos, arī Pjenčanā būs piejūras un kalnu

sporta reģions.

Lielu uzmanību Pjenčanas spēļu rīkotāji gatavoja pievērst drošības jautājumiem. „Korejas Republika ir atzīta par vienu no drošākajām valstīm pasaulē, taču Olimpiāda ir īpašs notikums, tāpēc valsts premjerministrs jau tagad vada īpaši izveidotu drošības komiteju, kam jāizstrādā plāni spēlēm,” saka Kims. Izmaksu ziņā Pjenčanas Olimpiāda negrasās labot „rekordus” – nepieciešamais budžets tiek lēsts uz deviņiem miljardiem dolaru. Soču spēles izmaksāja 52 miljardus dolaru. Atšķirībā no Sočiem mēs izmantosim daudzas jau esošas sporta celtnes, un lielākie ieguldījumi līdz ar to būs infrastruktūrā, piemēram, ātrgaitas dzelzceļa līnijas izbūvē.”

Pjenčana tiesības rīkot Ziemas olimpiskās spēles ieguva ar trešo „piegājieni” – vispirms tās tika Vankuverai, tad – Sočiem.

Ledusburāšanā jauniešiem augsti sasniegumi

Ar izciliem rezultātiem Latvijai risinājās 2014. gada pasaules un Eiropas jauniešu ledusburāšanas meistarsacīkstes uz Ķīšezera ledus. Zeltu Latvijai *DN Junior* klases meiteņu ieskaitē izcīnīja **Rūta Eistreiķe**, bet sudraba godalgu *Ice Optimist* klases meiteņu ieskaitē – **Agija Ēlerte**.

Uz gludā un ātrā Ķīšezera ledus

sacentās 78 jaunie ledusburātāji. Meistarsacīkšu ieskaitē burātājiem tika doti starti septiņiem sacensību braucieniem, bet Eiropas kausa izcīņai bija pilnīgi pietiekami ar trīs sacensību braucie-

cējs **Jānis Preiss**, kļūstot par uzvarētāju.

Jānis Preiss

Teniss

Ernests Gulbis veiksmīgi bija aizvadījis divus turnīrus Eiropā un ar uzvaru sāka Akapulko turnīru Meksikā. Pirmās kārtas spēlē Gulbis stundu ilgā cīņā ar 6:1, 6:1 sagrāva Taivānas tenisistu Jensunu Lu. Otrajā kārtā Gulbis ne bez grūtībām ar 6:1, 3:6 un 7:6 (7:5) pieveica Beļģijas tenisistu Dāvidu Gofēnu, kas pasaules rangā ieņem tikai 107. vietu. Taču ceturtdaļfinālā viņa uzvaru seriju pārtrauca bulgārs Grigors Dimitrovs, kam Gulbis divas ar pusī stundas ilgā spēlē zaudēja ar 6:4, 6:7 (2:7), 5:7.

Pēc šīs neveiksmes Ernests Gulbis ATP pasaules ranga jaunākajā sarakstā zaudējis vietu starp vadošajiem 20 spēlētājiem un ieņem 22. vietu.

Bobsleja testi

Latvijas bobsleja un skeletoņa izlases treneri rīkoja jauno sportistu atlasu.

Savas spējas rādīja 130 jauno sportistu. Tikai 20 no viņiem bija pietiekami spēcīgi un veikli, lai nokļūtu treneru sarakstos. No šiem sarakstiem uz Siguldas trasi iemēģināt ledu aicinās tikai dažus. Tālāk jau sekos pamatīgi treniņi un pēc vasaras sevi būs jāpierāda atkal. Bet pilnīgi iespējams, ka kādam no puīšiem un meitenēm ceļš uz nākamo olimpiādu sākās tagad.

Šaušana

Latvijas jaunie šāvēji Agate Rasmane un Emīls Vasermanis izcīnīja **trešo** vietu Krievijā Eiropas meistarsacīkstēs junioriem komandu cīņās ar pneimatisko pistoli. Otra Latvijas komanda, kuras sastāvā bija Lauris Strautmanis un Anete Vagale, ierindojās 22. vietā. Jauniešu konkurencē Rasmane izcīnīja ceturto vietu, kvalificējoties vasarā Ķīnā paredzētajai pasaules jaunatnes Olimpiādei.

Jaunajiem šāvējiem precīza acs un droša roka

Individuāli Emīls Vasermanis sacensībās ar pneimatisko pistoli 10 m distancē kvalifikācijā sasniedza astoto rezultātu un iekļuva finālā, kur viņš ar 199,1 punktu ierindojās **otrajā** vietā aiz ukraiņā Pavlo Korostilova (202,8 p.).

Sporta ziņas sakopojis
P. KARLSONS